

मिश्र
प्रधानन्यायाधीश
सिफारिस

सर्वोच्च अदालत
२७ मे २०१४ देखि अहिलेसम्म

राजविराज पुनरावेदन अदालत
२५ मे २०१३ देखि २०१४

विशेष अदालतका सदस्य
१ जनवरी २००८ देखि २०१३

विभिन्न पुनरावेदनका न्यायाधीश
२६ फेब्रुअरी २००६ देखि २००९

विभिन्न जिल्लाका न्यायाधीश
२२ मार्च १९९० देखि २००६

अतिरिक्त जिल्ला न्यायाधीश
२८ अप्रिल १९८५ देखि १९९०

शाखा अधिकृत
१९८१ अक्टोबरदेखि २६ अक्टोबर १९८५

किशोरी हत्या प्रकरण

प्रदर्शनकारीमाथि गोली

किशोरी हत्या तथा बलात्कार घटनाका दोषीलाई कारवाही माग्दै विहीवार कञ्चनपुरको महेन्द्रनगर बजारमा आन्दोलनमा उत्रिएका स्थानीयलाई रोकिने प्रयासमा प्रहरी ।

तस्वीर : कान्तिपुर

● १० जनाभन्दा बढी घाइते

● साँझ ५ देखि बिहान ५ बजेसम्म कर्फ्यु, कर्फ्युको पनि अवज्ञा

■ चित्रांग थापा र भवानी भट्ट

कञ्चनपुर- भीमदत्त नगरपालिका २, उल्टाखामकी १३ वर्षीया किशोरीको बलात्कारपछि, हत्याको घटनामा प्रहरी अनुसन्धानप्रति असन्तुष्टि जनाउँदै प्रदर्शनमा उत्रिएका स्थानीयमाथि विहीवार प्रहरीले गोली चलाउँदा कम्तीमा १० जना घाइते भएका छन् ।

ट्राफिक प्रहरी कार्यालय नजिकै भएको फडपमा प्रहरीले गोली चलाउँदा ६ प्रदर्शनकारी र ४ प्रहरी घाइते भएको डीएसपी जानबहादुर सेठिलाई जनाए । उनका अनुसार प्रदर्शनकारीतर्फ तेजराज भट्ट र प्रहरीतर्फ हर्कवहादुर पाल गम्भीर घाइते छन् । दुवैको धनगढीस्थित सेती अञ्चल अस्पतालमा र अन्यको महाकाली अञ्चल अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ । प्रदर्शनकारीतर्फ भीमदत्त नगरपालिका १८ का अर्जुन भण्डारी, तीर्थप्रसाद पनेरु र कैलालीका सन्तोषकुमार कडारी घाइते छन् ।

प्रहरीले सोमबार भीमदत्त २, बाग्फाटाका ४१ वर्षीय दिलीप विष्टलाई किशोरी हत्याको मुख्य अभियुक्तका रूपमा सार्वजनिक गरेपछि आन्दोलन चर्किएको हो । मंगलबारदेखि नै महेन्द्रनगर बजारका ठाउँ-ठाउँमा प्रहरी र आन्दोलनकारीबीच फडप भएको थियो । प्रदर्शनकारीले विहीवार विहानैदेखि पूर्वपश्चिम राजमार्गअन्तर्गत वेदकोट नगरपालिकाको सुडा, लालपुर र भीमदत्त नगरपालिकाको भासी चोकमा टायर बोलेका थिए ।

राजमार्गकैन्द्रित आन्दोलन महेन्द्रनगर बजारतिर सानो लावा प्रहरीसँग फडप भएको हो ।

बाँकी पृष्ठ २ >>

प्रजिअ, एसपी र डीएसपी फेरि

काठमाडौं (कास)- कञ्चनपुरमा बलात्कारपछि हत्याको घटनामा प्रदर्शनले उग्र रूप लिएपछि गृह मन्त्रालयले विहीवारै त्यहाँका प्रमुख जिल्ला अधिकारी कुमार खड्का, एसपी डिल्लीराज विष्ट र डीएसपी जानबहादुर सेठिलाई राजधानी तानेको छ । घटनाको सूक्ष्म अनुसन्धान गर्न नसकेको भन्दै उनीहरूप्रति पीडित परिवार र स्थानीय आक्रोशित थिए । साउन १० गते नै वेपता छोरी पत्ता लगाउन परिवारले हारगुहार गर्दा बेवास्ता गरेको, घटनास्थलमा शवको मुचुल्का बनाइसकेपछि अलपत्र छोडेको, जबरजस्ती दाहसंस्कार गराएको र शंकास्पदलाई अनुसन्धान दायरामा नल्याएको पीडितको आरोप छ ।

बाँकी पृष्ठ २ >>

गृहले बनायो छानबिन समिति

काठमाडौं (कास)- किशोरीको बलात्कारपछि हत्या घटना अनुसन्धान गर्न गृह मन्त्रालयले सहसचिव हरिप्रसाद मैनालीको नेतृत्वमा छानबिन समिति गठन गरेको छ । मन्त्रालयले विहीवार मन्त्रीस्तरीय निर्णयबाट ५ सदस्यीय समिति बनाएको हो । गृह प्रवक्ता रामकृष्ण सुवेदीका अनुसार समितिमा प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी र राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागका एक-एक डीआईजी र प्रदेश ७ को आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयका प्रतिनिधि सदस्य छन् ।

बाँकी पृष्ठ २ >>

बन्द समाजतर्फ धकेलिने संशय

■ राजेश मिश्र, काठमाडौं

● ०४६ सालयता प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीहरूले पदमा बहाल भएपछि सम्पत्ति विवरण सार्वजनिक गर्दै आएका छन् । तर, सरकारले संसद्मा पेस गरेको वैयक्तिक गोपनीयताका सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक हुबहु पारित भए मन्त्रीको सम्पत्ति विवरण सार्वजनिक गर्न रोक्न लागेछ । विधेयकको दफा १० (२) मा सम्बन्धित व्यक्तिको मञ्जुरीविना व्यक्तिको सम्पत्ति विवरण कसैलाई जानकारी दिन वा सार्वजनिक गराउन नपाउने प्रावधान छ ।

● पत्रकार मात्रै होइन, आममानिस पनि सार्वजनिक स्थलमा विनारोकको तस्वीर खिच्न, सञ्चार माध्यममा प्रकाशन/प्रसारण गर्न वा सामाजिक सञ्जालमार्फत सार्वजनिक गर्न अन्यस्त छन् । पछिल्लो विधेयकले त्यस्ता तस्वीर खिच्न निरुत्साहित गरेको छ । विधेयकको दफा १६ (२) मा सार्वजनिक ठाउँको तस्वीर खिच्दा कुनै व्यक्तिको समेत तस्वीर खिचिन गएमा मञ्जुरीविना प्रकाशन वा सार्वजनिक गर्न/गराउन नहुने उल्लेख छ ।

● पदमै बहाल रहेका बेला एकजना पूर्वप्रधानन्यायाधीश र काम प्रधानन्यायाधीशको शैक्षिक योग्यतासम्बन्धी विषय मिडियामा सार्वजनिक भए । अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका पूर्वप्रमुख आयुक्तको योग्यतामाथि मिडियामा खुला छलफल नै भयो । त्यही छलफलका कारण उनीहरूको पद धरापमा पयो ।

सार्वजनिक पद धारण गरेका व्यक्तिको योग्यताबारे समाजमा खुला बहस हुँदै आएको छ । तर, प्रस्तावित विधेयक कानून बनेर आए त्यस्ता प्रश्न, बहस र छलफल रोकिन सक्छ । संसद्मा पेस भएको विधेयकको दफा ११ (२) मा सार्वजनिक निकायमा रहेको कुनै पनि व्यक्तिको वैयक्तिक लिखत कसैले सार्वजनिक गर्न वा गराउन नहुने प्रावधान छ । वैयक्तिक लिखतमा शैक्षिक प्रमाणपत्र, नागरिकता, सवारीचालक अनुमतिपत्र, बैंक खाता, लालपुर्जा, सवारी साधनलागायत राखिएको छ ।

२०४६ मा प्रजातन्त्र पुनःस्थापनापछि नेपाली समाजले खुलापनको अभ्यास थालेको थियो । खुलापनको त्यही अभ्यासका कारण तत्कालीन राजा

गोपनीयतासम्बन्धी विधेयक

गोपनीयताको हक सार्वजनिक पदधारी व्यक्तिको उपयोगका लागि होइन : प्रमुख सूचना आयुक्त

सार्वजनिक पदधारी व्यक्तिको हरेक क्रियाकलाप आलोचनाको विषय बन्न सक्छ : संविधानविद्

ज्ञानेश शहले २०६१ सालमा प्रयास गरेको निरंकुशताको अभ्यास लामो समय टिक्न सकेन । ०६२/०६३ को जनआन्दोलनपछि खुलापनको अभ्यासले थप गति लियो । भदौ १ गतेदेखि कार्यान्वयनमा आएको फौजदारी संहिताका केही दफामाथि प्रश्न उठिरहेकै बेला सरकारले संसद्मा पेस गरेको वैयक्तिक गोपनीयतासम्बन्धी विधेयकले खुलापनका विषयमा थप संशय पैदा गरेको छ ।

बाँकी पृष्ठ २ >>

पहिले हात्ती सयर अहिले सिटी रिक्सा

सिटी रिक्सा कुदाउँदै मोरङको रंगेलीकी राजकुमारी राजवंशी । तस्वीर : विनोद

■ विनोद गण्डारी

रंगेली (मोरङ)- राजकुमारी राजवंशी कुनै बेला हात्ती चढेर माइत पुगिन्थन् । उबेला जमिनदारकी छोरी अनि जमिनदारकै बुहारी रहेकी उनलाई माइत आउजाउ गर्न दुई किलोमिटर टाढा रहेको पतिको घरबाट हात्ती पुग्थ्यो ।

समयक्रमले उनलाई हात्तीबाट 'सिटी रिक्सा' मा पुऱ्याएको छ । अचेल दुई सन्तानको हातमुख जोड्न रंगेलीका कच्ची सडकमा उनी दिनभर सिटी रिक्सा कुदाउँछिन् । उनको बासचाहिँ पतिको परिवार जमिनदार हुँदा २०२५ सालमा बनाइएको हालको रंगेली ६ मा पर्ने पुरानो विशाल घरमै छ ।

२०४९ वैशाख २५ गते विवाह गरेकी राजकुमारी दुई सातापछि घरमा भएको बहादुर नामको हात्तीमा चढेर दर्वशास्थित माइत गएकी थिइन् । त्यसबेला उनले आफ्ना नन्दहरू ममता, गीता र वसन्तीलाई

पनि सँगै लगेकी थिइन् । दुई दिनपछि हात्तीमै फर्केको उनले सुनाइन् । त्यसै साल फागुनमा उनको जेठो छोरा भवेशको जन्म भयो । उनलाई पनि पहिलोपटक हात्तीमै राखेर मामा घर लिएर गएको राजकुमारी सम्झन्छिन् । पछि हात्ती पाल्न समस्या भएपछि ससुरा खेमराजले २०५३ सालमा भारत सीतामढीका एक व्यक्तिलाई साढे तीन लाखमा बेचेको उनले बताइन् ।

वैवाहिक जीवनको सुरुवातमा साँच्चिकै 'राजकुमारी' भन्ने सुविधाभोग गरेकी उनले दुई वर्षअघि परिवारको गुजारा चलाउन सिटी रिक्सा चलाउन थालेकी हुन् । पति शिवराज साथ छुट्टेर अन्यत्र बस्दै आएका छन् ।

'परिवारको गुजाराका लागि सिटी रिक्सा कुदाउँदा मेरा पतिको वेइज्जती भयो अरे,' राजकुमारीले भनिन्, 'त्यसैले मसँग सम्बन्धविच्छेद माग गर्दै अन्यत्र बस्दै आएका छन् ।'

बाँकी पृष्ठ ३ >>

missi n

World No.1

Midea

MIDEA MISSION INVERTER AC SAVES YOUR ELECTRICITY BILL UPTO 60%

24 SERVICE WITHIN 24 HOURS

FAST COOLING

MAINTENANCE FREE

Authorized Distributor

AIRTECH RELIABILITY MATTERS

Head Office : Sharda Complex, Thapathali, Kathmandu | Tel: 01-4219999, 4101605, 4101606, 9801011396
Email: info@airtech.com.np | Website: www.airtech.com.np
Branch Office: Shreepur-14, Birgunj, Nepal | Tel: 051-531009, 528249, 9802989170

For Dealership Enquiry & Outside Valley, Please Contact: 9801022129

SKECHERS

SALE

At Skechers Store:- Durbar Marg / Bluebird Mall / Civil Mall (Sundhara),
Watch & See (NLIC City Centre, Kamalpokhari) / Shoe tree (Durbar Marg)
Ph. 01-4268205, 9840269569

मलेसियासँग श्रम सम्झौता हुँदै

बायोमेट्रिक, स्वास्थ्य परीक्षण, भिसा प्रोसेसिङलागत नाममा यसअघि बिचौलिया कम्पनी र एजेन्टहरूले उठाउँदै आएको अतिरिक्त शुल्क पनि कामदारले तिर्नुपर्ने छैन।

दुर्गा खनाल

काठमाडौँ- मलेसियामा सहज रूपमा नेपाली कामदार पठाउन दुई मुलुकबीच श्रमसम्झौता हुने भएको छ। सम्झौतापछि तीन महिनादेखि रोकिएको मलेसिया कामदार पठाउने प्रक्रिया खुल्नेछ। अब मलेसिया कामदार पठाउने प्रक्रियामा बिचौलिया कम्पनी र एजेन्टहरूले प्रवेश गर्न पाउनेछैन। बायोमेट्रिक, स्वास्थ्य परीक्षण, भिसा प्रोसेसिङलागत नाममा यसअघि बिचौलिया कम्पनी र एजेन्टहरूले उठाउँदै आएको अतिरिक्त शुल्क पनि कामदारले तिर्नुपर्नेछैन।

नेपालीको प्रमुख श्रम गन्तव्य मानिने मलेसिया जाँदा 'बिचौलिया कम्पनी तथा एजेन्टहरू' ले कामदारबाट आफूखुसी शुल्क लिएर ठाउँ दिएका थिए। जेट २ गते श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षामन्त्री गोकर्ण विष्टले तत्काल मलेसिया कामदार पठाउन रोक लगाउँदै ठगी गर्ने कम्पनी खारेज र कारवाही प्रक्रिया अघि बढाएका थिए।

अतिरिक्त शुल्क लिने कम्पनी खारेज गर्दै नेपालले कामदार पठाउन रोकिएपछि मलेसिया सरकारले चासो दिएको थियो। त्यसपछि दुई मुलुकबीच सहज रूपमा कामदार आदानप्रदान गर्न भइरहेको अनौपचारिक छलफल करिब निष्कर्षमा पुगेको छ। बिचौलिया एजेन्ट र कम्पनीलाई कामदार पठाउने प्रक्रियामा संलग्न हुन नदिने गरी मलेसिया सरकार श्रमसम्झौतारी गर्न तयार भएको छ।

यससम्बन्धी सम्झौतारीको प्रारम्भिक प्रस्ताव मलेसियाले नेपाल सरकारलाई पठाइसकेको श्रम मन्त्रालयका अधिकारीले जनाएका छन्। प्रस्तावमा नेपालले सुझाव दिएपछि सम्झौतारी हुनेछ। सम्झौतारीको तयारीका लागि मलेसियास्थित नेपाली कार्यवाहक राजदूत कुमारराज खरेल स्वदेश आएका छन्। मन्त्री विष्टसहित श्रम र परराष्ट्रका अधिकारीबीच छलफल भइरहेको छ। 'दुईपक्षीय श्रम सम्झौताबारे छलफल गर्न नै आएको हुँ। अनौपचारिक रूपमा छलफल भइरहेको छ,' खरेलले भने। नेपालले आफ्नो प्रस्ताव पठाएपछि मलेसियन मानव संसाधनमन्त्री एम कुलसेगरनले नेपाल आएर सम्झौतारी गर्न तयारी भएको श्रम मन्त्रालयका अधिकारीले जनाएका छन्।

मलेसियन सरकारले भिसा शुल्कबाट ७ सय मात्र तोकै पनि बिचौलिया कम्पनी र एजेन्टहरूले

बायोमेट्रिक प्रणालीका नाममा ४ हजार ५ सय, स्वास्थ्य परीक्षण गर्न सफ्टवेयरमा नाम दर्ता गर्ने 'माइग्राम'का नाममा ३ हजार ४ सय लिने गरेका थिए। त्यस्तै, पासपोर्ट संकलन गरी नेपालस्थित मलेसियन राजदूतावाससम्म पुऱ्याउने प्रयोजनका लागि 'वान स्टप सेन्टर'का नाममा २ हजार ८ सय, इमिग्रेशन सेक्युरिटी क्लियरन्सका नाममा ३ हजार २ सय तथा भिसा प्रोसेसिङबाट 'भीएलएन'का नाममा ३ हजार २ सय गरी प्रतिकामदार १९ हजार ३ सय ३२ रूपैयाँ (भ्याटसहित) का दरले असुलेका थिए।

स्वास्थ्य परीक्षण गर्न ३९ कम्पनीले सिन्डिकेट खडा गरी शुल्क उठाउँदै आएका थिए। अतिरिक्त शुल्क लिई गैरकानुनी काम गर्ने त्यस्ता ३४ संस्थाका ४४ जना उपर प्रहरीले ३ अर्ब १० करोड ५५ लाख बराबराको विगोसहित अदालतमा मुद्दा दायर गरेको छ। हाल उक्त मुद्दा विचाराधीन छ। बिचौलिया एजेन्ट र कम्पनीहरू मलेसियाबाट कामदार मगाउने रोजगारदाता कम्पनीहरूको समेत संरक्षणमा हुँदैका थिए। अब नयाँ सम्झौताअनुसार रोजगारदाता कम्पनी र कामदार पठाउने म्यानपावर कम्पनीबीच सम्झौता हुने र उनीहरूले बिनाशुल्क सबै प्रक्रिया पूरा गरी कामदार लिनु-दिनुपर्नेछ। मलेसियाका रोजगारदाता र नेपालमा म्यानपावर

कम्पनीको अनुगमन सम्वन्धित मुलुकका सरकारले गर्नेछन्। मलेसियामा नेपाली कामदार भर पर्दा मानिन्छन् तर नेपाल सरकारले रोजगारदाता कम्पनीकै संलग्नतामा बिचौलिया कम्पनी र एजेन्ट खडा गरेर नेपाली कामदारमाथि ठगी भएको भन्दै एकतर्फी रूपमा कामदार पठाउन रोक लगाएको थियो। त्यसपछि मलेसियाको संसदमा आफू नै मुलुकका कम्पनीहरूका कारण नेपालीमाथि ठगी भएको कुरा उठेको थियो।

मलेसियन सञ्चार माध्यमले पनि नेपाली कामदारबाट अबैध रकम असुली भइरहेको समाचार प्रकाशित गरेका थिए। त्यसपछि त्यहाँका मानव संसाधनमन्त्री एम कुलसेगरनले संसदमा जवाफ दिने क्रममा नेपाली कामदार नआएको विषयमा ध्यानाकर्षण भएको जनाएका थिए। संसदमा कुरा उठेपछि मन्त्री कुलसेगरनले नै श्रममन्त्री विष्टसँग द्विपक्षीय सम्झौतारीको पहल गरेका थिए।

एक साताअघि मलेसियाका प्रधानमन्त्री महाधिर मोहम्मदले पनि नेपाली कामदारका विषयमा बोल्दै अब दुईपक्षीय सम्झौता गरिने जानकारी संसदलाई दिएका थिए। मोहम्मदले नेपालसँग एकद्वार प्रणालीका आधारमा कामदार आपूर्ति गर्ने बताएका थिए। उनले बंगलादेशसँगको जस्तै 'जी टु जी' अर्थात् सरकार-सरकारबीचको मोडलबाट कामदार आपूर्ति गर्न सकेत दिए पनि अब हुने सम्झौता त्यो मोडलको होइन। अहिले रोजगारदाता र कामदार आपूर्ति गर्ने कम्पनी बीचबाटै कामदार आदानप्रदान हुनेछ। पछि 'जी टु जी मोडलमा विस्तार गर्न सकिने गरी दुई पक्षका अधिकारीबीच कुराकानी भइरहेको श्रम मन्त्रालयका उच्च अधिकारीले जनाए।

हाल नेपालले दक्षिण कोरियासँग मात्र 'जी टु जी' मोडलमा कामदार आपूर्ति सम्झौता गरेको छ। यो सम्झौताअनुसार कोरियन भाषा परीक्षा पास गरेकालाई त्यहाँको सरकारले निश्चित कोटामा नेपाली कामदार लिने गर्छ। दुईपक्षीय सम्झौतारी क्रममा मलेसिया सरकारले अन्य मुलुकका कामदारलाई जस्तै नेपाली कामदारलाई पनि समान ज्यालाको व्यवस्था गर्न नेपाली अधिकारीले प्रस्ताव गरेका छन्। हाल मलेसियामा विस्तार गर्न सकिने न्यूनतम १ हजार रिग्रेट बराबर तलब पाउँदै आएका छन्। अब यो रकमलाई कम्तीमा १५ सय पुऱ्याउन पहल भइरहेको छ।

संवैधानिक परिषद् बैठकमा बिहीबार प्रधानमन्त्री, विपली दलका नेता, सभामुख, राष्ट्रिय सभा अध्यक्ष र उपसभामुख।

मिश्र प्रधानन्यायाधीश...

सुनुवाइ समितिले सार्वजनिक सूचना जारी गरी एक साताको समय दिएर मिश्रका वारमा उजुरी आहान गर्नेछ। सचिवालयमा प्राप्त हुने उजुरी अध्ययनपछि समितिले मिश्रलाई बोलाएर सुनुवाइ गर्नेछ। सुनुवाइ समितिबाट अनुमोदन भएपछि मिश्रलाई राष्ट्रपति विद्या भण्डारीले प्रधानन्यायाधीश नियुक्त गर्नेछन्।

सर्वोच्चमा तीन वर्ष काम गरेका न्यायाधीश मात्र प्रधानन्यायाधीश हुन योग्य मानिने संवैधानिक व्यवस्था छ। सर्वोच्चमा तीन वर्ष काम गरिसकेका न्यायाधीश दीपकराज जोशी, मिश्र र चोलेन्द्रशमशेर राणा मात्र छन्। जोशी यसअघि नै अस्थायी भइसकेकाले मिश्र र राणा मात्र प्रधानन्यायाधीश वन्न संवैधानिक रूपमा योग्य थिए। संसदले प्रधानन्यायाधीशका रूपमा आफूलाई अस्वीकार गरेपछि विदामा बसेका जोशीले परिषद्को निर्णयलाई स्वाभाविक रूपमा लिएको प्रतिक्रिया दिएका छन्। 'परिषदले मिश्रजीलाई सिफारिस गरेको मैले भइँदै थाहा पाएँ,' बिहीबार साँझ कान्तिपुरसँग कुरा गर्दै जोशीले भने, 'यसमा मलाई केही भन्नु छैन, संवैधानिक परिषद्को काम नाम सिफारिस गर्ने हो, गर्नुको म के गर्न सक्छु।' राष्ट्रपतिसँग लिएको १५ दिने विदा सकिँएपछि उनले थपेको ६ दिन 'भइपरी विदा' पनि मंगलबार सकिँदै छ। उनले फेरि विदा थप्ने बताएका छन्। 'म फेरि विदा थप्दै छु,' उनले भने, 'अरु पनि विदा छन् नि बाँकी!' संसदले आफूलाई अन्याय गरेको

रुन्देहीको राइपुर गाउँमा ६५ वर्षअघि जन्मिएका मिश्रले दिल्ली विश्वविद्यालयबाट तुलनात्मक कानूनमा स्नातकोत्तर गरेका छन्। २०३८ सालमा कानून मन्त्रालयमा शाखा अधिकृतका रूपमा जागिर सुरु गरेका उनी त्यसको ९ वर्षपछि जिल्ला न्यायाधीशका रूपमा अदालत प्रवेश गरेका थिए। उनीपछि वरिष्ठताका आधारमा चोलेन्द्रशमशेर जबरा प्रधानन्यायाधीशको रोलक्रममा छन्। अनुमोदित भएका खड्गमा राणा पनि करिब चार वर्षका लागि सर्वोच्चको सर्वोच्च पदमा रहनेछन्। गत फागुनमा गोपाल पराजुली प्रधानन्यायाधीशबाट पदमुक्त भएपछि सर्वोच्च अदालत कायममुकामकाम भरमा चलिरहेको छ।

सर्वोच्चमा तीन वर्ष काम गरेका न्यायाधीश मात्र प्रधानन्यायाधीश हुन योग्य मानिने संवैधानिक व्यवस्था छ। सर्वोच्चमा तीन वर्ष काम गरिसकेका न्यायाधीश दीपकराज जोशी, मिश्र र चोलेन्द्रशमशेर राणा मात्र छन्। जोशी यसअघि नै अस्थायी भइसकेकाले मिश्र र राणा मात्र प्रधानन्यायाधीश वन्न संवैधानिक रूपमा योग्य थिए। संसदले प्रधानन्यायाधीशका रूपमा आफूलाई अस्वीकार गरेपछि विदामा बसेका जोशीले परिषद्को निर्णयलाई स्वाभाविक रूपमा लिएको प्रतिक्रिया दिएका छन्। 'परिषदले मिश्रजीलाई सिफारिस गरेको मैले भइँदै थाहा पाएँ,' बिहीबार साँझ कान्तिपुरसँग कुरा गर्दै जोशीले भने, 'यसमा मलाई केही भन्नु छैन, संवैधानिक परिषद्को काम नाम सिफारिस गर्ने हो, गर्नुको म के गर्न सक्छु।' राष्ट्रपतिसँग लिएको १५ दिने विदा सकिँएपछि उनले थपेको ६ दिन 'भइपरी विदा' पनि मंगलबार सकिँदै छ। उनले फेरि विदा थप्ने बताएका छन्। 'म फेरि विदा थप्दै छु,' उनले भने, 'अरु पनि विदा छन् नि बाँकी!' संसदले आफूलाई अन्याय गरेको

बन्द समाजतर्फ...

लोकतन्त्रमा सरकारका कामकारवाही खुला र पारदर्शी हुनुका साथै सार्वजनिक महत्त्वका सूचनामा आमनागरिकको सहज पहुँच हुनुपर्छ। त्यही मान्यताअनुसार सार्वजनिक सूचनाको धारा २७ मा सूचनाको हकलाई मौलिक हकका रूपमा राखिएको छ। अर्कोतर्फ वैयक्तिक गोपनीयता पनि मौलिक हकमै समावेश छ। धारा २८ मा गोपनीयताको हकसम्बन्धी व्यवस्था छ। कुनै व्यक्तिको जीउ, आवास, सम्पत्ति, लिखत, तथ्यांक, पत्राचार र चरित्रसम्बन्धी विषय गोपनीयताको हकमा पर्छन्।

सूचनाको हकलाई आममानिसले व्यवहारमा अभ्यास गरेको दशको भइसकेको छ। आममानिसलाई सार्वजनिक सूचनामा पहुँच हुने प्रभावदायक सूचनाको हकको कानून २०६४ सालबाट कार्यान्वयनमा छ। त्यसको एक दशकपछि ल्याउन लागिएको गोपनीयताको हकसम्बन्धी कानूनले सूचना मान्ने र दिने अभ्यासलाई निरूत्साहित गर्ने देखिएको छ।

सूचना आयोगका प्रमुख आयुक्त कृष्णहरि बाँस्कोटाले संविधानले आममानिसलाई ७ प्रकारका व्यक्तित्वगत गोपनीयताको हक दिए पनि राज्य र राज्यका पदाधिकारी, सार्वजनिक निकाय र त्यसका पदाधिकारीको हकमा त्यो उपयोग गर्न नमिल्ने बताए। 'सार्वजनिक निकाय र सार्वजनिक पदाधिकारीले गरेको काम स्वतः सार्वजनिक चासो र महत्त्वका हुन्छन्,' उनले भने, 'गोपनीयताको हक उनीहरूका लागि लागू गर्न मिल्दैन।' उनले लोकतान्त्रिक पद्धतिमा सार्वजनिक पदाधिकारीले गोपनीयताको शपथग्रहण गर्ने तथा सरकारी चिठीपत्रमा गोप्य, अति गोप्यको छाप लगाउनेजस्ता चलन पनि गलत भएको बताए।

विधेयकमा भने त्यसविपरीत चिठीपत्र र विद्युतीय माध्यमका पत्राचारलाई थप गोप्य बनाउनुपर्ने प्रावधान राखिएको छ। संविधानले व्यक्तिको चरित्रसम्बन्धी विषयलाई गोपनीय मानेको छ। त्यसअनुसार ल्याउन खोजिएको कानूनमा पनि कुनै व्यक्तिको चरित्र, आचरण वा व्यवहारका सम्बन्धमा कुनै कुरा टिकाटिप्पणी गर्न नहुने प्रावधान छ।

विधेयकले हुनहु कानुनी रूप पाए सार्वजनिक पदधारी व्यक्तिका चरित्र, आचरण वा व्यवहारमाथि प्रश्न उठाउन पाइनेछैन। संविधानविद् भीमार्जुन आचार्यले सार्वजनिक पदधारी व्यक्तिका हरेक क्रियाकलाप सार्वजनिक छलफल र निर्णयमा आलोचनाको विषय बन्न पाउने बताए। 'आममानिसको व्यक्तित्व विषयलाई धेरै हदसम्म गोप्य नै मानिन्छ, विनाकारण सार्वजनिक गरिनु स्वस्थ मानिँदैन,' उनले भने, 'तर सार्वजनिक पदमा बसेका व्यक्तिको गोपनीयता र निजी जीवन धेरै कम हुन्छ। उसको व्यक्तिक र सार्वजनिक दुवै काले आममानिसलाई प्रभाव पारेको हुन्छ। त्यसलाई नै गोप्य राख्न खोजेको हो भने त्योभन्दा अपारदर्शी र बन्द समाजको अर्थ नमूना खोज्ने पैँदैन।' विधेयकले खुलापनको अभ्यासलाई बन्द समाजतिर धकेल्न खोजिएको हो कि भन्ने शंकालाई उठाउँ दिएको उनले बताए।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनले सार्वजनिकसत्तामा गम्भीर खल पार्ने, मुद्दा अनुसन्धानमा दखल पार्ने, आर्थिक रूपमा गोपनीय विषय, जातीय सदभाव भड्किने र नितान्त व्यक्तित्वगत विषयमा मात्रै सूचना प्रवाहमा रोक लगाउन सकिने भनेको छ। प्रमुख आयुक्त बाँस्कोटाले बाध्य हुन नपर्ने पाँच प्रकारका सूचनावाहेक अन्य सूचना प्रवाहमा नियन्त्रण हुने गरी ल्याइने कुनै पनि कानून आयोगलाई स्वीकार्य नहुने बताए। सूचनाको हकसँग बाँकिने गरी अहिले पनि केही प्रावधान रहेकाले सुधार गरिनुपर्ने उनको भनाइ छ।

संविधानविद् आचार्यले राज्य तथा संसदले गोपनीयताको हक, सूचनाको हक र प्रेस तथा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको हकबीचमा सन्तुलन ल्याएर मात्रै कानून बनाउनुपर्ने बताए। 'लामो संघर्षपछि व्यक्तिको अभिव्यक्ति तथा प्रेस स्वतन्त्रताको संवैधानिक ग्यारेन्टी भएको हो,' उनले भने, 'त्यसमा कटौती प्रयास भएको देखिन्छ। विधेयकका दफाले प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष रूपमा अभिव्यक्ति तथा प्रेस स्वतन्त्रतामा संकुचन ल्याउन खोजेको छ, जुन संविधानको मूल भावनाविपरीत हो।'

संविधानविद् आचार्यले राज्य तथा संसदले गोपनीयताको हक, सूचनाको हक र प्रेस तथा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको हकबीचमा सन्तुलन ल्याएर मात्रै कानून बनाउनुपर्ने बताए। 'लामो संघर्षपछि व्यक्तिको अभिव्यक्ति तथा प्रेस स्वतन्त्रताको संवैधानिक ग्यारेन्टी भएको हो,' उनले भने, 'त्यसमा कटौती प्रयास भएको देखिन्छ। विधेयकका दफाले प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष रूपमा अभिव्यक्ति तथा प्रेस स्वतन्त्रतामा संकुचन ल्याउन खोजेको छ, जुन संविधानको मूल भावनाविपरीत हो।'

प्रदर्शनकारीमाथि गोली...

महेन्द्रनगर बजारका ठाउँ-ठाउँमा फडप भयो। मुख्य बजार क्षेत्र भदम चोक, पार्क चोक, बसपार्कगलत ठाउँमा प्रहरीले बुधै अश्रुध्यास प्रहार गरेको थियो। प्रहरीले कर्फ्यूको माइडिङ गरिरहेदा पनि आन्दोलनकारी हटेका थिएनन्। उनीहरूले भीमदत्त नगरपालिका कार्यालयमा तोडफोड र आगजनी प्रयास गरेको प्रहरीको दावी छ। सुरक्षाको स्थिति विग्रिँदै गएपछि प्रशासनले बिहीबार साँझ ५ बजेदेखि शुक्रबार विहान ५ बजेसम्म महेन्द्रनगर बजार क्षेत्रमा कर्फ्यू लगाएको छ।

गृहले बनायो...

यसैबीच सांसदहरूले कञ्चनपुरमा किशोरीमाथि बलात्कारपछि हत्या घटना छानविनका लागि संसदीय समिति बनाउन माग गरेका छन्। 'सडकबाट फलानो बलात्कारी हो भनेर अपराधी घोषणा भइरहेको छ। आन्दोलनले दोषी पत्ता लगाउने होइन,' प्रतिनिधिसभाको बिहीबारको बैठकमा सांसद दीपक भट्टले भने, 'कञ्चनपुर घटनामा संसदीय छानविन समिति बनाउनुपर्छ।' सांसद रंगमती शाहीले पीडितले दोषीलाई कारवाही माग गर्दा उनीहरूमाथि नै दमन भएको बताइन्। सांसद रामबहादुर विष्टले दोषी पत्ता लगाउन

प्रजिअ, एसपी...

आन्दोलनकारीले सुरक्षेड नै एसपी विष्ट अनुसन्धानलाई अत्यन्त मोडेर वास्तविक अपराधी जोगाउन लागिपरेको आरोप लगाउँदै आएका थिए। बलात्कारपछि हत्या गरिएकी किशोरी आफूसँगै पढ्ने रेशनी बमको घरमा गएकी अवस्थामा बेपत्ता भएकाले घटनाको अनुसन्धान पनि त्यही घरबाट हुनुपर्छ भन्ने किशोरीका बुवालागायत स्थानीयवासीको माग थियो। 'तर एसपी विष्ट रेशनी दिदीबहिनीलाई जोगाउन लागिपरे, हामीलाई दिनहुँ धम्क्याउन थाले,' किशोरीका बुवाले भने, 'न्याय पाउने कुरा

EDUCATION SEMINAR

Today August 24
(आइत ८ अगस्त २०१८ १०:३० AM to ५:०० PM)

KATHMANDU

VENUE: NAMASTE EDUCATION INSTITUTE Putalisadak Chowk

Participating Universities & Colleges

学校法人 加計学園 KAKE EDUCATIONAL INSTITUTION	岡山理科大学 OKAYAMA UNIVERSITY OF SCIENCE	千葉科学大学 CHIBA INSTITUTE OF SCIENCE	倉敷芸術科学大学 KURASHIKI UNIVERSITY OF SCIENCE AND THE ARTS
JAPANESE LANGUAGE SCHOOL	ARMS JAPANESE LANGUAGE SCHOOL	Nippon Academy	Kyushu Eisu Gakkan Japanese Language School

- जापानको ४ वटा University र ४ वटा College को प्रतिनिधिरूहसँग प्रत्यक्ष परामर्श लिन सकिने,
- जापानको University मा सिधै Apply गर्नको लागि University का प्रतिनिधिरूबाट परामर्श लिन सकिने
- English Medium र Japanese Medium मा पढाइ हुने University मा Apply गर्न सकिने।
- Seminar मा उपस्थित हुने विद्यार्थीहरूलाई Gift र Offer को व्यवस्था गरिएको छ।

NAMASTE EDUCATION INSTITUTE

ナマステ教育学院

Head Office: Pokhara	Kathmandu Branch	Chitwan Branch
New Road ☎: +977-61-538150 Infront of Purnima Cinema hall	Putalisadak Chowk ☎: +977-1-4423491	Pulchowk, Narayanghat ☎: +977-56-571654

fb.com/namasteinstitute | namasteneपाल्कम@gmail.com

AECA 2ND AUSTRALIAN EDUCATION FAIR 2018

GRAND OPENING TODAY 24-25 AUGUST, 2018 09:30 am to 5:30 pm HOTEL ANNAPURNA, Durbarmarg, Kathmandu

Supported by:

Event Partner: Hamro Institute of Business Technology

Platinum Partner: KINGSFORD INTERNATIONAL INSTITUTE

Presented by: RISE EVENTS

Organized/Event Managed by: RISE EVENTS

Banking Partner: NIC ASIA

Media Partner: yes!

Travel Partner: EVEREST TRAVELS & TOURS

कांग्रेसको विधान समिति गठन

काठमाडौं (कास)- कांग्रेस सभापति शेरबहादुर देउवाले पार्टीको विधान संशोधनका लागि विहीबार मस्यौदा समिति गठन गरेका छन्। विधान मस्यौदा समिति गठन गर्ने छि्लाई गरेर महासमिति बैठक सार्न खोजेको भन्दै संस्थापनइतर पक्षले असन्तुष्टि जनाइरहेका बेला सभापति देउवाले महासन्धी पूर्णबहादुर खड्काको संयोजकत्वमा ११ सदस्यीय समिति गठन गरेका हुन्।

संघीय संरचनाअनुसार पार्टीको संगठनात्मक संरचनालाई रूपान्तरण गर्ने केन्द्रीय कार्यसमितिको वैशाख ६ को बैठकले पार्टीको विधान २०१७ (संशोधित र परिमार्जित) लाई संशोधन गर्न मस्यौदा समिति गठन गर्ने निर्णय गरेको थियो। समितिमा संस्थापन पक्षबाट संयोजकसहित ७ र संस्थापनइतर पक्षबाट ४ सदस्य छन्। समिति सदस्यमा मीनेन्द्र रिजाल, फरमुल्लाह मन्सूर, मानबहादुर विश्वकर्मा, दिलिन्द्र बडु, महालक्ष्मी उपाध्याय, आनन्दप्रसाद हुंगाना, नवीन्द्रराज जोशी, सीता गुरुङ, प्रदीप पौडेल र रमेश लेखक छन्।

भदौमा महासमिति नभए देउवाको नेतृत्व असफल हुने भनी संस्थापनइतर पक्षीय नेताले चेतावनी दिइरहेका बेला सभापतिनिकट केन्द्रीय सदस्यहरूले तोकिएको समयमा महासमिति बैठक गर्न सुझाएका छन्। वैशाख १६ को केन्द्रीय कार्यसमिति बैठकले भदौभित्र महासमिति गर्ने निर्णय गरेको थियो।

सभापति देउवाले आफू निकट सदस्यसँग विहीबार बुढानीलकण्ठस्थित निवासमा परामर्श गरेका थिए। अधिकांश सदस्यले भदौमा महासमिति बैठक नगर्दा गलत सन्देश जाने भन्दै विधान चाँडो टुंग्याएर तोकिएको समयमा महासमिति बैठक गर्न सुझाव दिएका थिए। 'अब भदौ अन्तिम साताभित्रै महासमिति बैठक गर्ने मनस्थितिमा सभापति हुनुहुन्छ,' देउवानिकट एक केन्द्रीय सदस्यले भने, 'कांग्रेसको शुक्रबार बस्ने केन्द्रीय कार्यसमिति बैठकले महासमिति बैठकको तिथि र स्थान तोकेनोबारे छलफल भएको छ।' सभापति देउवाले अनुशासन समिति र केन्द्रीय कार्यसम्पादन समिति पनि बनाउने तयारी गरेका छन्। बरिष्ठ नेता रामचन्द्र पौडेलले यी दुवै समितिमा रहनेको नाम पठाउने भएपछि, समिति गठन गर्ने तयारीमा देउवा पुगेका हुन्।

तरकारीमा सिन्डिकेट

बलिया व्यवसायी, निरीह सरकार

कालीमाटी तरकारी बजार।

तस्वीर : इलित जोशी

नेतासँग उठवस्नु हुन्छ। विभिन्न पार्टीसँग नाँजक छन्,' राष्ट्रिय उपभोक्ता मञ्चका अध्यक्ष प्रेमलाल महर्जनले भने, 'त्यसको संलग्न व्यापारीहरू राजनीतिक आडमा कानुनी कारवाहीबाट उम्कने गरेका छन्। 'जसले व्यवसायीमा गालत ढंगको उत्साह सिर्जना गरिदिन्छ,' अनुगमनमा संलग्न एक अधिकारीको दाबी छ।

'अधिकांश व्यवसायीको ठूला दलका

छैन। सरकारले टोलीमाथि नै आक्रमण हुँदासमेत कारवाही नहुँदा राज्य विफल हुँदै गएको उपभोक्ताकर्मीहरू बताउँछन्। 'अनुगमन टोलीलाई बन्धक बनाउने, कूर्टपेट गर्नेलाई कारवाहीको दायरामा ल्याउन सक्नुपर्छ,' उपभोक्ता अधिकार सन्स्थान मञ्चका अध्यक्ष माधव तिमिल्सिनाले भने, 'तर विगतको घटनामा कारवाही हुन सकेन। यसले अनुगमन

टोलीलाई निरुत्साहित बनाउँछ।'

यता उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्तिमन्त्री मातृका यादवले विचौलियालाई कारवाहीको दायरामा ल्याउने दाबी गरे। 'गडबड गर्ने, सरकारले अनुगमन गर्दा विरोध गर्नेलाई छुट हुँदैन,' मन्त्री यादवले भने, 'अनुगमनमा अवरोध गर्ने एक व्यवसायीलाई कारवाहीको प्रक्रिया बढाएका छौं। अन्यको पनि खोजी भइरहेको छ।' सबै क्षेत्रमा बेथिति रहेकाले सबै व्यवसायीलाई कारवाही गर्दा व्यवसायी राख्ने ठाउँ नहुने दाबी गरे। पैसा कमाउने नाममा व्यवसायीले अपराध गरेका छन्,' उनले भने, 'गृह, कृषि मन्त्रालयसहितको टिमलाई तीब्र बनाएका छौं। विचौलिया सबै हटाउँछौं। अनुगमन दीर्घकालीन रूपमा हुन्छ।'

अनुगमन टोलीमाथि आक्रमणलगत्तै सरकारी निकायले कारवाहीको चर्को स्वर गरे पनि अन्ततः राजनीतिक आडमा उन्मुक्ति नै पाउँछन्।

प्रतिवेदन दराजमै

सरकारले विचौलियाको अन्त गर्न यसअघि तयार पारेको अध्ययन प्रतिवेदन दराजमै थन्किएको छ। विभागका तत्कालीन निर्देशक निरज पौडेलको संयोजकत्वमा गठित अध्ययन टोलीले पाँचखात, धादिङ, नुवाकोट र मकवानपुरका तरकारी उत्पादक, स्थानीय संकलक तथा व्यापारी, कालीमाटी बजारका व्यापारी, खुद्रा व्यापारीलगायतसँग अन्तर्क्रियापश्चात् प्रतिवेदन तयार पारेको थियो। गत मंसिरमा तयार पारिएको प्रतिवेदनमा विभिन्न तहमा मूल्य तोकिएका उपभोक्ता ठगिएको, विचौलियाले किसान र उपभोक्तालाई मर्कामा पारेको प्रतिवेदन तयार पारेको थियो। प्रतिवेदन आपूर्ति मन्त्रालय र प्रधानमन्त्री कार्यालयमा बुझाए पनि कार्यान्वयन भएको छैन। प्रतिवेदनअनुसार कृषकदेखि उपभोक्तासम्म आइपुग्दा १ सय १८ प्रतिशतसम्म मूल्य परिवर्तन हुन्छ।

किसान र उपभोक्ताबीचको मूल्यअन्तर घटाउन पार गर्नुपर्ने चरण घटाउनुपर्ने,

कृषकले आफ्नो उत्पादनको बजार व्यवस्थापन आफैले गर्न पाउने अवस्था सिर्जना गर्नका लागि कृषक सहकारीको आफ्नै स्टल तरकारी विक्री केन्द्रमा रहने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने सुझाव दिएको थियो। किसानलाई स्थानीय व्यापारी तथा मध्यस्थकर्ताको चंगलबाट स्वतन्त्र राख्नका लागि सहूलियत दरमा कृषि ऋण उपलब्ध गराउने, बीउविजन विषादीको सहज उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने, मूल्य निर्धारण प्रक्रियामा सरकारले हस्तक्षेपकारी भूमिका निर्वाह गरी विचौलियाहरूले मनोमानी रूपमा मूल्य तोक्ने परिपाटी अन्त्य गर्नुपर्ने सिफारिस गरेको थियो।

कालीमाटी समिति खारेज गर्न माग

उपभोक्ता अधिकारकर्मीहरूले कालीमाटी फलफूल तथा तरकारी बजार विकास समिति नै खारेज गर्नुपर्ने माग गरेका छन्। समितिले स्टल भाडा उठाउनेबाहेक अन्य काम नगरेको जनाउँदै उनीहरूले तत्काल खारेज गरी किसान, उपभोक्ता, व्यवसायी र सरकारसहितको मोडलमा सञ्चालन गर्नुपर्ने माग गरेका हुन्। उनीहरूले प्रधानमन्त्री कार्यालय, आपूर्ति मन्त्रालय र कृषि मन्त्रालयमा जापनपत्र बुझाएर बजार व्यवस्थित गर्न माग गरेका हुन्।

'समितिले विचौलियालाई प्रोत्साहनबाहेक केही गरेको छैन। समितिकै कर्मचारीको मिलेमतोमा किसान र उपभोक्ता ठगिएका छन्,' उपभोक्ता अधिकार अनुसन्धान मञ्चका अध्यक्ष माधव तिमिल्सिनाले भने, 'विचौलियाको अन्त गर्न समिति नै खारेज गर्नुपर्छ।' राष्ट्रिय उपभोक्ता मञ्चले जारी गरेको विज्ञापितमा पनि तत्काल विघटन गरी पब्लिक प्राइभेट पार्टनर्सिप उद्यमका रूपमा विकास गरी सरकारको स्वामित्वसहितको कम्पनीमा रूपान्तरण गर्ने उल्लेख छ।

तरकारी बजारलाई स्वच्छ, पारदर्शी र प्रतिस्पर्धायुक्त बनाउन अत्यन्त जरुरी भएको जनाएको छ। 'कालीमाटी तरकारी तथा फलफूल विकास समितिभित्र भइरहेको व्यवस्थापकीय तथा व्यावसायिक बेथितिलाई निरूपण गर्न जरुरी छ,' विज्ञापितमा भनेिएको छ, 'सम्बन्धित मन्त्रालय तथा नियामक निकायलाई आवश्यक निर्देशन दिई उपभोक्ता हित रक्षका लागि पहल गरिपाउन प्रधानमन्त्रीसँग माग गर्दछौं।'

छोटकरी

विश्वकर्मा फेरि अदालतबाटै पक्राउ
काठमाडौं (कास)- प्रहरीले नेत्रािक्रम चन्द नेतृत्वको नेपाल कम्युनिस्ट पार्टीका प्रवक्ता खड्गबहादुर विश्वकर्मालाई विहीबार दोस्रोपटक अदालत परिसरबाटै पक्राउ गरेको छ। सबैचक्रको विहीवारको आदेशमा रिहा भएलगत्तै प्रहरीले विश्वकर्मालाई पक्राउ गरेको हो। नेकपाले भोजपुरमा गएरको वम विस्फोटको घटनामा समेत संलग्न भएकाले विश्वकर्मालाई पक्राउ गरिएको काठमाडौं प्रहरी परिसरका एक अधिकारीले जानकारी दिए। उनका अनुसार विश्वकर्मालाई भोजपुर लगेर हिरासतमा राखिनेछ र त्यहीँ नै मुद्दाको प्रक्रिया अघि बढाइनेछ। यसअघि चन्दा असुली अभियोगमा साउन २३ मा पक्राउ परेका विश्वकर्मालाई सर्वाच्चले छाड्ने आदेश दिएको थियो।

बरिष्ठ पत्रकार न्यौपानेको निधन
काठमाडौं (कास)- बरिष्ठ पत्रकार रामचन्द्र न्यौपानेको निधन भएको छ। ८४ वर्षीय न्यौपानेको मंगलबार राति सुतिरहेको अवस्थामा राजधानीको लैनचौरस्थित निवासमा निधन भएको जानकारी परिवारले दिएको छ। बेलुका खाना खाएर सुतेका न्यौपानेलाई बिहान ४ बजे ओझ्यानमै मृत अवस्थामा फेला पारिएको थियो। उनी लामो समयदेखि उच्च रक्तचापबाट पीडित थिए। ५० वर्षभन्दा लामो समय पत्रकारितामा सक्रिय न्यौपाने पछिल्लो समय राष्ट्रदूत साप्ताहिकका सम्पादक थिए। उनी गोरखापत्र दैनिकको प्रधानसम्पादकसमेत भएका थिए। उनका दुई श्रीमती, दुई छोरा र तीन छोरी छन्।

त्रिवि मानवशास्त्र विभाग प्रमुखमा चेमजोङ
काठमाडौं (कास)- त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानवशास्त्र केन्द्रीय विभाग प्रमुखमा उपप्राध्यापक डम्बर चेमजोङ नियुक्त भएका छन्। विभाग प्रमुख प्राध्यापक लक्ष्मणराज उप्रेतीले राजीनामा गरेपछि बृधवार चेमजोङलाई नियुक्त गरिएको उपकुलपति तीर्थराज खानियाँले जानकारी दिए। त्रिवि र अमेरिकी सहयोग नियोमा एएसएआईडी) बीच सम्झौताअनुसारको परियोजनालाई 'विभाग प्रमुखले दूरपयोग गरेको' विश्वार्थ र शिक्षकले आरोप लगाएपछि उप्रेतीले राजीनामा गरेका थिए।

अपांगता भएकाले सुविधा पाएनन्

गणेश राई

काठमाडौं- ऐन संशोधन नहुँदा अपांगता भएका थुप्रै व्यक्ति परिचयपत्र पाउनबाट बञ्चित छन्। परिचयपत्र हुनेले पनि तोकिएको सेवा सुविधा पाएका छैनन्। सरकारले अपांगता भएका व्यक्तिको अधिकारसम्बन्धी ऐन, २०७४ ल्याएको थियो। राज्य पुनःसंरचनापछि अपांगता भएकाहरूको हेरविचार गर्ने महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालयसमेत खुलेका पुगेको छ।

अहिले महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय बनेको छ, जसमा 'अपांगता अधिकार प्रवर्द्धन शाखा' मात्र छ। २०७५/७६ को वजेटले अपांगता क्षेत्रलाई सम्बोधन गरे पनि अपांगता भएकाको सुविधाका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छैन। मन्त्रालयका अधिकारीले केन्द्रीय वजेट स्थानीय सरकारअन्तर्गत विनियोजन भएको दाबी गरेका छन्। तर, स्थानीय तहबाट अपांगता भएकाले परिचयपत्रका आधारमा सुविधा पाएका छैनन्। ऐन संशोधन प्रक्रियामा रहेको तर सरोकारवाला पक्षसित समन्वय नभएको राष्ट्रिय अपांग महासंघले

नेपालले जनाएको छ। सरकारले समाज कल्याण मन्त्रालयमाफत अपांगता भएका व्यक्तिलाई शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी, स्वरोजगारमूलक तालिम, समुदायमा आधारित पुनःस्थापनासम्बन्धी कार्यक्रम, सहायक सामग्री निर्माण गरी उपलब्ध गराउने र सामाजिक सुरक्षा भत्ता दिने गरेको थियो। मन्त्रालयका अधिकारीले यसपटक केन्द्रीय वजेट घट्टेकाले अपांगता भएका व्यक्तिलाई

ऐन संशोधन नहुँदा परिचयपत्र वितरणसमेत ठप्प

दिइँदै आएको सुविधा दिन नसकेको दाबी गरेका छन्। 'देश संघीयतामा गएकाले यसपटक अपांगता भएकाको निमित्त राष्ट्रिय वजेट घट्टेको छ, कतिपय शीर्षकमा वजेट शून्य छ,' मन्त्रालयको अपांगता अधिकार प्रवर्द्धन शाखाका प्रमुख केशव भट्टराइले भने, 'अहिले राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रममा वजेट छ। त्यसबाट केही हदसम्म सम्बोधन गर्न सकिन्छ। ऐन संशोधनका क्रममा छ। ऐन पारित भएपछि परिचयपत्र वितरण सुरु हुनेछ।'

मन्त्रालयको तथ्यांकअनुसार

पहिले हात्ती सयर...

परिवार टाट उल्टेर घरमा बिहान-बेलुका चुलो धुवाँउन पनि छाडेको थियो। पहिले क्रमाइ पनि नगर्ने भएकाले आफूले सिटी रिक्सा चलाउन थालेको उनले बताइन्। 'अहिले मेरो केही नभए पनि म अहिले पनि मनको जमिनदार हुँ,' शिवराजले भने, 'श्रीमतीले सिटी रिक्सा चलाउन थालेपछि मेरो इज्जत सडकमा पुग्यो, त्यसैले छाडेर बेग्लै बस्दै आएको हुँ।' उनीहरूलाई सँगै बस्न स्थानीय महिला समूहले आग्रह गरेका थिए। तर शिवराजले पत्नीले सिटी रिक्सा कुदाएकै कारण सम्बन्धविच्छेद गर्ने अडान लिएपछि सम्भव नभएको प्रगतिशील नगर महिला सञ्जालकी अध्यक्ष पुनम सापकोटाले बताइन्। शिवराज कुनै समयका जमिनदार नै थिए तर अहिले उनको केही पनि छैन,' उनले भनिन्, 'परिवारको गुजारा चलाउन राजकुमारीले सिटी रिक्सा चलाउँदा उनले आफ्नो इज्जत गुएको भन्दै धेरै छाड्नु र सम्बन्धविच्छेद गर्न दबाव दिनु गर्नुचित हो।'

राजकुमारी तत्कालीन दक्खी गाविसका जमिनदार करमचन राजवंशीकी छोरी र रंगेलीका अर्का जमिनदार खेमराज राजवंशीकी बुहारी हुन्। ५ म २०४९ सालमा यो घरमा बुहारी भएर भित्रिँदा ससुराको नाममा करिव ३० विघा जमिन र

घरमा हात्ती थियो,' राजकुमारीले भनिन्, 'अहिले आफू बुहारी भएर भित्रिएको पुरानो हक्की घरले चर्चेको रंगेली ६ मा १७ धुर जमिन र सुनवर्षी नगरपालिका ८ कुडेलीमा ५ कट्टा जमिनबाहेक केही पनि छैन।' उनका अनुसार ससुराहरू छुट्टैदा सुन र चाँदी तराजुमा जोखेर बाँधफाँट गरेका थिए। भएको जमिन सबै विक्री गर्दै भोजमस्ती गरेर सिध्याएको उनको भनाइ छ। 'घरको गजौ टाँकेका लागि आफू तीनपटक वैदेशिक रोजगारीका लागि विदेश पनि गएँ। त्यहाँबाट पठाएको रकमसमेत भोजमस्तीमै सिध्याएछुन्,' उनले भनिन्। २०६३ सालमा कुचेत गएर दुई वर्ष बसेकी थिइन्। त्यहाँबाट पठाएको साढे २ लाख श्रीमान्लाई पठाए पनि सबै भोजमस्तीमा सकेको उनले बताइन्। २०६६ मा फेरि साउदी गइन्। त्यहाँको क्रमाइ पनि सुरक्षित हुन पाएन। त्यसपछि पतिलाई सँगै लिएर भारत गएको उनले सुनाइन्। 'माँदारा खाने लत भएका उनी त्यहाँबाट भागेर आएपछि, म पनि फर्कौँ,' उनले भनिन्, 'केही गर्दा साथ नभएपछि, सिटी रिक्सा चलाएर परिवारको गुजारा चलाउन थालेकी हुँ।' राजकुमारीले २ लाख ३३ हजार ऋण लिएर सिटी रिक्सा चलाएकी हुन्। २८ हजार ऋण तिर्न बाँकी रहेको उनले बताइन्।

प्रेसविरोधी कानुनमा आपत्ति

काठमाडौं (कास)- नागरिक अभियन्ता डा. गोविन्द केसीले मूलूकी अपराध संहिताका चिकित्सा र पं सचिव रंघी प्रावधानप्रति आपत्ति जनाएका छन्। उनले यस्ता प्रावधानमा सुधार नगरिए नागरिकको स्वास्थ्यको अधिकार तथा अभिव्यक्ति र प्रेस स्वतन्त्रतासँग संविधानप्रद अधिकार रक्षका लागि जस्तोसुकै कदम उठाउनु तयार रहेको समेत जनाएका छन्।

डा. केसीले विहीबार जारी गरेको विज्ञापितमा मुलूकी ऐन विस्थापित गर्न कानुनमै प्रेस स्वतन्त्रताविरोधी अनेक बन्देज राखिएकोमा चेतफर्की विरोध भइरहेको उल्लेख गरेका छन्। विज्ञापितमा भनिएको छ, 'सरकारले संविधानले परिकल्पना गरेको अभिव्यक्ति र प्रेस स्वतन्त्रता नै कुण्ठित हुने गरी कथित लागोपनीयतासम्बन्धी विधेयक ल्याउन लागेकामा मेरो गम्भीर आपत्ति छ। यसले सरकार पारदर्शिता कायम गर्न कठिन तर सही वाटो छोडेर मिडियामाथि अनेकखाले अंकुश लगाएर भ्रष्टाचार, अपराध र निक्कमपान छोप्ने संजितो तर गलत वाटो हिँड्न उद्यत भएको देखिन्छ।'

डा. केसीले सरकारको रवैयाले कतै लोकतन्त्रका आधारस्तम्भ नै कमजोर पारि अतिनायकवादी व्यवस्थाति जान लागेको त होइन भन्ने प्रश्नसमेत उठेको बताएका छन्। 'सुशासन र समृद्धिको सपना देखाएर सतामा पुगेको सरकार यति छिट्टै त्यो सपना बिर्सेर विरोध र असन्तुष्टिका आवाज रोक्न केन्द्रित हुनु ठूलो विडम्बना हो,' उनले भनेका छन्। उनले हालको कानुनी व्यवस्थाले राज्यको प्राथमिकता चिकित्सक र स्वास्थ्यकर्मीको क्षमता बढाएर अधिकतम राम्रो उपचार दिने नभई कमजोरी वा लापरवाहीको आरोपपिच्छे मुद्दा-मामिलामा फसाउने र तीमध्ये धेरै अवस्थामा जेल पठाउने व्यवस्था गर्नु रहेको देखिएको आरोपसमेत लगाएका छन्। उपचारमा चित नबुके बर्दनीयतको आरोप लगाएर सिधै मुद्दा-मामिलामा जाने व्यवस्था गरिएको औत्प्याउँदा डा. केसीले संहितामा लापरवाही वा बर्दनीयता पुष्ट गर्न निकाय वा मापदण्डसम्बन्धी व्यवस्था नै नभएको जनाएका छन्। 'यसले स्वास्थ्यकर्मीको ध्यान उपचारभन्दा मुद्दा-मामिलातर्फ हुन्छ, स्वास्थ्यकर्मीले अलिकति पनि जाँखिम लिएर उपचार गर्ने अवस्था रहँदैन,' उनले भनेका छन्।

काठमाडौं १ किलो सुन

हरेक महिना १० तोला सुन

हरेक साता १ किलो चाँदी

साप्ताहिक उपहार १ किलो चाँदीको लक्की ड्र को प्रत्यक्ष प्रशारण कान्तिपुर टि.भि. मा

आज ५:०० बजे

ग्राहक अर्घाई बाँकी रहेकाहरूले पनि समय बढाएर यस रोजबागमा सहभागी हुन पाउनुहुनेछ।

"जति छिटो ग्राहक बन्नुहुन्छ त्यति नै धेरै जित्ने मौका।"

थप जानकारीका लागि

एच.टि.सि.: 16600122222, 9851216800 / एनसेल: 9801572222, 9801016850

SMS SUB TO 38080

कान्तिपुर राष्ट्रिय दैनिक वा द काठमाडौं पोष्टको वार्षिक ग्राहक बन्नुहोस् र पाउनुहोस् हरेक महिना १० तोला सुन, हरेक साता १ किलो चाँदी लगायत लाखौंका उपहारहरू जित्ने मौका। एक जना भाग्यशाली विजेताले जित्नुहुनेछ बम्पर उपहार १ किलो सुन।

आजै कान्तिपुर राष्ट्रिय दैनिक वा द काठमाडौं पोष्टको वार्षिक ग्राहक बन्नुहोस्।

धमाधम अलैंची टिप्पै

वार्षिक ५ सय ५८ मेट्रिक टन उत्पादन हुने अलैंचीबाट १ अर्ब ५ करोड आम्दानी हुन्छ

कान्तिपुर संवाददाता

इलाम- इलाम नगरपालिका ८ सिडाफ्रिडकी उमादेवी भण्डारी यति बेला घरमा भेटिन्न्। उनलाई जरुरी कामले भेट्नु नै पत्थो भने अलैंची बगान पुग्नुपर्छ। घरवारीभरि अलैंचीले ढकाएकी भण्डारी केही दिनयता हातमा छुरी बोकेर दिनभर अलैंची टिप्न व्यस्त हुन्छिन्।

करिव ११ सय ५० मिटरको उचाइमा रहेको उनको बगान आसपास टिप्पाइ सुरु भएको छ। भदौको चर्को घामबीच पनि उनलाई बगानभरि भाँगिएको अलैंची र भाँगमा डोको घोट्ट्याएभै फलेको अलैंचीले थकान महसुस छैन।

छ वर्षअघि ढाड सोभो नपारी अलैंची रोप खटिएकी भण्डारी अघिल्लो वर्षदेखि नै उत्पादन सुरु भएपछि दंग छिन्। 'आफै कट फेलेर रोपियो, दुख गरियो अहिले बसेर रमित हेर्न रहन नै लाग्दैन,' उनले भनिन्, 'टिप्नमात्र होइन छोडाउन र सुकाउन पनि व्यस्त हुनुपर्छ।'

पाको शरीर भए पनि छुरीले वोटबाट अलैंचीको बुझ्ना हटाउन तन्नेरी जस्तै हात चल्छन् उनका। ढाड दुक्ने भएकाले बगानमा नै बस्ने मुडा लागेर अलैंची टिप्ने उनी प्रचण्ड घाममा पनि पसिना पुछ्दै हात चलाउन छाडीदिन्छन्।

अलैंची बगानमा उनको दैनिकी बित्नुमा रहस्यै बाध्यता पनि जोडिएको छ। गाउँभरि अलैंची टिप्न थालिएकाले मान्छे पाइँदैनन्। केही दिन हिलो भयो भने जंगली जनावारले अलैंची नष्ट गर्छ। अनि हेरक घरमा परिवार नै अलैंची टिप्न, छोडाउन र सुकाउन व्यस्त हुन्छन्। 'अलैंची रोपदेखि यो अवस्थामम्म पुऱ्याउन साइँ धेरै मेहनत भएकाले पाकेको वाली नष्ट गर्न मन लाग्दैन,' उनले थपिन्, 'हात चल्नेजेल आफ्नो काम गर्नु भन्ने लागेर जाँगर चलाएकी हुँ।'

उने छिम्कीको बगानमा भोटिए सन्दकपुर १ जमुनाका सोमबहादुर मगर भोटिए। उनको बगानमा टिप्ने बेला नभएकाले रोजगारीका लागि उनी सिडाफ्रिड फरेका हुन्। उनीसँगै २ जना यस क्षेत्रमा अलैंची टिप्नकै लागि आएका हुन्। नजिकैका विजय कुमार सुवेदी अलैंची छोडाउन व्यस्त थिए।

इलाम नगरपालिका ८ सिडाफ्रिडमा अलैंची टिप्दै किसान। जिल्लाका कम उचाइ भएका क्षेत्रमा अलैंची टिप्पाइ सुरु भएपछि कृषकलाई चटारो छ। तस्विर: विष्णु

मकै र धान फल्ने वारी मासेर अलैंची लगाएका उनी आफ्नै मेहनतले अलैंची फलाउन पाएकोमा मख्ख थिए। श्रीमती सहित टिप्नेदेखि सुकाउनेसम्मका काम गर्न साता दिन अधिदेखि थालेका उनीहरूको धपेडी अर्भै केही दिन रहनेछ। अधिल्लो वर्ष साइँ ३ मन सुख्खा अलैंची बनाएका उनले यो वर्ष करिव ५ मन हुन अपेक्षा गरेका छन्। रोगले १ पटक जिल्लाका अधिकांश बगान सखाप भएपछि पुनः नयाँ बगान लगाएर खेती थालिएको हो। पहिले खोलाखोलामा मात्र

गरेर अलैंची खेची पछिल्लो समय उर्वर घर खेतमा मौलाएको छ। यति बेला जिल्लाका अहुल क्षेत्रमा अलैंची टिप्ने चटारो छ। यति बेला सुरु भएको अलैंची टिप्ने काम उचाइअनुसार जिल्लामा कात्तिकभर रहन्छ। दशक अधिसम्म अलैंचीको विरुवासम्म नदेखिएका क्षेत्रमा यति बेला अलैंची बगान टनाउन भएको छ। चार वर्षअघि प्रतिमन एक लाख २० हजारसम्म पुगेको अलैंचीको मूल्य भने घटेको छ। अहिले प्रतिमन २८ हजार रूपैयाँमा किनबेच भइरहेको छ। यति बेला

१२ सय मिटर उचाइसम्मको क्षेत्रमा अलैंची टिप्पाइ भइरहेको हो। अधिकांश कृषकले मूल्य धेरै पाइने आशामा अलैंचीमा मेहनत गरेका छन्। रोगको प्रकोप पुनः बढे पनि कृषकले खेतीमा मन मारेका छैनन्। जिल्लामा १ हजार ६ सय हेक्टरमा अलैंची खेती गरिएको छ। वार्षिक ५ सय ५८ मेट्रिक टन उत्पादन हुने अलैंचीबाट १ अर्ब ५ करोड आम्दानी हुन्छ। यो वर्ष उत्पादन बढ्ने कृषकको भनाइ छ। मूलकरमा वार्षिक ५ अर्ब रूपैयाँ अलैंचीले विदेशी मुद्रा आर्जन गर्न तथ्यांक छ।

एभोकाडोको माग बढी

कान्तिपुर संवाददाता

धनकुटा- राम्रो आम्दानी हुन थालेपछि एभोकाडोको व्यावसायिक खेती हुन थालेको छ। पछिल्लो समय एभोकाडोका विरुवाको माग अत्याधिक हुन थालेको छ। दुई महिनामा मात्र एभोकाडोका ८० लाखभन्दा बढीका विरुवा विक्री भएका छन्। ४० हजार एभोकाडोका विरुवा विक्री भए।

धनकुटा ७ का नर्सरी व्यवसायी भरत गुरागाईंले आफ्नो नर्सरीबाट मात्र २ महिनामा साइँ ६ लाख मूल्यको एभोकाडोका विरुवा विक्री भएको बताए। उनले ६ हजार ५ सय विरुवा विक्री गरेका थिए। 'विरुवाको माग धेरै छ,' उनले भने, 'गत वर्षभन्दा यसपटक विरुवाको माग चार गुणा बढी छ।' यस्तै धनकुटा ३ का नरेन्द्र कार्कीले पनि ४ हजार एभोकाडोका विरुवा विक्री गरेको बताए। उनले यसबाट करिव ४ लाख आम्दानी गरे। धनकुटा ३ पाल्तेका गोपाल वाग्सेले पनि विरुवा विक्रीबाट मनस्य आम्दानी गरेको बताए।

यस अतिरिक्त करिव ८० लाख बढी मूल्यको एभोकाडोका विरुवा विक्री भइसकेको कृषि विज्ञ तथा एभोकाडो खेतीका अभियन्ता जीवन राईले बताए।

एभोकाडोका विरुवा प्रतिगोटा औषत २ सयले विक्री हुने गरेको छ। धनकुटामा वार्षिक ८० मेट्रिकटन एभोकाडो उत्पादन भएको थियो। नगर क्षेत्रभित्र २ हजार ७ सय ६४ एभोकाडोका वोट छन्। नगर क्षेत्रबाट मात्र वार्षिक ७७ हजार ७ सय ५० केजी फल उत्पादन हुन्छ भने यसबाट एक करोड बढीको कारोवार हुने गर्छ। नगर क्षेत्रमा एक लाख विरुवा रोप्ने

योजना छ। नगर क्षेत्रका १ हजार ९ सय ६२ परिवारले व्यावसायिक रूपमा यसको खेती गर्न थालेका छन्। धनकुटा नगरपालिकाले आफ्नै लगानीमा एभोकाडो नर्सरी लगाएको छ। विरुवाको माग अत्याधिक भएपछि नपाले यस्तो गरेको हो। यसै वर्षदेखि दक्ष प्राविधिकको सहयोगमा १० हजार विरुवा उत्पादन गर्ने लक्ष्य लिएको नपाले जनाएको छ।

छोटकरी

कम्प्युटरबाट आँखा जाँच
संखुवासभा (कास)- आँखाका विरामीलाई ध्यानमा राखेर तेजरत्न आँखा तथा कान उपचार केन्द्रले नयाँ उपकरण प्रयोगमा ल्याएको छ। कम्प्युटर प्रणालीबाट आँखा र चशमाको क्षमता नाप गर्न 'अटोरिफ्रेटर मिटर' नामक उपकरण केन्द्रले ल्याएको हो। जिल्लाका १० वटै स्थानीय तहमा सेवा लैजाने तयारी गरिएको छ। मकालु गाउँपालिकामा सेवा सञ्चालनको प्रक्रिया अन्तिम चरणमा पुगेको अध्यक्ष श्यामसुन्दर उदासले बताए। धर्मदेवी नगरपालिकामा पनि सञ्चालन गरिने उनले बताए। केन्द्रले सदरमुकाम खाँदवारीमा मात्रै वर्षमा पाँचपटक नि:शुल्क शिविर सञ्चालन गरिरहेको त्रिनिटि इन्चार्ज क्षितिज बरालले बताए।

डुबेर दुईको मृत्यु
मोरङ (कास)- भूपाया र इलाममा डुबेर दुई जनाको मृत्यु भएको छ। भूपायाको गौरगञ्ज गाउँपालिका ६ स्थित गेउरीया खोलाका डुबेर स्थानीय सेख नुरजमालका ३ वर्षीय छोरा सेख रिजवानको मृत्यु भएको हो। यस्तै, इलामको माइसेवुङ गाउँपालिका १ का ५५ वर्षीय विचारे बराइलीको देउमाई खोलाका डुबेर भएको छ।

करेन्ट लागेर मृत्यु
मोरङ (कास)- सुनवर्षी १ मा ट्युबेलमा पानी तान्ने क्रममा करेन्ट लागेर एक जनाको मृत्यु भएको छ। स्थानीय ३४ वर्षीय सन्तोष अधिकारीको मृत्यु भएको हो। ट्युबेलमा जडान गरिएको पानी तान्ने मोटरबाट करेन्ट लागेर बुधवार साँझ घाइते भएका उनको उपचारका लागि कोशी अञ्चल अस्पताल विराटनगर ल्याएपछि मृत्यु भएको प्रहरीले जनाएको छ।

दुर्घटनामा मृत्यु
मोरङ (कास)- सुनसरीको बराहक्षेत्र नगरपालिका १ स्थित प्रकाशपुर-मधुवन सडक खण्डमा दुर्घटना भएर एक जनाको मृत्यु भएको छ। उक्त नगरको वडा ११ का २८ वर्षीय अशोक माफ्नीको मृत्यु भएको हो। प्रकाशपुरबाट मधुवनतर्फ को१३५ ७९४९ नम्बरको मोटरसाइकलमा जाने क्रममा अनियन्त्रित भएर दुर्घटना भएको प्रहरीले जनायो।

वडाध्यक्ष मदिराले सधैं लठ्ठ !

वाहनडाँगी (भापा) (कास)- भूपायाको मेचीनगर २ का वडाध्यक्ष तिलक न्यौपाने सधैं मदिराले लठ्ठ हुन्छन्। मदिरा पिएर कार्यालय पुग्छन्। मातेर कुसीमै निदाडीबन्छन्। उनको यो व्यवहारले सेवाग्राहीले सधैं सास्ती व्यहोर्नु परेको छ। काम प्रभावित भएको छ। एक साताअघि कार्यालय नजिकै उनी मदिराले लठ्ठिएर सडकमै सुते। स्थानीयले उद्धार गरेर घरसम्म पुऱ्याए। इलाका उनी सडकमा सुतेको तस्विर अहिले सामाजिक सञ्जालमा भाइरल भएको छ। 'वडाध्यक्षज्यूको रक्सी खाइ डरलाग्दो छ,' कार्यालय परिसरमा भेटिएका स्थानीय सेवाग्राही कर्णबहादुर भण्डारीले भने, 'मातेपछि खुट्टा टेक्ने सक्नु हुन्न।' कार्यालय स्रोतका अनुसार वडाध्यक्ष प्रायः मातेर कार्यालय आउने भएकाले सेवाग्राहीका कतिपय महत्वपूर्ण कामहरू समेत प्रभावित हुने गरेका छन्।

'वडाध्यक्ष कलम समात्ने नसक्ने अवस्थामा हुन्छन्,' कार्यालय स्रोत भन्छ, 'अनि सेवाग्राहीको काममा त असर हुनै नै भयो।' गत चैत दशौं सातातिर मातेर कार्यालयमा आएका उनलाई स्थानीय सेवाग्राहीले कार्यालयमै नियन्त्रणमा लिएर प्रहरीलाई बुझाएका थिए। पटकपटक मदिरा पिएर कार्यालय जाने, कामचाहिँ नगर्ने आरोप उनीमाथि थियो। इलाका प्रहरी कार्यालय, काँकडभिट्टाको टोलीले मातेर अवस्थामा कार्यालयबाट पक्राउ गरेको थियो। तर, त्यही साँझ वडा नम्बर ६ का वडाध्यक्ष ललित तामाङ, नेकपाका नेता देवकुमार राईलगायतको रोहवरमा 'आइन्दा रक्सी पिएर कार्यालय नजाने' सर्तमा छाडिएको थियो।

तर, उनले मदिरा पिउने कुलत अर्भै परिवर्तन गर्न नसकेको स्थानीयवासीको भनाइ छ। वडाध्यक्षमा तत्कालीन एमाले उम्मेदवार भइ विजयी बनेका उनलाई नैतिक पतन हुने काम गरेको भन्दै पार्टीको नगर कमिटीले साधारण सदस्य समेत नरहने गरी निष्कासन गरी सकेको स्थानीय नेता भानु हुंगलले बताए। हुंगलले भने, 'यति हुँदा पनि वडाध्यक्षले आफ्नो कुलत छाड्न नसक्नु दुःखद कुरा हो।' पटकपटक मदिरा पिएर कार्यालय आएको भन्दै कारवाहीको माग सहित स्थानीयले जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा समेत उजुरी दिएका छन्। नेकपाका स्थानीय नेता युवराज कट्टेलका अनुसार मदिरा नपिएका बेला उनी निकै शालिन र सरल स्वभावका छन्। कार्यालयमा काम पनि मन लगाएर गर्छन्। तर, जब मदिराको सुर चढ्न थाल्छ, जोसुकैलाई तथानाम गालीगलौज गर्न अग्रसर बन्छन्।

'उनको कमजोरी भनेकै मदिरा हो,' कट्टेलले भने, 'नपिउनु पार्टीले पनि पटकपटक आग्रह गरेकै हो तर, उनले कसैको कुरा सुन्दै सुन्दैनन्।'

मियो बन्दै ग्रामीण महिला

जितेन्द्र साह

विराटनगर- एक वर्षअघिसम्म ४० वर्षीय नकुल सहनीको पारिवारिक जीवन सामान्य ढंगले अघि बढिरहेको थियो। उनी र श्रीमती पार्वतीले दिनरात श्रम गरेर दुई छोरीलाई पाल्दै प्रगति पथमा अग्रसर थिए। मोरङको धनपालथान-३, लोहन्डा खोला किनार बस्ने सहनी परिवारले चौध वर्षको मिहिनेतले ११ धुर निजी जग्गा पनि जोडे।

एक वर्षअघि मोटरसाइकलको ठक्करले घाइते भएका नकुल आजीवन हिँडबुल गर्न नसक्ने भए। जीवनको सन्तुलन बिग्रियो। तर जुम्नार स्वभावकी सहनीका पत्नी पार्वतीले हेरेर खाइन्छन्। यो दुर्घटनाअघि श्रीमान् नकुल काठमाडौँमा जागिर गर्दा पनि उनी घर निर्माण श्रमिकको रूपमा दिनहुँ ज्याला मजदुरी गर्दै परिवारको आर्थिक सवलीकरणमा सघाइरहेकै थिएन्। घर र माइत पक्ष समेत सहयोग गर्ने स्थितिमा थिएन्। उनीसँग हातबुट्टाकै भर थियो। थप श्रम गरेर श्रीमान् एवं दुई नाबालक छोरीको एक्लैले हेरचाह गर्न उनले अठोट लिइन्। श्रीमानकै बरोबर उमेरकी उनले १४ वर्षदेखि निर्माण श्रमिकका रूपमा परिचय बनाइ सकेकै थिएन्। शारीरिक रूपले श्रीमान् अक्षम भएपछि उनको भूमिका एवं जिम्मेवारी थपियो। एक वर्षदेखि उनी कामउतलाई बाहिर जान्छन् भने पति नकुलले घरमा नानीको हेरचाह गर्छन्। घरबाट पौने घण्टा हिँडेर उनी विराटनगरको मुख्य चोकहरू हाटखोला, बरागाडी, रोडसेस, तीनपैनी, कञ्चनवारी र ग्नीमा लाने मजदुर हाट पछिन्छन्। यो महानगरमा उहिलेदेखि दिनहुँ विहान लाने यीनै हाटबाट निर्माण ठेकेदार र साहुरूले काम अनुकूलको श्रमिक छानेर लान्छन्। विराटनगरदेखि नजिकैको मोरङको कटहरी-३, चोकमा घर निर्माण मिस्री र ठेकेदारको बेले हाट लाग्छ।

'काम सिक्ने क्रममा केही दिन काठिन भयो, पछि त अभ्यस्त भइहाले,' उनले भनिन्, 'पुर्यासँग काम गर्न जाँदा सुरुमा परिवार र छिमेकले कुरा काट्थे तर अहिले सबैले इज्जत गर्छन्।' दुई कट्टा एलानी जग्गामा दुई कोठे घर बनाएर बस्दै आएका सहनी परिवारले

विराटनगरमा विहान लाने मजदुर हाटमा कामको पख्वाइमा बसेका निरक्षर एवं विपन्न ग्रामीण महिला। तस्विर: जितेन्द्र

श्रमको आयले नै आफ्नो जग्गा किने। उनी दुई स्वस्थ छोरीहरू ८ वर्षीय काजल र ४ वर्षीया मनिपाका आमा हुन्। 'जग्गा किन्दा लिएको दुई लाख ऋण चुक्ता गरिसक्यौं, पार्वतीले भनिन्, 'अब सहरमै बसेर छोरीहरूको भविष्य बनाउन चाहन्छौं।' वडावृद्धी दुवैले काम गर्दा वचत हुने गरे पनि अहिले उनको जीवनको हिसाबकिताब बरोवरीमा छ। 'मेरो मात्र कमाइ खाँदालाउँदा सकिन्छ, उनले भनिन्, 'छोरीहरू र पतिको हेरचाह गर्न खर्च पुग्ने गरी घरेलु कामदारसम्बन्धी राम्रो काम पाएमा ज्यालादारी मजदुरी छाड्छु।' पार्वतीको अन्तिम लक्ष्य भनेको छोरीहरूले राम्ररी खान, लाउन र पढ्न पाओस् भन्ने मात्र हो।

विराटनगरको मजदुर हाटमा भेटिनेमा उनी एकरी महिला होइनन्। स्वामिभन्दा एवँ मिहिनेतकासाथ जस्तोसुकै काम गर्न पछि नहट्नेमा उनको छिमेकी एकल महिला २५ वर्षीया सुनीता सहनी पनि छन्। भारत विहारको फारबिसगञ्जमा विहे भएको उनी श्रीमान् बितेपछि माइतीमै बस्छिन्। उताको घर पछिका नौकै छोरा भएकाले माइतीमा बसेर नालाक गाउँलाई हर्कोउन उनी ८/९ वर्षदेखि हरेक दिन विराटनगर आएर मजदुरी गर्दैछिन्। छोरा र श्रीमान दिवंगत भइसकेका मोरङ कटहरी-२ आदर्शनगर

महिला श्रमिकले निजी वाहनका रूपमा साइकल प्रयोग गर्छन्। मोरङको कटहरी-२ का निर्माण मिस्री ४८ वर्षीय तीनतार राजवंशीका अनुसार इमानदार र परिश्रमी स्वभावका कारणले महिला मजदुरको माग र संख्या बढिरहेको बताए। १५ वर्षदेखि घर ढलाइको काम गर्दै आएका उनको अनुसार भान्सादेखि घर निर्माणसम्ममा सक्रिय महिलाको बरोवरी पुग्थेले गर्न सक्दैनन्। उनले यही स्वभावका कारण केही वर्षअघिसम्म विराटनगरको दुई चोक हाटखोला र रोडशेपमा मात्र महिला श्रमिक देखिए पनि अहिले सर्वत्र भँडिन थालिएको बताए। सबै चोकमा भेला हुने ७ सय मजदुरमा सय जति मात्र महिला भए पनि उनीहरू कार्यक्षेत्रको दृष्टिकोणले निकै लोकप्रिय रहेको अर्का राजमिस्री रामबिलास यादवले बताए। पुरुष मिस्रीले अलाअमला ठाउँमा जडान र ढलान गर्छन्। महिला मजदुरले ईटा र बालुवा बोक्छन्। मसला तयार गर्छन्। 'पुरुष र महिला दुवैले गर्न काम महत्वपूर्ण छन्,' यादवले भने, 'बालुवा र गिट्टी छान्ने, सहि अनुपातमा बालुवा, सिमेन्ट एवं अन्य रसायनको मिश्रण गरी ईटा तयार गिट्टी जोडाइका लागि मसला बनाउन जान एवं निकै अभ्यास चाहिन्छ।' उनको अनुसार यो सीपमा पुरुषभन्दा महिला नै अगाडि छन्।

जगदम्बा इंटरप्राइजेज प्रा. लि.

न्यौपाने टावर, ७औं तल्ला
तिनकुने, काठमाडौं
फोन नं ०१-४१११९८२१/२३/२४

०.२५ मिमीको
जस्तापाटा नेपालमा
पहिलो पटक
प्रस्तुत गर्दै।

उपभोक्ता मूल्य सूची
वैधता : ६ भदौ २०७५ देखि लागू
प्रति पिसको दर

मोटाइ चौडाइ (मि.मी)	६ फुट (१८३० मि.मी)	७ फुट (२१३५ मि.मी)	८ फुट (२४४० मि.मी)	९ फुट (२७४० मि.मी)	१० फुट (३०५० मि.मी)	१२ फुट (३६६० मि.मी)
०.२५ X ८००	४९६	५८१	६६०	७४०	८२६	९८९
०.२८ X ८००	५४३	६३२	७२५	८१३	९००	१०७७
०.३० X ८००	५६९	६६४	७५९	८५३	९४७	११३७
०.३३ X ८००	६१२	७१५	८१६	९१७	१०२१	१२२३
०.३५ X ८००	६४४	७५८	८६२	९७१	१०७६	१२९४
०.४० X ८००	७२२	८४१	९६१	१०७८	१२०२	१४४०

शक्तिशाली टाटा शक्ति जस्तापाटा काममा बढी, मूल्यमा होइन!

TATA SHAKTEE

टिक् सवैभन्दा धेरै

सम्पादकीय

सार्वजनिक यता न उता

सहरहरू कसरी बन्छन् जसरी जान्छन् सडक। सडक जता जान्छ त्यसरी सवारी। पैदल होस् वा मोटर। साइकल वा रेल। सडक कसका लागि भन्ने प्रश्न गर्नुअघि सहर कसका लागि भन्ने जान्न जरुरी छ। जस्तो– काठमाडौँ। काठमाडौँ कहाँसम्म कसरी फैलिन्छ भन्ने यकिन गर्न सडकहरू कता पार्इरहेका छन्, हेर्नुपर्ने हुन्छ।

खासमा सडकहरू कतै पनि नगई घुमिरहेका छन्, जताजता यात्रु भेटिन्छन्। यस्ता सडकमा विचल्ली सर्वसाधारणको छ। सार्वजनिक यातायात जनता यता न उता पाउने माध्यम भएका छन्। गाडी मालिक हजारौँ छन्। चालकहरूले मालिकसँग ठेक्कामा गाडी चलाउँछन् जो दैनिक निश्चित रकम उठाउन बाध्य छन्। अनि त गाडीको गति कति–कति हुँदै सबैको मति यतिउत्ति हुन पुगेको छ।

कुबुराका चल्ता टिपेभैँ जहाँबाट पनि यात्रु उठाउने, उभिन नपुग्ने ठाउँमा कोचकाच पाउने र जहाँतहीं ओराल्ने काठमाडौँको आम सडक दृश्य हो। गाडी नपाइने, राति ८ बजेसम्म पनि नचल्ने, पाइहाले गाडी नभरिउन्जेल कुरिरहनुपर्ने बेथिति जारी छन्। न समय तालिका छ, न एकीकृत टिकट प्रणाली। न आरामदायी, न सुरक्षित।

सरकारले यातायात व्यवस्था समितिका नाममा व्याप्त सिन्डिकेट हटाएको घोषणा गरे पनि लागू हुन सकेको छैन। सार्वजनिक यातायात सञ्चालकहरूले कम्पनी ऐनअन्तर्गत व्यवसाय सञ्चालन गर्नुपर्ने व्यवस्था भए पनि अडिकांश र्टमा पुरानै व्यवसायीको एकाधिकार छ। राजधानीमै विभिन्न र्टका बस र माइक्रोले अन्य संघ वा समितिलाई गाडी थप दिएका छैनन्। सिन्डिकेट हटाएर के गर्ने, कार्ययोजना र कार्यविधि आएन।

यातायात र्टहरू बैज्ञानिक छैनन्। दोहोरिने समस्या व्यापक छ। जस्तो– रत्नपाकदेखि लगनखेलसम्म मात्रै जाने माइक्रो पनि छ, रत्नपाकदेखि नै सातदोबाटोसम्म जाने पनि। बैज्ञानिक आधारले र्ट निर्धारण गरेको भए कति यात्रु, कून–कून र्ट र कति सवारी भन्ने निश्चित हुन्थ्यो। व्यवसायीहरूको प्रभाववश नीति–निर्माताहरू हल न चल छन्।

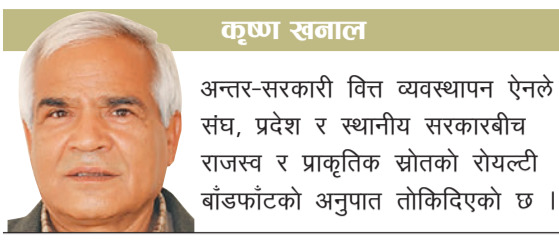
सानो प्रयासस्वरूप साभ्भा यातायात र काठमाडौँ महानगरपालिकाको सहकाय अनुकरणीय छ। यसैबीच सरकारी सहयोगमा केही ठूला बस राजधानीमा चल्न थालेका छन्। बालाजु–सिनामंगल र्टका ६१ टेम्पो र माइक्रोबस विस्थापित गरेर केही दिनअघि सरकारले १७ वटा ठूला बस चलाउन थाल्यो। नगर विकास कोषको अनुदान तथा सहयोगमा माइक्रो र टेम्पो सञ्चालकलाई ‘विशेष राहत प्रदान गर्दै उनीहरूकै संलग्नतामा ‘दिगो सार्वजनिक यातायात प्रावि’ खोलिएको हो।

साना गाडी विस्थापन गर्ने, समितिको सट्टा कम्पनीमार्फत चलाउने, सार्वजनिक यातायात व्यवस्थापन संयन्त्र बनाउने, बसका लागि समर्पित र्ट बनाएर यात्रुलाई सार्वजनिक यातायातप्रति आकर्षित गर्नेजस्ता उपाय गर्न सकिन्छ। उपाय लगाउनुअघि अभिप्राय खुल्नुपर्छ। सरकार सार्वजनिक यातायातप्रति सचेत छ भने यसमा सहभागी हुन तस्मिनुपर्छ।

सरकारसँग कून मोडेलमा सार्वजनिक यातायात सञ्चालन गर्ने भन्ने योजना छैन। सार्वजनिक यातायात प्रणाली के हुने, निजीलाई दिने कि कुनै सरकारी निकायले पनि लगानी गरी संयुक्त कम्पनीमार्फत चलाउने ? विकसित देशहरूमा सार्वजनिक यातायातमा सरकारले अनुदान दिन्छ। सञ्चालक कम्पनीमा सरकारी निकायको पनि लगानी हुन्छ। युरोपका सफल सहरौ यातायातमा उल्लेख्य मात्रामा सरकारी अनुदान हुन्छ। सञ्चालन कम्पनीमा नगरपालिका सहभागी बन्छ।

सार्वजनिक यातायातमा कुनै लगानी नगर्नु जनतालाई यातायात सेवा दिनुपर्छ भन्ने सरकारको चेतनाको अभाव हो, दिशाहीनता पनि हो। सरकारको दायित्व जनतालाई भरपर्दो, आरामदायी र सुरक्षित आवागमन सेवा दिने हो। स्वभावले मुनाफा कमाउने निजी क्षेत्रलाई पूरै सडक जिम्मा लगाउनु हातगोडा बाँधेर बस्नु हो।

स्थानीय कर : अचानोमा संघीयता

कृष्ण खनाल

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐनले संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच राजस्व र प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टी बाँडफाँटको अनुपात तोकिदिएको छ ।

लगाएको होइन, मरेको बाखाको विमा रकम लिन आउनेलाई बढाले सिफारिस दिएबापत लिएको पैसा हो त्यो । तर त्यसका लागि नागरिकले २ सय ५० रुपैयाँ त तिर्नुपर्‍यो । सन्दर्भ मरेको बाखाकै हो। समग्रमा यो त्यति भयावह नहोला । कतिपय गाउँ/नगरपालिकाले करको दर र सेवाशुल्क घटाएको खबर पनि त आएका छन् । ज्यादती नभएको भए घटाउनुपर्ने थिएन ।

हामी तीन तहको स्वयत्त सरकार अन्त्यस र प्रयोगको प्रारम्भमै छौं । कतिपय कुरा अहिल्यै सच्याउन सकिन्छ, सुधार गर्न सकिन्छ । तीनवटै तहका सरकार

यसका लागि खुला रहनु आवश्यक छ। स्थानीय करका सम्बन्धमा अहिले जे देखियो, त्योचार्हि कानुनको अस्पष्टता वा प्रारम्भमा अनुभवको अभाव भनेर मात्र बुझ्नु हुँदैन । यसले हाम्रो शासकीय संस्कारमा कसरी विवेकको न्यूनता र गलत प्रवृत्ति मौलाएको छ भनेर पनि देखाएको छ।

उठाइएको करबाट नगरपालिका, गाउँपालिका प्रमुख, अध्यक्षका लागि गाडी किनिएका छन्, उप र वडाअ्यक्षका लागि मोटरसाइकल किनिएका छन् । तलब-भत्ताको कुरा पनि छ। खर्च गाडी र मोटरसाइकल किन्नुमात्र होइन। सवारी चालक, इन्धन र मर्मत-सम्भारको खर्च पनि सँगै आउँछ। राज्यको सुविधामा गाडी चढ्ने भोक र प्रतिष्ठा हाम्रो राजनीतिको अंग बनिसकेको छ । यो माथिबाट तल सर्नेको कूसंस्कार हो । तल पनि विचौलिया र डनहरू पाटीको आवरणमा छन् । तिनले केन्द्रीय नेतृत्वमाथि प्रभाव जमाएका छन् । विकास निर्माणमा हुने भ्रष्टाचारको चलखेल हेर्न बाँकी छ। यसको सहजै अन्त्य देखिन्न। राजनीति गर्नेको सैटै परिवर्तन गर्नुपर्ने हुन्छ ।

स्थानीय सरकारले अनियन्त्रित रूपमा लगाएको करलाई लिएर संघीयता

पाठक मञ्च

- ‘म नै राज्य हुँँ’ भन्ने सोच**

विहीवार प्रकाशित डा. गोविन्द केसीको ‘सरकारलाई तीन आग्रह’ले नेपाली राजनीतिको रवेथालाई उजगार गरेको छ । वास्तवमा यो लेखले राज्यसत्ताको दायित्व, प्रतिबद्धता र उसको अन्त्यको तारतम्यता कति सशयकारी छ भन्ने पोल पनि खोलेको छ। कुनै पनि राज्यसत्ता जनतामा समर्पित छ भनी व्योपक प्रचार गरिन्छ। राणाकालको रवेथालाई विर्सिदिने हो भने २००७ साल प्रताको सत्ताको रवेथा पनि नदुइपुपभन्दा कमजोर दृष्टान्तको रूपमा जनताले अनुभूत गर्न पाएका छैनन्। शाही र पञ्चायती सत्तामात्र होइन, राष्ट्रियता, लोकतन्त्र, समाजवाद, साम्यवाद आदि-इत्यादि नारामा जनआन्दोलन र सशस्त्र संघर्ष गर्न नसकेहरू पनि सत्ता सञ्चालनमा पुगेपछि हिजो जनताप्रति गरेका कबोलहरूलाई नजरअन्दाज गर्दरहेछन् भने कुरालाई डा.केसीको लेखले छल्लुङ्ग पारेको छ। स्वस्थ, शिशा, न्याय, सञ्चार र सामाजिक सुरक्षामा ओली सरकार कति संवेदनशील रहेको छ भने कुरा धेरै टाढा जानु पर्दैन। भदौ १ गतेदेखि लागु गरिएको मुलुकी ऐन विस्थापनार्थ ल्याइएको नयाँ कानुन त्यसको ज्वलन्त उदाहरण बनेको छ। लोकतांत्रिक आन्दोलनमा अग्रणी भूमिका निर्वाह गर्दै आएको सञ्चार जगतलाई शाहीकालको सेन्सरसिपभन्दा पनि खतरनाक अब्झा लगाउने पडयन्त्र यस कतिवट नयाँ कानुनमा रहेको छ। त्यसैगरी चिकित्सक र विमारी बीचमा मनोमालिन्य हुर्काउने र चिकित्सा क्षेत्रलाई तहस-नहस पार्ने हर्कतमा नयाँ कानुन उदात्त हुनेमा दुईमैले छैन।

– नारायण निरौला

विगतनगर

- बाटा बन्द भएका होइनन्**

विहीवार प्रकाशित ‘बन्द भए पशुपतिको सांस्कृतिक बाटा’ ध्रमपूर्ण छ। वेद विद्याश्रमको दक्षिणतर्फको खुल्ला प्राङ्गणमा सुरक्षाको संवेदनशीलतालाई मध्यनजर गर्दै पर्खाल लगाएको छ। फेरि त्यहाँ पर्यटकीय प्रहरी बिट र ठूलो बाटोसँगै एउटा द्वार पनि छ। इत्ना पाखाबाट वेद विद्याश्रमतर्फ प्रवेश गर्ने खुल्ला अयवस्थित वाटोबाट खराब व्यक्तिको पनि प्रवेश हुने र तिनीहरूको अवाञ्छित क्रियाकलापले विद्यालयेको बारम्भार समस्या भोगिरहेको थियो। त्यहाँ रहेको द्वारमा लगाइएका ताला बारम्भार फोडिने गरेका छन्। यसको जिम्मा कसले लिने ? फेरि इत्ता पाखाबाट वेद विद्याश्रममा दैनिक आवत-जावतको काम पनि हुँदैन। त्यो कहिलेकाहीँ जात्रापर्वमा मात्र प्रयोग हुन्छ। त्यसको लागि व्यवस्थित द्वारबाटै आवत-जावत गर्न सकिन्छ। विद्यालयमा अनावसीय रूपमा शिक्षक, विद्यार्थी र कर्मचारी गरी लगभग १०० जनाको बसोबास छ। विद्यालय र ती सबैको सुरक्षामा खुल्ला बाटोले निरन्तर व्यवधान गरिरहेको थियो। विद्यालय प्रवेशका लागि व्यवस्थित दुइटा द्वार छन्। ती पर्‍याप्त छन्। सांस्कृतिक बाटो बन्द भएको नभई यसलाई व्यवस्थित रूपमा प्रयोग गर्न खोजिएको हो।

– धिमिरे शिव

वनकाली गौशाला, काठमाडौ

- कृषक बजार व्यवस्थापक आवश्यक**

हाम्रो देश कृषि क्षेत्रमा ठूलो सम्भावना बोकेको देश हो। यद्यपि किसानले भने दुख सहनु बाहेक केही छैन। सिन्डिकेटधारी विचौलियाको अन्तकले गर्दा सरकार र उपभोक्तको समवन्ध र विश्वसननीयता कृषकबीच निकै कम भएको छ। मिहेनती कृषकहरूलाई कृषि क्षेत्रमा धेरै प्रोत्साहन गराउन जरुरी छ। राज्यले युवाहरूलाई कृषि क्षेत्रमा प्रोत्साहन गराएन भने केही समयपछि उन्त्यतिर बस्थहरू विदेशी भूमिबाट हुबानी गर्दा अहिलेको बृद्धि मूल्यभन्दा दोब्बर नहोला भन्न सकिन्ना । सरकारी मातहतमा रही राज्यले युवाहरू समावेश गरी स्थानीय तहवाटै लोकसेवा आयोगमार्फत स्थानीय, प्रदेश

संज्ञा

विहीवार प्रकाशित ‘प्रेसमाथि भन्ने अंकुश’, ‘सामाजिक सञ्जाल चलाउँदै सरकार’ र ‘सेयर गनेलाई थुनामा राख्न ५ दिन म्याद’ समाचार पढेपछि हाम्रो राज्य सञ्चालकहरूको मनस्थिति बुझ्न सजिलो हुन्छ। एकातिर सरकार सामाजिक सञ्जाल- फेसबुक, ट्विटर, भाइबरमार्फत जनगुनासा सुनुवाइ गर्न सामाजिक सञ्जाल सञ्चालन निर्देशिका जारी गर्दैछ भने अर्कोतर्फ गोपनीयता सम्बन्धी विधेयकमार्फत सूचना संकलन गर्न असहज हुनेगरी प्रावधान राखेको छ। त्यस्तै फेसबुकमा प्रधानमन्त्रीको फोटो विगारी सेयर गरेको आरोपमा काभ्रे रोशी-५, का वडा सचिव होमनाथ सिग्देललाई ५ दिन थुनामा राखी अनुसन्धान गर्न अदालतबाट म्याद दिएको खबर पनि संगसँगै प्रकाशित भएको छ। यसबाट सरकारको खास नीति कुनचार्हि हो ? सरकारी असली नियत के हो ? भनी सर्वसाधारणले कसरी बुझ्ने ?

एकातिर सामाजिक सञ्जालामार्फत गुनासा अनि सुभाव लिनै भनिएको छ भने अर्कोतिर सामाजिक सञ्जाल प्रयोगकर्ताहरूलाई पक्राउ गरेर विद्युतीय कारोवार ऐन अन्तर्गत कारवाही चलाइएको छ। यसले आम कर्मचारी, सर्वसाधारणमा समेत त्रास सिर्जना भएको छ। वडा सचिव सिग्देलको फेसबुक प्रयोग विद्युतीय कारोवार ऐन अन्तर्गत दण्डनीय हो भने अब पत्रपत्रिकामा प्रकाशित काटुन र ती काटुन राम्रो लागेर सेयर गर्ने सबै सरकारको निसानामा नपलाउं र ? कार्टुनिस्ट कबलले यसबारे आधिकारिक धारणा वनाएको खोइ ? निकट भविष्यमा गाईजात्रा आउँदैदछ, के अब यो देशमा सरकारमा बस्नेहरूलाई गाईजात्रे व्यड्यय गर्न पनि नपाइने हो ? व्यड्युकारहरूले खोइ आधिकारिक धारणा वनाएको ? प्रेसमाथि अंकुश लगाउनु भनेको जनताको सुसूचित हुने अधिकार माथिको अंकुश हो ।

राज्यको चौथो अंगले खबरदारी नगर्ने हो भने राज्यको कामकारवाहीको स्वेच्छाचारितामाथि निगरानी कसले गर्ने ? आम जनताले वास्तविकता कसरी थाहा पाउने ? सार्वजनिक निकायहरूमा भए/ गरेका कामकारवाहीलाई समेत व्यक्तितगत गोपनीयताको परिभाषामा राखेपछि, राज्यका कामकारवाहीप्रति नागरिकले कसरी सुसूचित हुने ? नागरिकको सूचनाको हकको

र केन्द्रीय तहसम्मको कृषि बजार व्यवस्थापक, कृषि बजार प्रतिनिधि लगायत कृषकलाई उचित सल्लाह, सुभाव दिने कृषिविज्ञको छनोट र परिचालन अहिलेको आवश्यकता हो ।

– सञ्जय त्रिपाठी

बरहथवा-१५, सलीही

- लोकप्रिय नाराको जोखिम**

काठमाडौँका मेयर विद्यासुन्दर शाक्यले १०० दिनमा १०१ काम गरेर देखाउने सार्वजनिक घोषणा गरे । उता २ नं. प्रदेशका मुख्यमन्त्री लालबाबु राउतले पनि १०० दिनमा थुप्रै काम गरेर देखाउने भनी लिखित प्रतिबद्धता नै व्यक्त गरे । दिन बित्ने, महिना बित्ने, तर उनीहरूले बोलेको १० प्रतिशत काम पनि पूरा भएन । आधार बिनै हचुवा तालमा बोलेका कुरा यसरी नै केवल कागजमा सीमित हुन्छन् भन्ने कुरा अन्य नेताले पनि वेलेमा सिक्दा राम्रो हुन्छ । शाक्य र लालबाबुको नियतिर्कै अब प्रधानमन्त्री ओलीको पनि हुनथालेको छ । ओली धेरै बोल्छन्, तर काम त्यो अनुरूप भइरहेको छैन । उनको शासनकालको ६ महिनामा आम जनताले कुनै राहतको अनुभव गर्न पाएका छैनन् । महँगिले जनता आक्रान्त छन् । स्थानीय सरकारको अनावश्यक करले पनि धेरैलाई पिरौलेको छ । आफ्नो व्यक्तितगत खल्तीबाट जाने होइन, के भयो त भन्दै

कस्तो सरकारी नीति ?

चौरिसे गाउँपालिका-३, धनकुटा

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐनले ५ प्रकारका सूचना गोप्य रहने र थप सूचना गोप्य राख्नुपर्ने अवस्था आएमा सूचनाको वर्गीकरण गर्न सकिने व्यवस्था गरेको छ। तर सरकारले अहिलेसम्म कुनै पनि सूचनालाई वर्गीकरणको प्रक्रियामा लगेको छैन। सिधै गोपनीयताको हक सम्बन्धी कानुनले सार्वजनिक महत्त्वको विषयमा पनि सूचना गोप्य हुने व्यवस्था गरेबाट विधेयकको व्यवस्था संविधानको मूल मर्म र सूचनाको हकसँग बाकिएको

लेखका लागि : article@kmg.com.np
प्रतिक्रियाका लागि : letter@kmg.com.np

असम्भव र पुरै गर्न नसके नारा दिंदा भौल त्यसले देश र जनतामा कति भार थप्छ भन्ने कुराको हेक्का राखेको देखिँदैन । यसले अन्ततः नेपाललाई ग्रीस र भनेन्जुयुलाजस्तो असफल राप्ट बनाउनेछ। जहाँ नेताहरूले गरेका अनावश्यक नाराले आज राज्यकोषको भार बढेर राज्य नै उट्टुन नसके अवस्थामा पुगेको छ। सरकार र सबै जनप्रतिनिधिले वेलेमा सोच्नुपर्छ ।

– गोपाल देवकोटा

गोकर्णेश्वर-८ जोरपाटी, काठमाडौ

- प्रधानमन्त्रीका रेल सपना**

आगामी २ वर्षमा रेल गुड्छ भन्ने प्रधानमन्त्रीको भनाइ सुन्दा हौंसो उठेर आयो । २ वर्षमा रेखांकित त हुन्छ, रेल परिचालनको ? बोलीपिच्छे नयाँ-नयाँ योजनाको हचुवाको भरमा घोषणा गर्‍यो अनि कार्यान्वयनचार्हि नगर्ने कस्तो सोच हो यो ? पूर्व-पश्चिम र उत्तर-दक्षिण रेलको सञ्जालले मुलुक जोड्ने हो भने त्यसका लागि इच्छाशक्ति कति छ, प्रधानमन्त्रीको ? खुट्टी

धरापमा परेका राजनीतिक टिप्पणी सुनिन्छ । केही साता पहिले वीरगन्जमा उद्योगी व्यापारीको कर सम्बन्धी गुनासो सुन्दै नेकपाका अर्का अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले भनेका थिए, संघीयतालाई बढागेन गर्ने र अन्ततः काम नलाग्ने भनेर फर्काने पडयन्त्र भैरहेछ । यस्तै अभिव्यक्ति प्रधानमन्त्री लगायत प्रदेशका मन्त्रीहरू दिँदैछन् । संघीयता कार्यान्वयनमा संघीय सरकार उदासीन रहेको गुनासो प्रदेशका मुख्यमन्त्रीहरूको पनि छ । उनीहरूले मुख्यतया तीनवटा कुरा उठाएका छन्– कर्मचारी व्यवस्थापन, बजेट र वित्तीय हस्तान्तरण । कर्मचारीमाथि संघीय सरकारले पुरै नियन्त्रण गरेको छ । कतिखेर को आउँछ, जान्छ वा विदामा बस्छ, प्रदेशका मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीहरूलाई पत्तो हुँदैन प्रदेश सरकारको भौतिक पूर्वाधार छैन, न त्यसका लागि बजेट छ । यसको वित्तीय व्यवस्था संघीय सरकारले दिने अनुदानमा आश्रित छ । असौकर्य सुबैभन्दा ठूलो आयस्रोत सवारी साधनमाथिको कर भएको छ । अनौपचारिक भेटघाटमा उनीहरू सुनाउँछन्, सरकारको केन्द्रीय नेतृत्व संघीयता कार्यान्वयनमा इमानदार भएन । हूनै पनि केन्द्रीय सरकारले गर्नुपर्ने धेरै काम बाँकी छ, वित्त आयोग बनेको छैन । अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐनका प्रावधान राम्ररी पालना भएको छैन । सरकारले प्रदेश र स्थानीयलाई दिएको अनुदान हचुवाको भरमा छ ।

हाम्रो कर प्रणाली केन्द्रीकृत हाँचको छ । स्थानीय र प्रदेशले कर लगाउने ठाउँ धेरै छैन । तर सम्पति, कृषि र व्यवसाय भनेर यति व्यापक क्षेत्राधिकार पाएका छन्, त्यसबाट माग्छे त के चरा-मुसा पनि उम्किने ठाउँ छैन । अहिले अनियन्त्रित कर र त्यसको अतिसारको स्रोत यही हो । संविधान बनाउने क्रममै प्रदेश र स्थानीय सरकारको सन्दर्भमा यो धेरै अनुदार भयो भनेर आलोचना भएको थियो । अहिले यही पनि बढी माग्छ भने पुष्ट हुँदैछ ।

केन्द्रीकृत कर प्रणाली आफैमा खराब होइन । हाम्रो जस्तो असमान विकास र राजस्व उट्टोती भएको देशमा केन्द्र अर्थात् संघीय कोषमा बढी राजस्व उठाउनु भनेको त्यसको पुनर्वितरणलाई व्यत्यपूर्ण र समानीकरण सहज बनाउनु हो । अन्त्यया यसको फाइदा केही प्रदेश र नगर/महानगरमा सीमित हुने सम्भावना रहन्छ । केन्द्रीय कोषमा धेरै रकम जम्मा हुनु भनेको त्यो सबै संघीय सरकारबाटै खर्च गर्ने भन्ने पनि होइन । यसको पुनर्वितरणको सिद्धान्त, अनुपात तोक्ने काम संविधानले प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगलाई दिएको हो । अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐनले संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारबीच राजस्व र प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टी बाँडफाँडको अनुपात तोकिदिएको छ । केवल कुन प्रदेश र कुन गाउँ/नगरपालिकाले के कति पाउने भनेर किटान गर्न काम बाँकी छ । यसको अर्थ हो, आयोग प्रशासकीय प्राविधिकतामा मात्र सीमित हुने देखिन्छ ।

हामीले तीन तहको संघीयता भन्यौँ । यी तीनैवटा अलग-अलग सरचना हुन् । संघीयताको सिद्धान्त र अभ्यासले यसलाई जोड्न र समन्वय गर्न सक्छ । स्थानीय सरकार संघीयताको अभिन्न अंग होइन । संघीयता नभए पनि स्थानीय सरकार रहन्छ, चाहिन्छ । तर प्रदेशको संरचना हटाइदिने हो भने संघीयताको कुनै अंश बाँकी नहोला । तसर्थ स्थानीय सरकारले बढाएको कर ज्यादतीका आधारमा संघीयताबारे अभिमत बनाउने कुरा गलत र असान्दर्भिक हो । बदलिनयतपूर्ण हो । संघीयताको सार्थक अभ्यास र प्रयोग प्रदेशमा खोज्नुपर्छ, जुन अलमलमा हो ।

प्रदेश-२ मा बाहेक ६ वटै प्रदेश र संघीय तहमा एउटै पार्टी अर्थात् नेकपाको सरकार छ । प्रदेश-२ को नेतृत्व गर्ने संघीय समाजवादी फोरम पनि संघीय सरकारमा छ । संघीयताको कस्तो अभ्यास विकास हुन्छ भन्ने कुरा नेकपाको नेतृत्वमा बस्नेहरूको बुझाइ, चाहना र प्राथमिकतामा धेरै निर्भर गर्छ ।

‘म नै राज्य हुँँ’ भन्ने सोच

विहीवार प्रकाशित डा. गोविन्द केसीको ‘सरकारलाई तीन आग्रह’ले नेपाली राजनीतिको रवेथालाई उजगार गरेको छ । वास्तवमा यो लेखले राज्यसत्ताको दायित्व, प्रतिबद्धता र उसको अन्त्यको तारतम्यता कति सशयकारी छ भन्ने पोल पनि खोलेको छ। कुनै पनि राज्यसत्ता जनतामा समर्पित छ भनी व्योपक प्रचार गरिन्छ। राणाकालको रवेथालाई विर्सिदिने हो भने २००७ साल प्रताको सत्ताको रवेथा पनि नदुइपुपभन्दा कमजोर दृष्टान्तको रूपमा जनताले अनुभूत गर्न पाएका छैनन्। शाही र पञ्चायती सत्तामात्र होइन, राष्ट्रियता, लोकतन्त्र, समाजवाद, साम्यवाद आदि-इत्यादि नारामा जनआन्दोलन र सशस्त्र संघर्ष गर्न नसकेहरू पनि सत्ता सञ्चालनमा पुगेपछि हिजो जनताप्रति गरेका कबोलहरूलाई नजरअन्दाज गर्दरहेछन् भने कुरालाई डा.केसीको लेखले छल्लुङ्ग पारेको छ। स्वस्थ, शिशा, न्याय, सञ्चार र सामाजिक सुरक्षामा ओली सरकार कति संवेदनशील रहेको छ भने कुरा धेरै टाढा जानु पर्दैन। भदौ १ गतेदेखि लागु गरिएको मुलुकी ऐन विस्थापनार्थ ल्याइएको नयाँ कानुन त्यसको ज्वलन्त उदाहरण बनेको छ। लोकतांत्रिक आन्दोलनमा अग्रणी भूमिका निर्वाह गर्दै आएको सञ्चार जगतलाई शाहीकालको सेन्सरसिपभन्दा पनि खतरनाक अब्झा लगाउने पडयन्त्र यस कतिवट नयाँ कानुनमा रहेको छ। त्यसैगरी चिकित्सक र विमारी बीचमा मनोमालिन्य हुर्काउने र चिकित्सा क्षेत्रलाई तहस-नहस पार्ने हर्कतमा नयाँ कानुन उदात्त हुनेमा दुईमैले छैन।

– श्यामसुन्दर कुईकेल

हाँडोगाउँ, काठमाडौ

- इमरानको सकारात्मक कदम**

पाकिस्तानी सैनिकको सहयोगमा प्रधानमन्त्री बन्न पुगेका भनिएका इमरान खानले प्रधानमन्त्रीसंग भएका ३३ बुलेट पुफ्साहित २० कार र अतिरिक्त हेलिकप्टर बेचेर त्यो रकम गरिब र विपनको शिक्षा र प्राथम्यमा खर्चने भनी वाचा गरिरहेदा कम्युनिस्ट नामधारी नेपाल सरकार भने निजी विद्यालय र त्यसका सञ्चालकलाई पोस्नेगरी शिक्षा विधेयक संशोधन गर्दैछ भने कम्युनिस्ट सरकार मातहतका स्थानीय तहका प्रमुखहरू भने धमामध सुविधाका लागि सवारी साधन किन्नामा व्यस्त छन्। दुई तिहाइ बहुमतधारी कम्युनिस्ट सरकार जनमुखी र सैनिक बलमा बनेको अल्पमतको सरकारको निर्णय जमर्कोशी हुनुपर्ने हो, तर ठिक उल्टो भइरहेको छ। वेलेमा नसर्चाए पछुताउनुपर्ला।

– कपिल केंसी

विटु-८, जुवाकोट

- बादीको बेइज्जत**

गत साउन २६ गते बसन्तप्रताप सिंहद्वारा लिखित ‘बादीको व्यथा’ समाचारले राष्ट्रिय बादी परिषद तथा सम्पूर्ण बादी समुदायको ध्यानाकर्षण भएको छ। लेखकले ७ नं. प्रदेश बक्राइ जिल्लाको जयपृथ्वी नपा, चैनपुर र खलारा गाउँपालिकाको खोलीमा बसोबास गर्ने बादी समुदायको आर्थिक अवस्था, गरिबी, बालबालिकाको शैक्षिक अवस्था, केही बालबालिकाको कम उमेरमा विवाह हुने गरेको, बालबालिकाले सानै उमेरमा बालमजदुरको रूपमा व्यालामजदुरी गरेको कुरा प्रकाशनामा ल्याएर जनचेतना जगाउनु स्वाभाविक मान्ने सकिन्छ। तर ‘बादीको व्यथा’मा उल्लिखित बादी महिला देह व्यापारमा संलग्न छन्। श्रीमान् नै सौंटेड भिलाइरहेका हुन्छन् भन्ने कुराले गर्म्भीर ध्यानाकर्षण गराएको छ।
सरकारले २०६५ पुस २३ गते यस बादी समुदायलाई यौन शोषणमुक्त समुदाय घोषणा गरी यस समुदायका केही अविवाहित युवतीहरूमा भएको यौन शोषण (कथित देह व्यापार) लाई अन्त्य भएको घोषणा गरेको छ र सोही दिहाइकै बादी समुदाय वन शोषणरहित समुदायको रूपमा प्रतिस्थापित भएको अवस्था अवगत हुँदैहुँदै पनि यस प्रकारको समाचार लेख्नु अवैधानिक र गैरकानुनी, विवाहित महिलाले देह व्यापार गर्छन् भनी प्रचार गर्नु र कुनै समुदायको आत्मसमानतामा चोट पुऱ्याउनु नियतवश गरिएको लाञ्छना, भेदभाव, विभेद र शोषण हो। यस प्रकारको अवैधानिक, विभेदयुक्त कपोकल्पित लेख, रचना तथा समाचारको राष्ट्रिय बादी परिषद तथा सम्पूर्ण बादी समुदाय घोर भर्त्सनाका साथ विरोध गर्छ र खेद प्रकट गर्छ।

– **केशव नेपाली**

अध्यक्ष, राष्ट्रिय बादी परिषद्

प्रकाशित सामग्रीबाट कसैलाई चोट पर्न गएमा क्षमा माग्छु र मेरो लेखाइको तात्पर्य त्यस्तो नभएको अवगत गराउन चाहन्छु ।

– **संवाददाता**

गोपनीयताको गन्तव्य कता ?

लीला लुईटेल

गत सोमवार प्रतिनिधिसभामा वैयक्तिक गोपनीयताबारे व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक सरकारले संसद् मा दर्ता गरेको समाचारले केही सोच बाध्य गरायो। सार्वजनिक पद धारण गरेका व्यक्तिको शैक्षिक प्रमाणपत्र खोज्न र सार्वजनिक गर्न नपाइने प्रावधान प्रस्तावित विधेयकमा गरिएको रहेछ। राज्यको ढुकुटीबाट तलब-सुविधा पाउने व्यक्तिको शैक्षिक प्रमाणपत्र र अन्य व्यक्तिगत विवरणसमेत गोप्य राख्ने यो कस्तो व्यवस्था गर्न खोजिएको हो ?

सार्वजनिक भनेकै सर्वसाधारण जोसुकैले पनि चाहेको बेला जानकारी पाउनुपर्ने मेरो अत्यवकाश छ। होइन भने संविधानले व्यवस्था गरेको 'सूचनाको हक' एवं 'सुसूचित हुने अधिकार' भनेको के हो ? सार्वजनिक पद धारण गरेका कतिपय उच्चपदस्थ व्यक्तिका शैक्षिक प्रमाणपत्र नक्कली भेटिएरहेका बेला यस्तो विधेयक दर्ता गराउनुले सरकार स्वयंले नै यस्ता गलत क्रियाकलापलाई बढावा दिन प्रयास गरिरहेको संकेत गर्दैन ? लाभका पदमा रहेका राजनीतिक नेता, उच्चपदस्थ

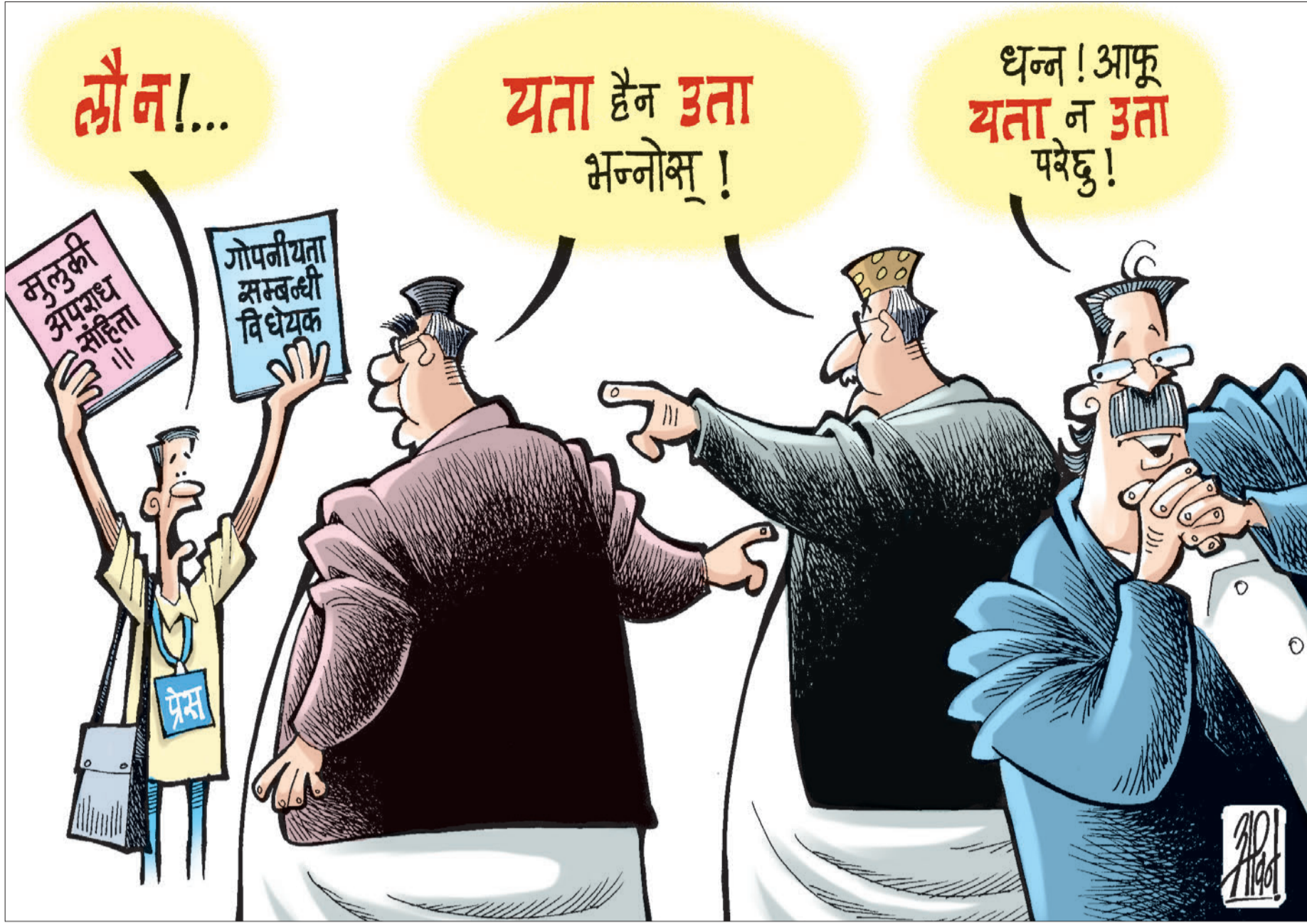
शैक्षिक प्रमाणपत्रलाई गोप्यताभिन्न व्याख्या गर्ने- गराउने हो भने राज्यले ठूलो धनराशि खर्च गरेर दीक्षान्त समारोह गराउने चलन नै बन्द गर्नुपर्छ।

र सरकारी कर्मचारीले आफ्ना कमजोरी सार्वजनिक नहोस् भन्ने निहित स्वार्थले विधेयकमा यस्ता विवरणलाई गोप्य रहने सूचीमा राख्ने व्यवस्था प्रस्ताव गरेको हो भने यो सोझैआना गलत दृष्टिकोण हो। यस्ता पाठ्यक्रमले खाने तलब-सुविधामा गरिब एवं निम्नश्रेणी जनताको पसिना परेको हुन्छ। यस्ता कुरा जानकारी प्राप्त गर्नु जनताको अधिकारभन्ने पर्छ।

व्यक्तिगत जीवनका गोप्यताभिन्न शैक्षिक प्रमाणपत्र नपुग्ने हो। राज्यले जारी गरेको शैक्षिक प्रमाणपत्र कसरी गोप्य हुन्छ ? यदि शैक्षिक प्रमाणपत्रलाई गोप्यताभिन्न व्याख्या गर्ने-गराउने हो भने राज्यले ठूलो धनराशि खर्च गरेर दीक्षान्त समारोह गराउने चलन नै बन्द गर्नुपर्छ। होइन भने शैक्षिक प्रमाणपत्र भनेको त गौरवको विषय हो र जतिबेला जसलाई पनि देखाउन सकिने विषय हो। अहिले दर्ता गरिएको विधेयकमा यो व्यवस्था पास भएमा नक्कली प्रमाणपत्रधारीहरूको मनोबल बढ्ने, राज्यका हरेक क्षेत्रमा तिनकै हालिमहाली चल्ने अनि योग्य एवं सक्षम व्यक्तिको चाँहि पलायन भएर डिप्रेसनमा जानसकेको सम्भावनासहित किन कसैको पनि ध्यान नगएको ? अर्कोतर्फ यो कानुन लागू भएपछि जेल सजाय भुक्तान गरिसकेका व्यक्तिको अपराधिक पृष्ठभूमिसमेत सञ्चार माध्यममा प्रकाशन र प्रसारण गर्न पाइने छैन। यसको अर्थ तथै अपराधिक आसेपासे व्यक्तिलाई छोड्नुपर्ने र तिनलाई सार्वजनिक महत्त्वको उच्च पदमा पुनः नियुक्त गर्ने नियतले यस्तो व्यवस्था गरिएको हो भने बुझ्न कठिन हुँदैन। अनि पक्राउ परिसकेपछि पनि आदर्शविना घरमा खानतलासी गर्न नहुने व्यवस्थाले

आदेशको प्रतीक्षामा यस्ता अपराधीले प्रमाणहरू नष्ट गर्न सक्नेतर्फ पनि सबैको ध्यान जानु जरुरी देखिन्छ। विधेयकमा जात, जाति, नागरिकता, जन्म, उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, वैवाहिक स्थिति, शैक्षिक उपाधि, ठेगाना, मतदाता परिचयपत्रलाई गोप्य रहने वैयक्तिक सूचनाका रूपमा राखिएको छ। यस व्यवस्थाले अब नाम पनि गोप्य राखिनुपर्छ भनेको हो ? सबारी चालक अनुमतिपत्र जस्ता कागजातलाई समेत गोप्य भनेर व्याख्या गर्दा सबारी चालक अनुमति पत्रको जाँच गर्दा ट्राफिक प्रहरीलाई पनि अप्ठ्यारोमा पार्ने स्थितिको सिर्जना हुनेतर्फ पनि सोच्नु आवश्यक छ। चरित्र सम्बन्धी गोपनीयता सुरक्षित गरिएको भनिएको विधेयकमा कुनै व्यक्तिको चरित्र एवं आचरणमा प्रश्न उठाउन नपाउने प्रावधान गरिएको छ। यस सन्दर्भमा रात बिताउनेगरी बसेको घर, अपार्टमेन्ट, होटल, रिसोर्ट, लज, पाहुना घर, शिबिरको कोठामा प्रहरीले बिना प्रयोजन र लिखित सूचनाबिना खानतलासी गर्न नपाउने प्रावधान राखिएको छ। यस प्रावधानले अपराधिक क्रियाकलापलाई बढावा दिने स्पष्ट देखिन्छ। यसले अपराधिक क्रियाकलापलाई राज्यबाटै सङ्घाटित रूपमा मान्यता दिन लागिएको शङ्का गर्ने ठाउँ रहन्छ कि रहँदैन ? जनताको पसिना शोषण गरेर अकृत सम्पत्ति जम्मा गरेका सार्वजनिक पदधारी अपराधीहरूले त्यस्ता कालो धन खर्च गर्ने र सिध्याउने ठाउँ भनेको नै होटल, लज, रिसोर्ट एवं क्याम्पना हो। त्यस्ता ठाउँमा खानतलासी गर्ने स्थितिलाई खुम्चाएर प्रहरीलाई स्वतन्त्र हुन नदिने स्थितिको सिर्जना गरिएको अपराधीलाई उक्तिर समय प्रशस्तै दिनकै लागि हो त ?

मञ्जुरी लिएर सूचना प्रयोग गर्दा पनि जुन प्रयोजनका लागि सूचना सङ्कलन वा प्राप्त गरेको हो, त्यही प्रयोजनमा प्रयोग गर्नुपर्ने व्यवस्था विधेयकमा छ। यसले एउटै व्यक्तिले गरेको अपराधिक सूचना सङ्कलनका लागि राज्यको जनशक्ति र ढुकुटीको दायर्ययोगका दृष्टिले यो कतिपयमा व्यापारिक हुन्छ ? सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको उमेर, योग्यता, चरित्र, यौनशक्ति आदिका विषयमा प्रश्न उठेमा अधिकार प्राप्त अधिकारीस मात्रै माग गरेमा उपलब्ध गराउनुपर्ने व्यवस्था विधेयकमा गरिएको अधिकार प्राप्त व्यक्ति भ्रष्टाचारमा मुछिने सम्भावना हुन्छ कि हुँदैन ? त्यस्तै बैंक खाताको विवरण र कारोबार, चल-चलान सम्पत्तिको स्वामित्व र कागजातलाई पनि विधेयकले व्यक्तिगत गोपनीयताभिन्न राखेर सार्वजनिक गर्न हो भने सार्वजनिक ओहदाका रहेका व्यक्तिको सम्पत्ति विवरण प्रस्तुत गर्नुपर्ने नाटक केका लागि ? सरसती हेर्दा उक्त विधेयकका माध्यमबाट किन, जालसाजी तथा ढुकुटीको खेती गरेर अपराधलाई अझै कानुनी रूपमै बलियो पार्न खोजिएको भान हुन्छ। सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिले कस्तो गाडी चढ्छ, र कस्तो लुगा लगाउँछ भन्नेमात्रै जानकारी पाउनु नै सूचनाको हक अन्तर्गत पर्ने हो ? 'सार्वजनिक पदधारी व्यक्तिका चरित्रबारे कसैले कुनै टिप्पणी गर्न हुँदैन' भने प्रावधानले उहिले राजतन्त्रका विरुद्धमा बोलन नपाइने पञ्चायती भूत जागर आएको अनुभव हुन्छ कि हुँदैन ? अझ भन्ने हो भने एक्काइसौं शताब्दीको विद्युतीय सञ्चारको युगमा जनताको सुसूचित हुने अधिकारको व्याख्या यो विधेयकले कसरी गर्छ होला ?

के हो लोकतन्त्र, के होइन

साँच्चै लोकतन्त्रकै बारेमा विमर्श गर्ने हो भने यस पद्विमा एउटै मान्छे दोहोर्‍याइ, तेहोर्‍याइ सतामा बसिरहन मिल्दैन, हुँदैन। नत दलको सतामा न राज्यको। न प्रदेशको न स्थानीयको। राज्यसत्ता एउटै, एकैयरी मान्छेले ओगटेर बसिरहन पाइँदैन। मानिस फेरिइरहनुपर्छ, नित्य नवीनता, नवज्ञान र नवजीवन लोकतन्त्रका आत्मगुणहरू हुन्। सिद्धान्ततः भनेको किनभने व्यवहारमा, त्यो पनि दक्षिण एसियामा कहिलेकाहीँ अल्पसमयमा बाहेक र त्यसमा पनि नेपाल र भारतमा यस आदर्शको परिपालन भएको भोभन त परे देलसम्म दुर्लभ भएको छ। तथापि दुर्लभ भए पनि लोकतन्त्र के हो, के होइन भनेर विमर्श गर्नु अब वाञ्छनीय र आवश्यक भएको छ।

श्रीकृष्ण अनिरुद्र गौतम
तानाशाही, एकतन्त्री शासनमा सरकार छाडा हुन्छ, फुक्का हुन्छ। लोकतन्त्रमा बाँधिएको हुन्छ।

त बुद्धिमान हुन्छन्। बुद्धिहीनका सामु परेपछि उनीहरूसँग बोल्ने कुनै तर्क हुँदैन। धेरै देश आज लोकतन्त्र भन्दाभन्दै आचरणमा चाँहि निर्वाचित तानाशाही (इलेक्टोरल डिक्टेटोरसिप) बन्न पुगेका छन्, जहाँ राज्य सञ्चालकहरू शक्ति केन्द्रित गर्दै आफ्ना बरिपरि अथेच किल्ला खडा गरिरहेका छन्। लोकतन्त्रको आत्मा हो, वाणी स्वतन्त्रता, यही स्वतन्त्रता अहिले अर्थले भइरहेको छ। आज संयुक्त राज्य अमेरिकादेखि नेपालसम्म यसै प्रवृत्तिको बोलबाला कायम भइरहेको छ। सरकारले स्वेच्छाचार गर्न पाओस् भनेर नागरिक स्वतन्त्रतालाई संकुचित पार्नेगरी कानुन त्याग्दै, कतै

दुबै राजनीतिज्ञ, तिनका छोराछोरीले राजनीति नै गर्नुपर्ने (गर्ने हुँदैन भनेको होइन, दौराको फेर समातेर गर्नुलाई भनेको), राजनीति नगरे, राजनीतिज्ञ बाबुआमाको पदको प्रभावमा राज्यबाट लाभ लिने कि धन कुम्भारपर विदेश गएर बस्ने र विस्तारै बाबुआमा पनि उतै। धन चोरिने भेला गर्ने (अत्यायपर्वक धन सञ्चयलाई शास्त्रले चोरी भनेको छ) आचार-विचार सबै त्यागेर भ्रष्टाचार गर्ने अनि मर्ने बेलामा देश त्यागेर अतै बस्ने, यो प्रचलनजस्तै बन्न गएको छ। भन्दा-भन्दा राजनीतिक, सामाजिक मान्यताकै रूपमा स्थापित भएको छ। त्यसैले प्रश्न गर्नुको अर्थ अर्थले हुन जान्छ। उक्त पाइँदैन। उल्टै गाली खाइन्छ।

निर्वाचनपूर्व हात जोड्दै भोट माग्ने आएको त्यही मान्छे सतामा पुगेपछि अर्कै बन्ध, मतदातालाई सके त भेटै दिँदैन, दिइहाले उपदेश दिन थाल्छ। काम गर्न पो पठाएको उपदेश सुन्न त होइन। तर बाटो ओगटेर लावालस्कर लिएर हिँड्छ, राज्यको धन खर्च गरेर मञ्च खडा गर्छ र उल्टै मतदातालाई नै हप्काउँछ। खिस्नुपर्छ र गिल्ला गर्छ। अरु कोही होइनन्, आफ्नै सर्वज्ञता हुँ भनेर छान्छ। यही दुरश्चर दोहोरीएको दोहोरीयै छ। हिजो प्रतिपक्षमा आज सत्तामा, हिजो सत्तामा हिजो आज प्रतिपक्षमा हो। जो जता बसे पनि एउटै जनता हेपाहा बेहोरा-बानी एउटै छ। देखिरहेका छन्, धेरैले उसले सुनौलो रांको राखेसी कुसी बनाएको छ, त्यहाँ उहिल्यै विदा भएका महाराजा बामका बस्छ, र प्रश्नोत्तर कल-कल... प्रवचन दिन थाल्छ। जबकि चाहेएको त प्रवचन होइन, भिजन हो, राजनीति प्रस्तुति होइन, कार्यसूची हो, आसपास लस्कर होइन, कार्यक्रमको कार्यान्वयन हो। ऊ विर्सिन्छ, यी निर्वाचनमा देखिने यी मान्छे, एक्का छैनन्, हजारौं-लाखौं-करोडौं छन्। यिनै जस्ता मान्छेले फ्रान्समा राज्यक्रान्ति गरेका हुन्, भारतलाई स्वतन्त्र बनाएका र नेपालको राजसंस्थालाई धुलोमा मिलाइदिएका हुन्। राजासंस्था फालेको अर्थ अर्को राजा मिलाउन होइन, आफ्नैलाई सत्ता दिएपछि आफ्नो नो पीरमर्क बुझ्छ भनेर हो। राजाहरू फुक्का छाडा थिए र जनता बाँधिका थिए। लोकतन्त्र ल्याउनुको तात्पर्य जनतालाई बन्धनमुक्त बनाउनु र शासकलाई नियमबद्ध अनुशासनमा बाँध्नु थियो। तर जो शासनमा पुग्छ, उही राजा बन्ने भए, ऊ फुक्का तर जनता बाँधनुपर्ने भए त्यस्तो पद्धतिलाई लोकतन्त्र शब्दले अलंकृत पार्दैन। यो लोकतन्त्र भइरहने हो। शासक र शासित एकैखाले मानिस नहुने प्रथा धेरै समय टिक्दैन। लोकतन्त्रमा शासितले शासकमा आफ्नो प्रतिबिम्ब देख्नुपर्छ। देखिएन भने त्यस्तो प्रथाविरोध फेरि विद्रोह हुन्छ।

लोकतन्त्रमा शासित, शासितै रहिरहने हुँदैन। शासक शासितका स्थानमा तथा शासित शासक बन्ने मार्ग खुला हुनुपर्छ। एउटैले सधैँ गजधम्म ओगटेर बस्न पाइँदैन र त्यसरी बस्न दिनु पनि हुँदैन। यतिजति हामी जे देखी, भोगिएका छौं, यसलाई नै लोकतन्त्र हो भनेर नभुकिन्छौं। यो त वास्तवमा लोकतन्त्र नभएर चुनावी दंगल अर्थात् कुस्तीजस्तो मात्र भएर रहेको छ। यस्तो हुँदैन लोकतन्त्र, किनभने शासनमा शासितको पालो आउनुपर्छ, नित्य नवीन कल्पनाशील पुस्ताका लागि बाटो खुला हुनुपर्छ। एकै पुस्ताका मान्छे, पुस्ताभरि शासनमा बस्ने बदनमा गरिँदछ। अनि एउटा वर्ग बन्न पुगेको छ, राजनीति गर्नेको र त्यही वर्ग पार्टीको बोर्ड टाँदै गजधम्म उपरखुट्टी लगाएर बसेको छ, पहिला-पहिलाको जमिनदारी प्रथामा जस्तै। वावु कि आमा, कोही भने आमावावु

स्वास्थ्यका लागि सुमधुर संगीत

आदिवाट गीत-संगीत प्रभावित रहन्छ। गाउँ, सहर, सबैतिर सबै परिस्थितिमा बजाइने गरिन्छ, गीत-संगीत। यसको मानव मन, व्यवहार, प्रवृत्ति, स्वास्थ्य र समग्र समाजको दिशानिर्देशमात्रमा चेत अचेत रूपमा असर हुन्छ। गीत सुन्दै गाडी चलाउने, कारखानामा काम गर्ने, भान्छ वा घरगृहस्थ गर्ने गरिन्छ। आजभोलि बहुसंख्यक मोबाइल फोनमा इयरफोन जोडेर गीत सुन्दै हिँड्छन्। मानिसको नसा-नसामा गीत-संगीतको असर र प्रवृत्ति सन्तुलाउने निश्चित छ। गीत-संगीत संवेदनशील विषय हो। विशाक्त, विकृत र नकारात्मक सन्देश दिने गीत-संगीतबाट भने कालान्तरमा नकारात्मक प्रवृत्ति विकास हुन्छ। विकृत फिजाउनेहरू सर्जकका नाममा कलंक हुन्। खुसी, उत्साह, उपलब्धि, सफलता वा अवसरजस्ता सकारात्मक अनि दुःख, निराशा, घृणा, धोका, अयोग्यता, विरह, विकृतजस्ता नकारात्मक मानव मनस्थिति गीत-संगीतले समेटेका हुन्छन्। गीतमै आह्वान, समाज सुधार, वर्गीय विकास आदित प्रदान गर्छ। गीतमै समाज, संस्कृति र युवाको चित्रण हुन्छ। सर्जकको समग्र मनस्थिति, स्वास्थ्य, चेत, विवेक स्तर, श्रोताको रुचि, मनोसामाजिक स्थिति, विश्व संगीत, समय र समाजको दिशा, रीति, प्रवृत्ति

विशाक्त, विकृत र नकारात्मक सन्देश दिने गीत-संगीतबाट कालान्तरमा नकारात्मक प्रवृत्ति विकास हुन्छ।

महत्त्व दिन्छ। नेपाली गीतमा केटाकेटी, महिला-पुरुषको सम्बन्धले प्रार्थमिकता पाएको देखिन्छ। यसले अभिभावक, भ्रातृत्व र अरु सवैजसो सम्बन्धलाई ओकेलमा पारेको छ। पुस्तो-पुस्तार र निरन्तरको अवलोकनबाट बालसुलभ मनमास्तिफमा यो प्रवृत्तिकै रूपमा स्थापित हुने जोखिम छ। अकेलकटै, मतलबी र एकल परिचारको समाजमा यो प्रवृत्ति अझ शक्तिशाली रूपमा देखिँदछ। अरु खालका मानवीय सम्बन्ध अपहेलित हुने प्रवृत्तिलाई नेपाली गीतले मलजल सगर्नु। नेपाली गीतमा नारी सौन्दर्य अत्यधिक र पुरुषार्थ कम चित्रित छ। नारीको सुन्दरता वर्णन, फेसन, मादकता र अश्लीलताको वकालतमा नेपाली गीतमा कुनै नियम, सीमा देखिँदैन। मानौं, लेख, प्रशंसा र बखान गर्नका लागि अरु सुन्दर र उल्लेखनीय रूप, चरित्र वा कुरा छैनन्। नारी सौन्दर्यजस्तै सत्य, सुन्दर र शाश्वत कुरा, गुण र प्रसंगले

यथोचित स्थान पाए भोलिको पिढीमा सन्तुलित दृष्टिकोण विकास हुन्छ। मानव जीवन र समाजका लागि चर्चा हुनुपर्ने वैश्व र शारीरिक सौन्दर्यमात्रै त पक्कै होइन होला। पिरतीको प्रसंगमा सन्ध-असन्ध, स्वस्थ-अस्वस्थ, उचित-अनुचित, सामान्य-असामान्य, साधारण-असाधारण, लौकिक-अलौकिक अनुरोध, प्रस्ताव, आह्वान धेरै गीतका मर्म हुने गर्छन्। अनुपय, धम्की वा तटस्थ रूपमा राखिने प्रस्तावका कुरा गीतमा अभिव्यक्त हुन्छन्। भौतिक सुखभोगदेखि भट्टेको मानिस र आत्मालाई जीवन मार्गमा डोर्‍याउने दिव्य सल्लाह र अनुरोधसम्म अटेको हुन्छ, गीतमा। समाजमा हरेक खालका, क्षमता र प्रकृतिका मानिस हुन्छन्। बच्चा, किशोर लगायत मानसिक रूपले अपरिपक्व मानिसलाई यस्तो मर्मले बशिभूत तुल्याउन सक्छ। मायामा मान्छे अर्थात् अर्थो पनि वास्तवमा हरपल कुनै कुरा अवलम्बन गर्नुअर्थ सोचविचार पुर्‍याउनुपर्छ। गर्नुलाई केटाकेटी बीचमा प्रेममात्रै हो कि जीवन र समाजलाई सही मार्गमा डोर्‍याउन अरु पनि कुरा छन् ? संवेदनशील भएर गीत सिर्जना हुनुपर्छ। प्रेममा फस्दा, फसाउँदाका अनुभव, अतिशयोक्तिपूर्ण बलिबिस्तार र चित्रण भएका गीत कम छैनन्। मायाका नाममा आफ्नो मनसंग

लडासिएको, होरेको र लाचारी, तृष्णा, अशक्तिका भाव गीतमा हुन्छन्। यसले कामको सिलसिलामा टाँडिएर बसेका श्रीमान-श्रीमतीलाई दिश्रमिति त पार्दैन ? विछोड, विरह, असफलता, धोका गीत-संगीतको लोकोपिय र सर्वोच्च हावी भएको प्रसंग र प्रवृत्ति हो। प्रायः सदाबहार र लोकप्रिय गीतमा मात्रका पीडापूर्ण नियाति समेटिएको पाइन्छ। मानौं, उदासी नेपाली मनको जीर्ण प्रवृत्ति हो। मानव मन सन्तुलन गर्ने गीतहरू चाहिँदैनन् ? ममा सधैँ कोतुल हुन्छ। गुनासो, बदला, असन्तुष्टि, आरोप-प्रत्यारोप अर्को नकारात्मक तर प्रवृत्तिगत मर्म देखिन्छ, नेपाली गीत-संगीतको। आवेश र आवेगमा होमिने अनि परिणाममा जलेपछि, एकले अर्कोलाई दोष दिने, सराबने वा चुपचाप सहने वा आफैलाई अत्यन्त पीडामा डुबाउने आशय व्यापक रूपमा चित्रित गरिएको हुन्छ। सम्बन्धमा मर्यादा, विवेक, धैर्य र जटिलता रोकथामको सन्देशपूर्ण गीत-संगीत आवश्यक छ, कि छैन ? असफलता, विछोडको परिस्थितिमा हतास, निराशा, अन्धकार, सर्वनाश भएको अर्थमा आत्महत्या, मृत्युसम्म रोक्ने आशयका विशाक्त र नामर्दियन आत्ममा चित्रित गरिएको हुन्छ। महिला-पुरुषको माया मानवीय जीवन, समाज र संवेदनाका अरु धेरै अंशमध्यै एक हो। अतिशयोक्तिपूर्ण रूपमा किन महत्त्व दिने ? अरु अंशलाई विर्सेर जीवन, भविष्य र आत्मविश्वासै डगमर्गिने सन्देश गीतमा नर्दिदा के होला ? मिलन र रोमाञ्चकार आजभोलि लोकोपिय प्रसंग बन्दैछ। यसले श्रोतामा ऊर्जा र कोतुलता थप्छ।

चित्रकारहरूले नै किन्छन्

चित्र

■ मधु शाही, काठमाडौं

हान चियाको चुस्की लिँदै गर्दा होम् या दिनभरिको कामले गलेका बेला, कलाकार सौरगाँव दर्शनधारी जसै लिभिड रुममा पुग्छन्, उनको आधा थकान पर भाग्छ। भित्तामा राखिएका

चित्रहरू भिन्नै आनन्द पार्छिन् उनी। कालोपुल घर भएको उनी यकान मेटन लिभिड रुममा घण्टौं विताउने गर्छिन्।

अर्क लिभिड रुममै राखिएको वरिष्ठ चित्रकार शशीविक्रम शाहको एउटा पुरानो चित्रले सौरगाँवलाई धेरै पटक जिज्ञासु बनाइदिन्छन्। प्रिन्टमेकिङ मिडियम, त्यसमा पनि पोर्ट्रेट आकृति। उनी त्यसमा युनिक्नेस देख्छन्। सौरगाँवका अनुभार, सन् १९७५ ताका शाहले आर्ट सिक्दै गर्दा बनाएको चित्र हो यो।

'उहाँ सुरुमा प्रिन्टमेकिङ गर्नुहुँदो रहेछ,' उनले भनिन्, 'घोडा त पछि मात्रै बनाउन थाल्नुभएको रे!'

प्रिन्टमेकिङ चित्रकलाको एउटा विधा हो। सौरगाँव पनि प्रिन्टमेकर हुन्। दस वर्ष पहिले उनी शाहको कुण्डोलस्थित घर पुगेकी थिइन्। चित्रकला निखाले क्रममा उनले शशीको प्रिन्टमेकिङ त्यसमा पनि पोर्ट्रेट भेट्छिन्।

'म यो किन्छु नि,' सौरगाँवले शाहलाई भनेको सम्झन्छन्। उस बेला शाहले आफूले 'काम सिक्दा बनाएको चित्र भएकाले राम्रो छैन, नलेजाऊ' भनेका थिए। सौरगाँवलाई भने त्यही काँचो चित्रमा परिपक्वता मात्रै हैन, ऐतिहासिकता पनि देखिन् र किनिन्। 'अहिले शशी सरको यस्तो चित्र कहाँ पाउनु ?' उनले भनिन्।

वरिष्ठदेखि युवा कलाकारसम्मका सिर्जना संकलन गरेर राख्नुको मज्जा भिन्नै रहेको सौरगाँवको अनुभव छ। एकातिर कलासँगै निश्चित कालखण्डको शैली र ज्ञानको संकलन हुन्छ भने अर्कोतर्फ कलाकारको सम्मान पनि।

'एकअर्काका चित्रकृति किन्नु भनेको बजारको निर्माण गर्नु पनि हो,' उनले भनिन्, 'त्यही भएर यो संस्कार आवश्यक छ।' सौरगाँवले शाहसँगै शंकरराज सिंह सुवाल, एरिना ताम्प्राकार, आशा डंगोलजस्ता चित्रकार कलाकृतिको पनि संकलन गरेकी छन्।

अर्का चित्रकार ज्योतिप्रकाश विके चित्र संकलन गर्नुमा दुई कारण देखाउँछन्। कलाकारको सम्मान गर्नु अनि आफ्नै सम्पत्ति

थप्नु। 'कला संकलन गर्नु भनेको सम्पत्ति भण्डारण गर्नु पनि हो,' उनले भने।

कुण्डोल बस्ने ज्योतिशे शशीविक्रम शाह, विजय थापा, किरण मानन्धर, पुरन खड्का, केके कर्माचार्य, डिराम पाय्वाली, रमेश खनाल, हिमेश शाहसहित केही बंगलादेशका कलाकारका समेत चित्र संकलन गरेका छन्। उनको बैठक कोठा चित्रचित्रले भरिएको छ। 'पाहुनाले चारैतिर चित्र हेरेर रमाइलो मान्नुहुन्छ,' उनले भने, 'कला बुझाउने यो पनि राम्रो तरिका हो। कलाकारको मर्म कलाकारले नै नबुझ्ने कसले बुझ्छ ? मैले त किस्तामा पैसा तिरेर पनि किनेको छु।'

चित्र किनेर संकलन गर्ने चित्रकारमध्ये राजन काफ्ले पनि एक हुन्। उनको चावहिलस्थित घर पुग्ने जोकोहीले भित्तामा सजाइएका चित्र देखेर उनको सोख अनुमान लगाउन

'एकअर्काका चित्रकृति किन्नु भनेको बजारको निर्माण गर्नु पनि हो। अर्कातिर, चित्र जति पुरानो भयो उति अमूल्य हुदै जान्छ।'

सकलन्। राजनसँग अहिलेसम्म उत्तम नेपाली, शशीविक्रम शाह, दुर्गा बराल, सरोज रञ्जित, मोहन खड्का, मनुजबाबु मिश्र, किरण मानन्धर, बुद्धि गुरुङ, सीमा शाह लगायतका चित्र छन्। राजन चित्र संकलनको मामिलामा अनौठो पनि छन्। उनलाई आफूले बनाएका चित्र पटकै मन पर्दैनन्। र, उनी चित्र साइनो जोड्न नकै लागि मात्रै पनि किन्दैनन्। 'हेर्दा जुन चित्रकारको चित्रले मन छुन्छ, उसैको किन्छु' उनले भने, 'कसैलाई खुसी बनाउन हैन, आफैँ खुसी हुन किन्छु।'

दस वर्षदेखि उनी निरन्तर आर्ट कलेक्सन गर्दै आएका छन्। किन्नुभन्दा पनि सहालेर राख्ने कसरी भन्ने चुनौती सबैभन्दा ठूलो छ। राजनले संकलन गरेका चित्रहरू आफू जीवित रहेसम्म नबेच्ने बताउँछन्। चित्र बेच्नुपर्ने स्थितिचाहिँ नआओस् भन्ने कामना गर्छन् उनी।

चित्रकार मनीषलाल श्रेष्ठ, एरिना ताम्प्राकार, सुदर्शन राणा पनि चित्र किन्न मन पराउँछन्। सुदर्शनले चित्र संकलन गर्नुका पछाडि बेग्लै कथा छ। उनले बुवा (फसेन्द्रविक्रम राणा)

वाट यस्तो पाठ सिकेका हुन्। चित्रकारसमेत रहेका फसेन्द्र पछि सेनामा सिभिल इन्जिनियरका रूपमा कार्यरत रहे। उनी केही समय चित्र कोर्ने। तर, त्यस बेला आफ्ना बुवाले आय आर्जन नहुँदा र चित्रकारले अरूका पनि चित्र किन्नुपर्छ भन्ने धारणा नहुँदा खासै कला संकलन नगरेको सुदर्शनले बताए। अहिले उनलाई लाग्छ, 'सायद उति बेला केही चित्र बुवाले संकलन गर्नुभएको भए ?'

चित्रमा इतिहास, पुर्खौली सभ्यता र संस्कृतिसमेत भर्ना गर्ने सुदर्शनले आफू नो रणकालीन पुर्खाका चित्रकला त्यति देखा नपाएको बताउँछन्। राणाकालीन कलाकृति कस्तो हुन्थ्यो ? भने जति इन्फोन्टेसन हुन नपाएको सुदर्शन बताउँछन्। उनी निश्चित कालखण्ड जीवित राख्न पनि चित्र संकलन गर्न आवश्यक रहेको औँत्याउँछन्। उनीसँग केही वरिष्ठ चित्रकारसँगै युवा पुस्ताका सिर्जनाहरू बढी छन्।

मनीषलाललाई चित्रमा समेटिएको विचारले प्रभावित भएपछि मात्रै किन्नुजस्तो लाग्छ।

चित्र कस्तो बन्यो भन्दा पनि त्यसमा उठाउन खोजेको वैचारिक तर्क के हो भन्ने पक्षले मन छुन्छ,' उनले सुनाए, 'यस्ता चित्र सकेसम्म किन्छु।' उनीकहाँ कृष्ण मानन्धर, चिराग वाडेवल, बत्सगोपाल वैद्य, शशीकला तिवारी, शशीविक्रम शाह, कपिलमोषण दीक्षित, जुपिटर प्रधान, विन्दु गुरुङ लगायतका सिर्जना छन्।

एरिना ताम्प्राकारका चित्र देशविदेशमा प्रख्यात छन्। उनको कलाका फ्यान थुप्रै पनि छन्। उनलाई आफूले बनाएका चित्र पटकै मन पर्दैनन्। र, उनी चित्र साइनो जोड्न नकै लागि मात्रै पनि किन्दैनन्। 'हेर्दा जुन चित्रकारको चित्रले मन छुन्छ, उसैको किन्छु' उनले भने, 'कसैलाई खुसी बनाउन हैन, आफैँ खुसी हुन किन्छु।'

दस वर्षदेखि उनी निरन्तर आर्ट कलेक्सन गर्दै आएका छन्। किन्नुभन्दा पनि सहालेर राख्ने कसरी भन्ने चुनौती सबैभन्दा ठूलो छ। राजनले संकलन गरेका चित्रहरू आफू जीवित रहेसम्म नबेच्ने बताउँछन्। चित्र बेच्नुपर्ने स्थितिचाहिँ नआओस् भन्ने कामना गर्छन् उनी।

चित्रकार मनीषलाल श्रेष्ठ, एरिना ताम्प्राकार, सुदर्शन राणा पनि चित्र किन्न मन पराउँछन्। सुदर्शनले चित्र संकलन गर्नुका पछाडि बेग्लै कथा छ। उनले बुवा (फसेन्द्रविक्रम राणा)

समयलाई समात्दै यादव !

कान्तिपुर संवाददाता

काठमाडौं- समय समयको कुरा ! वरिष्ठ फिल्मकर्मी एवं गीतकार यादव खरेल समयको खेल बुझ्छन्। विसं २०२८ मा चलचित्र विकास बोर्डको अध्यक्ष छँदा उनले फिल्म अर्काइभइका लागि जोजोसँग भिडियो छ, उपलब्ध गराउन आग्रह गर्दै विज्ञापन छाप्नका थिए। त्यो बेला मदन पुरस्कार पुस्तकालय (मपुपु) का संस्थापक अध्यक्ष कमलमोषण दीक्षितले राणा महाराजका दुइटा भिडियो उनलाई दिए। ती भिडियोका छुट्टै कहानी छन्। अहिले भने यादव आफैँ मपुपुसमक्ष आफ्ना फिल्म र अन्य सिर्जना अर्काइभ गरिदिनुपर्ने भन्दै बिहीवार पाटनटोका पुगेका थिए।

आफ्ना 'समय सिर्जना' कारमा हालेर पुस्तकालय पुगेका उनलाई छोरा सम्राट र अन्यले प्रेमपिण्ड, लोभीपापी, नासो लगायत फिल्मका पोस्टर बोकेर पुस्तकालयको बुझाइ उक्किन सघाए। बाँसेबाँसेले बनेको पुस्तकालय भवनमा उनले फिल्मका पोस्टर अडचाए। र, फिल्म अपलोड गरिएका हाई ड्राइभ, माउन्ट गरिएका पोस्टर र सिडीहरू पुस्तकालयका अध्यक्ष कनकमणि दीक्षितलाई थमाए।

'समयलाई समात्ने प्रयत्न हो भए,' खरेलले मुस्कुराउँदै भने, 'वर्तमानलाई त समाउन सकिँला, तर विगत उम्किन्छ। त्यसलाई आंशिक रूपमा भए पनि समात्न खोज्दै छु।'

अहिलेको जमानामा प्रविधिको आफूलाई अखिअगाडि आउट डेटेड गरेको देख्न सकिने उनले बताए। यो बेला सिर्जनाको भरपूर शोषण भइरहेको भन्दै निराशा व्यक्त गरे। यीवाट बच्ने उपाय खोज्दा मपुपु नै सबैभन्दा उचित विकल्प लागेको उनको भनाइ थियो। खरेलले विसं २०२० देखि आफ्ना गीत, किताब, फिल्म, एल्बमका कभर, सीडी एल्बम, कितावका कभर, फिल्मी पोस्टर, पम्पलेट, टेलिभिजन स्क्रिन र भिडियोहरू मपुपुलाई हस्तान्तरण गरेका छन्।

बजारमा आइसकेका सिर्जना आफ्नो मात्र नभएर समाजको हतै खरेलले बताए। समाजको नासो समाजलाई नै फर्काएको उनको भनाइ थियो। उनले सिर्जनाहरूको दुरुपयोग भइरहेकाले यसको रोकथामका लागि पुस्तकालयलाई दिनु ठीक लागेको अभिव्यक्ति दिए। 'यो सामग्री व्यापारिक प्रयोजनका लागि प्रयोग नगरिनु,' उनले सतर्त सुनाए, 'अन्वेषण, अध्ययन र अनुसन्धानका लागि पुस्तकालय परिचरमा मात्र प्रयोग होउनु। यो सामग्री सार्वजनिक प्रयोग हुँदा यादव खरेलको सप्राहल्यबाट प्राप्त भएको कुरा उल्लेख गरियोस्।'

पुस्तकालयका अध्यक्ष दीक्षितले व्यापारिक प्रयोजन कदापि नहुनेमा खरेललाई आश्वस्त पार्दै उनीमार्फत अन्य स्रष्टाका परिवारजनलाई पनि ऐतिहासिक दस्तावेज संग्रह गर्ने ऊर्जा मिलोस् भन्ने चाहेको बताए।

'नेपालको आधुनिक युगको सांस्कृतिक प्रतिनिधित्व गर्ने यादव दाइका सिर्जना संग्रहित गर्न पाउँदा हामी खुसी छौं,' दीक्षितले भने, 'अन्य स्रष्टाका परिवारजनले पनि यसमा चासो दिनुपर्छ।' आधुनिक युग (२००७ सालयता) को संरक्षण गर्ने बेला आइसकेको उनको भनाइ थियो।

खरेलले 'आदिकवि भानुभक्त', 'चेलीवेटी', 'श्रीरक्ष स्थानी', 'वसन्ती हावा', 'गैरी खेतको' जस्ता फिल्म

वरिष्ठ फिल्मकर्मी एवं गीतकार यादव खरेल (बीच) आफ्ना फिल्म र अन्य सिर्जना संग्रहका लागि बिहीवार मदन पुरस्कार पुस्तकालयका अध्यक्ष कनकमणि दीक्षितलाई हस्तान्तरण गर्दै। साथमा वरिष्ठ पत्रकार राजेन्द्र दाहाल।

तस्वीर : कान्तिपुर

'वर्तमानलाई त समाउन सकिँला, तर विगत उम्किन्छ। त्यसलाई आंशिक रूपमा भए पनि समात्न खोज्दै छु।'

मपुपुलाई दिएका छन्। विसं २०२० र ३० को दशकमा एनलन प्रविधिको विकल्प छैन भन्दा फरक नपर्ला। यहाँ विसं १८२० देखि पुस्तक संग्रहित रहेको र अहिलेसम्म ४० हजार किताब, ५७ सय पत्रपत्रिका भन्दा भइसकेको पुस्तकालयका दीपक अर्यालले जानकारी दिए। पुस्तक र पत्रपत्रिकाको चाडसँगै यहाँ प्रचार, पम्पलेट, अडियो/भिडियो सामग्री पनि संग्रह गर्दै आएको उनले अवगत गराए। 'नेपाली भाषाका कृतिको सबैभन्दा ठूलो संकलन यही छ,' उनले भने, 'अब यादव खरेलवारे पनि केही चाहिएं यहाँ आए हुने भयो।'

पुस्तकालयलाई यादवले भैँ आफैँ सामग्री उपलब्ध गराउनेहरू एकातिर छन् भने पुस्तकालय स्वयं पनि खोज र अनुसन्धानमा जुट्ने गरेको अभिलेखाध्यक्ष मिश्रले जानकारी दिए। '२०७२ को भूकम्पपछि हामीले असनको एउटा राजभण्डारी परिवारले जतनसाथ राखेको १९ औं शताब्दीका कागजपत्र फेला पार्छौं,' उनले भने, 'ती राजभण्डारी सरकारी जागिरको सिलसिलामा त्यो बेला जुम्ला पुगेका रहेछन्। लालमोहर छापसहितका कागज हेर्दा अहिले अनौठो लाग्छ।'

पुस्तकालयमा विसं २०१५ को निर्वाचनका बेला प्रयोग भएका चुनावी पर्चा, पम्पलेट आदि सुरक्षित छन्। अध्यक्ष दीक्षितले आफूहरूसँग भएका कतिपय सामग्री वास्तवमा सम्बन्धित निकायले राख्नुपर्ने बताए। 'हामी त छुपा माध्यमको अर्काइभ गर्ने संस्था हौं,' उनले भने, 'फोटो, अडियो/भिडियोका लागि छुट्टै अर्काइभ हुनुपर्छ। अहिले त्यो नभएकाले हामीसँग आएका चित्र सुरक्षित राखेर पछि ती खुले भने वा सरकारले व्यवस्था गरे

उसेलाई दिन्छौं।'

Party like a RockStar

RockStar BEER

MADE WITH A STRONG BALANCE OF HOPS SELECTED FROM EUROPE AND FINE MALT, AND BREWED WITH UTMOST PRECISION. ROCKSTAR LEAVES YOU WITH TOASTED NOTES, WONDERFUL AROMA AND A BITTERNESS WITH SMOOTH FINISH.

ADVISORY
Not for sale to person under the age of 18. Rock Stars Drink Responsibly!!

शैली संक्षेप

तीन सर्जकलाई सम्मान

काठमाडौं (कास)- नेपाल स्रष्टा समाजले यस वर्ष स्रष्टा सम्मान तीन स्रष्टालाई अर्पण गर्ने भएको छ। शास्त्रीय शैलीका रचनाकार स्व नारायणदत्त शास्त्रीलाई शुभद्रा विश्वराज स्रष्टा सम्मान, साहित्य र सञ्चारका क्षेत्रमा साधनारत स्रष्टा सिर्जना शर्मालाई दमन्ता खनाल स्मृति नारी स्रष्टा सम्मान र रमेश शुभेच्छुकलाई प्रसिद्ध कंडेल स्मृति युवा सम्मान गरिनेछ। स्रष्टा शास्त्रीलाई मरणोपरान्त सो सम्मान अर्पण गर्न लागिएको हो।

सबै पुरस्कारमा जनही ११ हजार १११ रुपैयाँ र ताम्रपत्र रहेको छ। यसअघि समाजद्वारा स्थापित योगमाया राष्ट्रिय नारी स्रष्टा सम्मान नीलम कार्की र योगमाया न्यौपानेलाई तथा अभियन्ता राष्ट्रिय सम्मान वरिष्ठ इतिहासकार जानमणि नेपाललाई प्रदान गरिएको थियो।

नेपालीमा महाश्वेता देवी

काठमाडौं (कास)- भारतीय साहित्यकार महाश्वेता देवीको पुस्तक 'अक्लान्त कौरव' नेपालीमा आएको छ। कथाकार तथा अनुवादक इस्मालीद्वारा अनुवादित पुस्तक शिखा बुक्सले छापेको हो। पुस्तकमा महाश्वेता देवीको जीवनी, व्यक्तित्व र कृतित्व पनि समावेश छ। यसअघि शिखा बुक्सले महाश्वेता देवीकै 'हजार चौरासीकी मा' को नेपाली अनुवाद ल्याएको थियो।

डाबरको तीज महोत्सव

काठमाडौं (कास)- महिला सशक्तिकरण र उद्यमशीलताको उद्देश्यले डाबर नेपालको उत्पादन डाबर गुलाबरीले भूकट्टीमण्डप प्रदर्शनी हलमा तीज महोत्सव सुरु गरेको छ। महोत्सवको यो सत्रौँ संस्करण चार दिनसम्म चल्नेछ। स्थानीय उद्यमी महिलाहरूले बनाएका उत्पादनलाई प्रदर्शनीमा राखिएको छ। विमेन्स क्रिएसन सेन्टरद्वारा आयोजित महोत्सवमा दुई सयभन्दा बढी स्टल रहेको विज्ञापितमा उल्लेख छ।

स्त्रीरोग विशेष

यस अस्पतालमा अन्तराष्ट्रिय प्रणालीबाट अत्याधुनिक उपकरणहरू प्रयोग गरी सम्पूर्ण स्त्रीरोगको प्रभावकारी परीक्षण तथा उपचार गरिन्छ।

- Free Check-up
- 50% Discount on Treatment

हवाई इन्टरनेशनल हस्पिटल प्रा. लि.
मित्रपार्क, चावहिल-७, काठमाडौं, (निपाल टेलिकम अगाडि)

फोन: ०१-४४८१६९६, ८८१८८२६७६६

खुल्ला हुने समय: बिहान ८:३० बजेदेखि ५:०० बजेसम्म (हरेक दिन)

पुनश्च: चाडपर्व र विदामा पनि अस्पताल खुल्ला रहनेछ।

पाईल्स, फिसर र फिस्टुलाको आधुनिक उपचार !!

तपाईंको मलद्वार र मलासयमा हुने पाईल्स, फिसर र फिस्टुला लगायतको रोगको समस्याको लागि चाइना ग्रेटवाल स्वास्थ्य केन्द्र प्रा.लि.को हेमोराइड्स शाखा प्रयासरत छ। यस स्वास्थ्य केन्द्र नेपाल सरकारबाट सिक्कत प्राप्त स्वास्थ्य केन्द्र हो।

- Free Check-up
- 50% Discount

हामी दक्ष, अनुभव चिकित्सकहरूद्वारा विना कुनै जोखिमको उपचार गर्छौं। अमेरिकी HCPT सहितका आधुनिक उपकरणबाट तपाईंको मलद्वार सम्बन्धी रोगको परिक्षण र उपचार गर्छौं। यस केन्द्रमा भएका उपचारमा कुनै समस्या नआएको जानकारी गराउँदछौं।

PAN: 302170562

चाइना ग्रेटवाल हेल्थ सेन्टर प्रा.लि.
चावहिल च्यूटोपाटि काठमाण्डौ।
सम्पर्क: ४४८०२३३, ८८५१२११५८८

पुनश्च: विदा र चाडपर्वमा पनि हामी तपाईंको सेवामा समर्पित छौं।

ग्लोबल नवतरता बचत खाता

६% वार्षिक ब्याजदर

रु. ५ लाखसम्मको दुर्घटना बीमा सुविधा*

Global IME Bank

ग्लोबल इमे बैंक लि. गैर-बैंक

पारित भयो मन्ट्रियल महासन्धि

काठमाडौं (कास)- प्रतिनिधिसभाले अन्तर्राष्ट्रिय हवाई परिवहनसम्बन्धी मन्ट्रियल महासन्धि सर्वसम्मतिले पारित गरेको छ। नेपाल अब यो महासन्धिको सदस्य मुलुक भएको छ। संकीर्त, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयले यसलाई 'अन्तर्राष्ट्रिय हवाई परिवहन विषयक नियमहरू एकीकरण गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था भएको महासन्धि (मन्ट्रियल महासन्धि, १९९९)' भनेको छ। यो महासन्धि पारित भएबाट अन्तर्राष्ट्रिय उडान दुर्घटना तथा अन्य घटनामा नेपालीलाई विशेषसह सहिपत्ति पाउनेछन्।

हवाई यात्रामा हुने जोखिम कम गर्न र यात्रुको सुविधालाई संसारभर एकैखालको बनाउन क्यानडाको मन्ट्रियलमा सन् १९९९ मे २८ मा अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन संगठनले यो महासन्धि पारित गरेको थियो। यसमा हालसम्म १ सय २१ देशले हस्ताक्षर गरिसकेका छन्। नेपालका दुवै हिमकी चीन र भारत यसका पक्ष

राष्ट्र हुन् भने सार्क सदस्य पाकिस्तान र माल्दिभ्सले पनि अनुमोदन गरिसकेका छन्। नेपाल अब १३२ औं राष्ट्र भएको छ। हवाई उडानसंग सम्बन्धित बासां महासन्धि १९२९ र त्यसको हेग प्रोटोकल १९५५ को नेपाल सदस्य राष्ट्र भए पनि यसका व्यवस्थाहरूले योबीमैत्री व्यवस्था गर्न असमर्थ भएकाले मन्ट्रियल महासन्धिको पक्ष राष्ट्र हुन जरुरी थियो।

संकीर्त, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयका अनुसार यो महासन्धि लागू भएपछि नेपाल उडान गर्ने अन्य देशका वायु सेवा कम्पनीहरूले प्रत्येक यात्रुको दायित्व तय गर्नुपर्ने हुन्छ। पर्यटकले दुर्घटना वा हवाई अव्यवस्थापनका कारण भोग्नुपर्ने कष्ट वा क्षतिको यसले तोकिएको क्षतिपूर्ति सुनिश्चित गर्नेछ। यो पारित भएको ६० दिनपश्चात् लागू हुनेछ। मन्त्रालयका सहसचिव बुद्धिसार लामिछानेका अनुसार सरकारले यो महासन्धि पारित गरेको जानकारी अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन संगठनलाई गराउनुपर्नेछ। यता आन्तरिक उडानका यात्रुलागायतको दायित्वबारे छुट्टै कानून तर्जुमा गर्नुपर्ने हुन्छ।

यो महासन्धि लागू भएका देशमा यात्रुको सामान डेलिभरी गर्न हवाई कम्पनीले हिला गरे वा ओसांनं क्रममा सामानको नोक्सानी भए प्रतिकेजी १९ एसडीआर (स्पेल डुड्ड राइट्स) तिर्नुपर्नेछ। एसडीआर भनेको अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषले तय गरेको मानक मुद्रा हो, जो हाल एक एसडीआर बराबर १.४० अमेरिकी डलर (१५४.२५ नेपाली रुपैयां) हुन आउँछ।

राजधानीको असनमा बिहीबार क्वांटी किन्ने महिला। जनैपुर्णिमामा गेडागुडीको मिश्रण मिलाएर खाने चलन रहेको छ।

तस्विर : कविन अधिकारी

केरुडमा रोकिए करोडौंका सामान

केरुडमा राखिएका ४ कन्टेनरबाट सामान चोरी भयो : व्यवसायी

■ बलराम विहारे

रसुवा- रसुवागढी नाकामाहित तीन स्थानमा भएको पहिलो यातायात अवरुद्ध भएपछि नेपाल सामान चिनको केरुडमा थन्किएका छन्। रसुवागढीको नाका नजिकैको पहिरो, घुटेखोलाको पुललाई बाढीले पुऱ्याएको क्षति र गोसाइंकुण्ड गाउँपालिका ५ को खोपाड भीरको पहिरोले यातायात अवरुद्ध भएको हो। तीन साताअघिबाट यातायात अवरुद्ध भएपछि हालसम्म फन्डै १ हजार २ सय कन्टेनर केरुडमै थन्किएका हुन्। आयात गर्न लागिएका अधिकांश सामग्री दसैँ र तिहारसंग सम्बन्धित छन्।

यातायात अवरुद्ध भएपछि रसुवा भन्सारको कारोबार ठप्प भएको छ। तातोपानी नाका बन्द भएपछि प्रमुख नाकाका रूपमा सञ्चालित रसुवागढीसमेत अवरुद्ध हुँदा व्यवसायीले फन्डै बेहोर्नुपर्नेको छ। स्याउलागायत कहिले सामग्रीहरू व्यवसायीले बोकाएरै राजधानी ल्याइरहेका छन्। आयात ठप्प हुँदा दैनिक लाखौं राजस्व असुल हुने नाका सुनासान छ।

गोदाममा राखिएका कन्टेनरमा लोड गरिएका सामान असुरक्षित भएको व्यवसायी टपेन्द्र तिम्तिम्सिनाले बताए। यसबाट व्यवसायीले करोडौंको घाटा व्यहोर्नुपर्ने अवस्था छ। 'तीज पर्वका लागि फिक्काइएका सामान त यो वर्ष राजधानी नजान्ने भयो, अर्का

व्यवसायी शैलेश पौडेलले भने, 'लोड गरिएका कन्टेनरका सामान चोरी हुन थालेको छ।' केरुडमा रहेको ४ कन्टेनरबाट सामान चोरी भएको उनले बताए। 'तीजका लागि ल्याएको सौन्दर्य र तयारी पोसाक अधिक छ। दसैँका सामान पनि छिट्टै राजधानी भित्र्याउन नसके विक्री गर्न सकिँदैन, उनले भने।

सञ्चालनमा ल्याउन समय लाग्ने उनको अनुमान छ। यी दुवै पहिरा जटिल खालका छन्। माटो पन्छाएर वा तलबाट तारजाली लगाएर खुलाउन सकिँदैन। ब्लास्टिङ गरेर खोल्नुपर्ने हुन्छ। ब्लास्टिङका लागि नेपाली सेनाको सहायता लिनुपर्ने हुन्छ। अध्ययन गर्न मध्य पृथना हेटोडको नेपाली सेनाको

तथा यातायात व्यवस्थामा रघुवीर महासेठसँग भेटेर सडक सञ्चालनका लागि पहल गरिदिन आग्रह गरेको छ। 'सरोकारवाला सबैसँग अनुरोध गरेका छौं,' उनले भने, 'यातायात अवरुद्ध हुँदा सबैभन्दा बढी व्यवसायी मर्कांमा परेका छन्। एकातिर व्यापारीले लाखौं घाटा व्यहोरेरहेका छन्, अर्कातिर सरकारको

नेपाल प्रवेश गर्न केरुड नाकामा लामबद्ध मालवाहक कन्टेनर।

तस्विर : कान्तिपुर

सडक कार्यालय नुवाकोटले यातायात सञ्चालन हुन अर्को केही दिन लाग्ने अनुमान गरेको छ। सडक डिभिजन प्रमुख निरज शाक्यका अनुसार गोसाइंकुण्ड गाउँपालिकाको घुटे खोलाको पुल मर्मत भइरहेको छ। पुलको ढलानको काम सकिएको छ। व्यवसायीहरूले बताएका छन्। नेपाल हिमालय सीमापार वाणिज्य संघका अध्यक्ष बच्चु पौडेलका अनुसार व्यवसायीको टोलीले भौतिक पूर्वाधार

टोलीले वृधवार अनुगमन गरेको थियो। अनुगमन प्रतिवेदन सेनाको हेडक्वार्टरमा बुझाउने र त्यसपछि काम हुनेछ। दसैँमा चिनियाँ तयारी पोसाकको बढी माग हुने गरेको छ। यहाँबाट मुख्यतः तयारी पोसाक, फर्निचर, स्टेसनरी सामान, जुता, चप्पल, ब्याग, मेसिनरी औजार, स्याउ, लसुन, मखमल कपडा, कम्प्युटरका पार्टलगायत व्यापारिक सामान आयात हुने गरेको छ।

राजस्व संकलन ठप्प छ।' राजधानीलागायत मुलुकका मुख्य बजारहरूमा चिनियाँ सामानकै बर्चस्व छ। दसैँमा चिनियाँ तयारी पोसाकको बढी माग हुने गरेको छ। यहाँबाट मुख्यतः तयारी पोसाक, फर्निचर, स्टेसनरी सामान, जुता, चप्पल, ब्याग, मेसिनरी औजार, स्याउ, लसुन, मखमल कपडा, कम्प्युटरका पार्टलगायत व्यापारिक सामान आयात हुने गरेको छ।

ब्याज बढाएरै बैंक नाफामा

■ यज्ञ बज्राडे

काठमाडौं- सञ्चालनमा रहेकामध्ये २२ बैंकले गत वर्ष निक्षेप र कर्जाबीचको ब्याजअन्तर (स्प्रेड) बढाए। यो नै बैंकहरूको नाफा वृद्धिको प्रमुख कारण बन्यो। डेढ वर्षयता लगानीयोग्य पुँजीको अभाव भएको गुनासो गर्दै आएका बैंकको नाफा भने लोभलाग्दो छ।

राष्ट्रको वर्ष वाणिज्य बैंकहरूले ५३ अर्ब १३ करोड रुपैयाँ खुद नाफा आर्जन गरे। यो बैंकहरूको कूल आयबाट कुनै खर्च न कर घटाएर आएको शुद्ध नाफा हो। अघिल्लो वर्षको तुलनामा गत वर्ष यस्तो नाफा करिव २२ प्रतिशतले बढेको छ। यो अर्थतन्त्रको औसत वृद्धिदरभन्दा धेरै बढी हो। अघिल्लो आर्थिक वर्षको अन्त्यमा ती बैंकहरूको यस्तो नाफा ४४ अर्ब ८४ करोड रुपैयाँ थियो। चौथो त्रैमासको वित्तीय विवरणअनुसार बैंकहरूको नाफा वृद्धिको प्रमुख स्रोत ब्याज आमदानी नै छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा गत वर्ष २२ वटा बैंकहरूको कर्जा निक्षेपबीचको ब्याज अन्तर (स्प्रेड) बढेको छ। बाँकी बैंकहरूको स्प्रेड घटेको छ। यसको अर्थ व्यवसाय विस्तारका लागि नयाँ क्षेत्र पहिचानसहित 'नवप्रवर्तन' ल्याउनुको साटो ऋणको ब्याजदर वृद्धिमा बैंकहरूले ध्यान केन्द्रित गरे भनेछे। केही बैंकहरूको स्प्रेड राष्ट्र बैंकले तोकिएको अधिकतम ५ प्रतिशतभन्दा पनि बढी छ। प्रकाशित वित्तीय विवरणअनुसार २१ बैंकहरूको स्प्रेड ४ प्रतिशतभन्दा बढी छ। जसमध्ये चारवटा बैंकको स्प्रेड ५ प्रतिशत बढी छ। ती बैंकहरूको स्प्रेड राष्ट्र बैंकले दिएको अधिकतम सीमाभन्दा धेरै हो। राष्ट्र बैंकको निर्देशनअनुसार बैंक तथा वित्तीय संस्थाले ५ प्रतिशतभन्दा बढी ब्याजअन्तर राख्न पाउँदैनन्। यो वर्षको अन्त्यसम्म वाणिज्य बैंकहरूले स्प्रेड साढे ४ प्रतिशतमा झारिसक्नुपर्ने नयाँ निर्देशन छ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाले निक्षेप र कर्जाबीचको ब्याजअन्तर धेरै गराएकै कारण औसतभन्दा बढी वृद्धिदर हासिल भइरहेको पूर्वसंचिव रामेश्वर खनालले बताए। मुलुकको आर्थिक विकासका लागि आवश्यक लगानी (पुँजी) जुटाएर बैंकहरूले महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याए पनि उपभोक्ताले व्यवसाय विस्तारको लाभ प्राप्त गर्न नसकेको उनको भनाइ छ। 'बैंकहरूमा निक्षेपमा संकेसम्म कम ब्याज दिने र ऋणमा संकेसम्म बढी ब्याज उठाउने प्रवृत्ति हावी छ,' उनले भने, 'यही कारण अर्थतन्त्रको औसत

वृद्धिदर करिव १५ प्रतिशत हुँदा बैंकहरूको मुनाफा वृद्धिदर त्योभन्दा बढी छ।' यद्यपि मुलुकको आर्थिक वृद्धिमा धेरै योगदान पुऱ्याउने सेवा क्षेत्रहरूमा बैंकहरूको ठूलो लगानी केन्द्रित भएकाले त्यसले समग्र आर्थिक वृद्धिमा महत्त्वपूर्ण योगदान पुगेको उनले दोहोऱ्याए।

'विद्यमान परिस्थितिको फाइदा उठाउँदै केही बैंकहरूले स्प्रेड धेरै बढाए,' पूर्वबैंकर सतिन जोशीले भने, 'तर, यसलाई सामान्यीकरण गर्न मिल्दैन।' उनको विचारमा वर्षको नाफा वृद्धिदर अत्याभाविक होइन।

रकमका आधारमा मात्र बैंकहरूको नाफा बढेको रूपमा हेर्न नहुने उनले बताए। 'रकमका आधारमा अघिल्लो वर्षको तुलनामा गत वर्ष बैंकहरूको नाफा बढेको छ। तर, पुँजी वृद्धिको अनुपातमा निरन्तर रूपमा घटिरहेको छ,' उनले भने, 'अघिल्लो वर्ष १७ प्रतिशत रहेको बैंकहरूको सम्पत्तिको प्रतिफल गत वर्ष साढे १४ प्रतिशतमा झरेको छ।'

व्यवसाय विस्तारका लागि नयाँ क्षेत्र पहिचानसहित नवप्रवर्तन गर्नुको सट्टा ऋणको ब्याजदर वृद्धिमा बैंकहरूले ध्यान केन्द्रित गरेका छन्।

गत वर्षमा २८ वटा बैंकहरूको चुक्ता पुँजी करिव ३४ अर्ब रुपैयाँले बढेर ३ खर्ब ३३ अर्ब रुपैयाँ पुग्यो। अघिल्लो वर्षको तुलनामा गत वर्ष बैंकहरूको पुँजी १७१८ प्रतिशतले बढी हो। अघिल्लो आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बैंकहरूको चुक्ता पुँजी १ खर्ब ९८ अर्ब ८६ करोड रुपैयाँ थियो। बैंकहरूको गत वर्षको खुद नाफा वृद्धिदर चुक्ता पुँजी वृद्धिदरभन्दा बढी हो। यसैगरी राष्ट्र बैंकले वृद्धिदर बैंकहरूमा साढे ३ खर्ब रुपैयाँ निक्षेप संकलन गरे। यो अघिल्लो वर्षको तुलनामा १६.७७ प्रतिशतको वृद्धि हो। सोही अवधिमा बैंकहरूले थप ३ खर्ब ७८ अर्ब रुपैयाँ लगानी विस्तार गरे। यो २१.६७ प्रतिशतको वृद्धि हो। यसबाट बैंकले सम्पत्ति र दायित्वबीच सन्तुलन मिलाउन नसकेको स्पष्ट हुन्छ। बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा निक्षेप संकलनको तुलनामा कर्जा विस्तार दर उच्च रहेकाले वित्तीय क्षेत्र असन्तुलित अवस्थामा रहेको राष्ट्र बैंकले पनि स्वीकार गरेको छ। राष्ट्र बैंकले हाले सार्वजनिक गरेको गत आर्थिक वर्षको आर्थिक तथा वित्तीय प्रतिवेदनमा यस्तो उल्लेख छ।

गत वर्ष अधिकांश महिनाहरूमा बैंकहरूको ब्याजदर उच्च रह्यो। लगानीयोग्य रकम अभाव भएको बहानामा बैंकहरूबीच निक्षेपको ब्याजदर वृद्धिको होडबाजी नै चले्यो। त्यो नियन्त्रणका लागि बैंकसंघले पटकपटक ब्याजदर नवडाउने सहमति (भद्रसहमति) नै गर्नुपुऱ्यो। जुन अहिले पनि लागू छ। सोही सहमतिअनुसार अहिले पनि बैंकहरूले ग्राहकलाई मुद्दती निक्षेपमा ११ र साधारण बचतमा ७ प्रतिशतभन्दा बढी ब्याज दिन पाउँदैनन्। यसरी निक्षेपको ब्याजमा सीमा तोकिएपछि राष्ट्र बैंकको सीमामा बसेर ऋणको ब्याज बढाउन उनीहरूलाई बाटो खुला भयो। गत वर्ष अधिकांश बैंकहरूको स्प्रेड बढ्नुको प्रमुख कारण पनि यही हो।

आधार ब्याजदर (बेसेटर) भन्दा तल ऋण दिन नपाइने राष्ट्र बैंकको निर्देशन र फराकिलो स्प्रेडका कारण गत वर्ष बैंकहरू राम्रो नाफा आर्जन गर्न सफल भएको चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट एवं पूर्वबैंकर अनुराज भट्टराइले बताए। उच्च दरले बढेको आयातले बैंकको विदेशी विनिमयको कारोबार, प्रतीतिप्रलगायत अन्य गैरबैंकड आम्दानी उच्च दरले बढेकाले बैंकहरूको वृद्धिदर उच्च देखिएको उनको भनाइ छ। 'गएको तीन वर्षमा बैंकहरूको सञ्चालन खर्च करिव १० अर्ब रुपैयाँले बढेको, सोही अवधिमा बैंकहरूले करिव २ खर्ब रुपैयाँ पुँजी बढाए,' उनले भने, 'थपिएको पुँजीमा १० प्रतिशतको मात्र प्रतिफल मान्दा पनि करिव २० अर्ब रुपैयाँ बैंकहरूले कमाए। यही प्रतिफलले बैंकहरूको सञ्चालन लागतलाई धानेकाले नाफा वृद्धिदर राम्रो देखिएको हो।' आउंदा दिनमा बैंकहरूले हालको जित्तिकै नाफाको वृद्धिदर टिकाटिका मुस्किल रहेको उनको अनुमान छ।

राष्ट्रको दुई वर्षयता सेयरधनीको प्रतिफल (रिटर्न) अन डिक्विटी-आरओई) घट्टो क्रममा छ। यो प्रवृत्ति चौथो त्रैमासको वित्तीय विवरणमा पनि देखियो। आरओईको अर्थ बैंकमा बैंकमा लगानी गरिएको पैसाले कति प्रतिफल दिन सक्छ भन्ने हो। गत वर्ष अधिकांश बैंकका सेयरधनीको प्रतिफल घट्टोको छ। राष्ट्र बैंकको निर्देशनअनुसार २४ महिनामा चार गुणा चुक्ता पुँजी बढाउनुपर्नेको बढेको पुँजीको तुलनामा बैंकहरूको व्यवसायिक विस्तार हुन नसकेकाले आरओई घट्टोको बैंकहरूको गुनासो छ। गत आर्थिक वर्षमा ५ वटा बैंकहरूको मात्र आरओई २० प्रतिशतभन्दा माथि छ। गत वर्ष एक दर्जनभन्दा बढी बैंकहरूको आरओई २० प्रतिशतभन्दा बढी थियो।

READY TO MOVE IN

Already 75 families living

DOWNTOWN APARTMENT @Khumaltar

Festival Offer !!!

Fully furnished apartments

DOWNTOWN HOUSING COMPANY

Khumaltar, Dhapakhel, Lalitpur | 01-5275070 | 9801193707 | 9801193711 | 9801193725 | 9801193890 | codthousing@gmail.com | dthousing.com

मरिच बरामद

सिमरा (कास)- भारततर्फ लुकाइछियाई लैजान खोजिएको २ हजार ३ सय किलो सेतो मरिच सशस्त्र प्रहरीले बरामद गरेको छ । सशस्त्र प्रहरीले रंगिना घाटबाट नम्बर नखुलेको भारतीय ट्याक्टरबाट ४६ बोरा मरिच बरामद गरेको हो । भित्रबाट सेतो र बाहिरबाट पहेंलो रङको बोरामा प्याक गरिएको उक्त मरिच भारतमा महँगो भाउमा बिक्री हुने भएकाले तस्करी बढेको अनुमान सशस्त्र प्रहरी बल वाराका गणपति बलराम पोखरेलको छ । नेपाली वजारमा सेतो मरिच १ हजार ५ सय रूपैयाँ किलो र

कालो मरिच ७ सय रूपैयाँ प्रति किलोमा खरिद बिक्री हुने गरेको कलैयाका किराना व्यवसायी ज्ञानेश्वर यादवले बताए । 'भारतीय वजारमा मरिचको मूल्य उच्च रहेकाले यसको तस्करी बढेको हुन सक्छ,' उनले भने, 'मरिचको तस्करी बढेको भएकाले पनि सुनेको छु ।' भियतनामबाट नेपाल भित्र्याइएको मरिच पछिल्लो समय भारतमा तस्करी हुने गरेको छ । निश्चित मापदण्ड तोकेरै मरिच भारतमा आयात हुन्छ,' भोलैले भन्यो, 'त्यसले माग धान्न नसकेपछि नेपालबाट लुकाई छिपार्दै मरिच भारत पुऱ्याइन्छ ।'

लसुनले भाउ पाएन

हरि गौतम

रुकुम पश्चिम- मूल्य नपाएपछि यहाँको एउटै वडाको तीन सय क्विन्टल लसुन बिक्री भएको छैन । मुसीकोट नगरपालिका १० का किसानले उत्पादन गरेको लसुन उचित मूल्य नपाएपछि बिक्री नगरेका हुन् । गत वर्षको तुलनामा यो वर्ष लसुनले मूल्य पाएको छैन । व्यापारीहरूले गत वर्षको भन्दा ४० रूपैयाँ कम मूल्यमा लसुन किन्नु भनेपछि किसानले लसुन बेचेका छैनन् । गत वर्ष प्रति किलो १ सय २० रूपैयाँमा लसुन बिक्री गरेका किसानले यो वर्ष ८० रूपैयाँमा मात्रै लसुन बिक्री गर्न मानेका छैनन् । '८०

रूपैयाँले हाम्रा लागत नै उठ्दैन कसरी बिक्री गर्नु,' लसुन उत्पादक किसान भूपलाल खड्काले भने, 'एकेपटक ठूलो अन्तरमा घटाइएको मूल्यमा हामी कसैले लसुन बिक्री गर्न सकेका छैनौं ।' विभिन्न टोलमा उत्पादन भएको तीन सय क्विन्टल लसुन किसानको घरमै थन्किएको छ । समयमै लसुन बिक्री नभएर खराब भएर जाने भन्दै किसान चिन्तित बनेका छन् । अर्का किसान खन्वुवाहादुर खड्काले घाटा हुने भएपछि कसैले पनि लसुन नबेचेको बताए । 'हाम्रो यो चून र गलम्पटी टोलमा घरघरै लसुन उत्पादन भएको छ,' उनले भने, 'व्यापारीले ताकेअनुसार हाम्रो दुख उठ्दैन । त्यसैले हामी कसैले लसुन बेचेका छैनौं ।' उनले

आफू र भूपलाल खड्काले ५०/५० क्विन्टल लसुन उत्पादन गरेको जानकारी दिए । १० नम्बर वडाका करिब ४० घरघरौंले लसुन उत्पादन गरेका छन् । एउटा घरमा २ देखि ५० क्विन्टलसम्म लसुन थन्किएको वडा अध्यक्ष गोपेश्वर केसीले बताए । 'यस विषयमा नगर कार्यपालिकामा पनि छलफल भएको थियो,' उनले भने, 'नगर कार्यपालिकाले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत माधवप्रसाद शर्मालाई वजार पहिचान गर्ने जिम्मा दिएको छ ।' हालसम्म पनि लसुनको उचित मूल्य दिने वजार नभेटिएको अध्यक्ष केसीले बताए । यालागत सेवा नहुँदा पनि किसानले थप हैरानी व्यहोर्नुपरेको उनको भनाइ छ ।

खोचोको

एनसेलले ल्यायो 'लेट्जगो'

काठमाडौं (कास)- एनसेलले सार्वजनिक यातायातको सेवालार्इ सहज बनाउने एप 'लेट्जगो' ल्याएको छ । यो एपले उपयुक्तभित्र सार्वजनिक सवारी साधनमा यात्रा गर्ने व्यक्तिले अब आफ्नो रुटमा चल्ने बसको सहज रूपमा पूर्वजानकारी लिन नजिकैको विसीनीबाट बस चढ्न सक्नेछन् । एनसेलले राम लक्ष्मण इन्भेस्टमेन्टसँग सहकार्य गर्दै 'लेट्जगो' ल्याएको जारी विज्ञापितमा उल्लेख छ । लेट्जगो शुरुआतदेखि सञ्चालनमा आउने एनसेलको सिम प्रयोगकर्ताले उक्त एपको सेवा लिंदै बस रुटबाट लामो प्रतीक्षा गर्नुपर्ने कठिनाई समाप्त हुने दावी कम्पनीको छ ।

युनाइटेड सिमेन्टको योजना

काठमाडौं (कास)- युनाइटेड सिमेन्टले हरेक १५ बोराको खरिदमा १ बोरा सिमेन्ट सितैमा पाउन सकिने योजना ल्याएको छ । यो योजनाले आम उपभोक्तालाई विशेष लाभ पुर्याउने दावी कम्पनीको छ । ललितपुरको लेलेस्थित आफ्नै चुनहुंगा खानी र धादिङको नौबिसैमा फ्याक्ट्री रहेको युनाइटेड सिमेन्टले अत्याधुनिक रोटरि क्रिल प्रविधिबाट सिमेन्ट उत्पादन गर्दै आएको जारी विज्ञापितमा छ ।

सिभिलको अनलाइन फी पेमेन्ट

काठमाडौं (कास)- सिभिल बैकले आफ्नो सबै शाखाबाट अनलाइन फी पेमेन्ट गर्न सकिने योजना ल्याएको छ । विदेशको उच्च शिक्षा हासिल गर्न दिनुपर्ने अनिवार्य परीक्षाहरू स्याट, जियाट लगायतको रजिस्ट्रेशन शुल्क र नेपालमै बसी अध्ययन गर्न सकिने अन्तर्राष्ट्रिय कोर्स एसीसीएम अनलाइन कोर्सहरूको रजिस्ट्रेशन तथा फी पनि अब विद्यार्थीहरूले सहजै रूपमा सिभिल बैकका शाखाहरूबाट भुक्तानी गर्न सक्ने जारी विज्ञापितमा उल्लेख छ ।

बिमा सम्झौता

काठमाडौं (कास)- नेपाल इन्भेस्टमेन्ट बैंक र सिटिजन लाइफ इन्स्योरेन्सबीच वैक विमासम्बन्धी सम्झौता भएको छ । सम्झौतापत्रमा वैकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत ज्योतिप्रकाश पाण्डे र सिटिजन इन्स्योरेन्सका सीईओ पोषकप्रज पोडेलले हस्ताक्षर गरेको जारी विज्ञापितमा उल्लेख छ ।

नगदरहित सेवा सम्झौता

काठमाडौं (कास)- आईएमई जनरल इन्स्योरेन्सले नगदरहित अन्तरगत सेवा स्वास्थ्य विमा योजना ल्याएको छ । उक्त सेवालार्इ प्रादेशिक तहमा समेत विस्तार गर्ने उद्देश्यसहित इन्स्योरेन्स र नेसनल सेइकल कलेज वीरगन्जीच आपसी समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर भएको जारी विज्ञापितमा छ ।

प्रभुमा दुई युवा बैकर थिए

काठमाडौं (कास)- प्रभु बैकको उच्च व्यवस्थापनमा दुईजना युवा बैकर थिएका छन् । बैकको प्रमुख सञ्चालन अधिकृत (सीओओ) मा दिनेश थकाली र चिफ क्रोडिटर ऑफिसर (सीसीओ) मा निरज लम्साल नियुक्त भएको जारी विज्ञापितमा उल्लेख छ । थकालीले भदौ १ र लम्सालले भदौ ४ वाट कार्यभार सम्हालेको प्रभु बैकले जनाएको छ ।

RIMS-Nepal
Development through resource management

INVITATION TO BID

Resource Identification and Management Society-Nepal (RIMS-Nepal) in Financial and Technical Support of Deutsche Welthungerhilfe e.V. (WHH) and World Food Program (WFP) is implementing its program "Enhance resilience and improve adaptation to shocks and to the effects of climate change - EQ PRRO" in Dhading District. Therefore, eligible bidders are invited to submit sealed bids for the items mentioned in the table below:

S. N.	Description of Materials	Approx. Amount of Work
1.	Supply of Agricultural Seeds (Rayo, Raddish, Pea, Onion, cabbage and Cauliflower)	NPR 400,000.00
2.	Supply of Hermetic Bag	NPR 640,000.00

Terms & Conditions:

- Further Specification on the above items along with the downloadable Bid form is available on our official website i.e. www.rimsnepal.org.np.
- The submission deadline is 7th September 2018 before 4:30 PM. Document received after the deadline shall not be accepted.
- RIMS-Nepal reserves the right to accept or reject any Bid, partly or wholly, or cancel the Bid without assigning any reason whatsoever.

Resource Identification and Management Society-Nepal (RIMS-Nepal)
Yagyashwor Marga-13, Kalanki, Kathmandu
Phone No: 01-5224091, 5224094, P.O Box No: 2464 (Kathmandu)
Email: rims.rimsnepal@gmail.com, rims@rimsnepal.org.np
Web: www.rimsnepal.org.np

World Vision

World Vision International Nepal

Date of first publication: 24 August 2018

Request for Expression of Interest (EOI) for Partnership

World Vision is a Christian relief, development and advocacy organisation dedicated to working with children, families and communities to overcome poverty and injustice. World Vision serves all people regardless of religion, race, ethnicity or gender. World Vision International Nepal (WVIN) has been operational in Kathmandu valley since 2001. WVIN is looking for a competent NGO partner to implement the "Building Resilience with Children in Kathmandu's Brick Kilns" project in Kathmandu district.

Therefore, interested NGOs registered in Kathmandu are invited to submit their Expression of Interest (EOI) in prescribed format along with required documents within **2 September 2018**. Detail information about prescribed format of EOI, template of the organizational profile and all required documents can be downloaded or requested to use below link and address.

Link: http://bit.ly/brick_kiln
Email: shaurabha_subedi@wvi.org

Detail information can also be collected during office hours (Monday to Friday) from the following address:

World Vision International Nepal
PO Box No. 21969
KC Tower, Ward No. 13,
Kusunti, Lalitpur
Tel. 01 554887

Note : Telephone enquiries will not be entertained after submission of the EOI. WVIN reserves the right on its decision on acceptance or rejection of expression of interests. EOIs received after the deadline will not be accepted.

Government of Nepal

Ministry of Education, Science and Technology

Enhanced Vocational Education and Training Project- Second (EVENT-II)

Kathmandu, Nepal

Invitation for Expression of Interest (EOI) for Quality Improvement Grant (QIG) To CTEVT Constituent, affiliated Partnership institutes, Technical Education in Community Schools (TECS) and Private Institutes

Credit Number: 6142NP
Project ID Number: P163018

Expression of Interest

First Date of Publication: 2015-05-08 (24 August 2018)

- The Government of Nepal has received the World Bank financing support for the Enhanced Vocational Education and Training Project-Second [EVENT-II] and intends to apply part of the fund for Quality Improvement Grant (QIG) to strengthen the technical educational system in Nepal.
- The QIG support will be provided to those institutions that improve performance on an agreed set of indicators on the basis of a formula. The project invites applications from interested CTEVT Constituent, affiliated partnership institutes, Technical Education in Community Schools (TECS) and Private Institutions providing TSLC or Diploma Program indicating their interest for receiving QIG.
- The applying institutions must submit EOI with the required information/documents indicating that they are qualified to receive the grants.
- The guidelines for submitting EOI and other relevant matters are included in the EOI format which is available at EVENT - II Project Secretariat Office or at the EVENT website.
- The EOI can be submitted in a written form (hardcopy) to the address below by **2015-06-07 (September 23, 2018)** within office hours. If the last date of submission of the EOI happens to be a public holiday, the next working day will be the last date for submission.
- Selection of institutions will be made based on the QIG Implementation Guidelines.
- Eligibility criteria and allocated quota of technical school are available at the EVENT- II Project Secretariat, Buddhanagar, Kathmandu or at the EVENT website- www.event.gov.np.
- EVENT-II reserves the right to shortlist or not shortlist any or all the applicant(s) without assigning any reason whatsoever. Interested applicant may obtain further information from the Project Secretariat Office from the address below:
Attn: EVENT Project-II, Buddhanagar, Kathmandu
Phone Number: 4786311, 4786411 and 4786550 Email: info@event.gov.np
Website: www.event.gov.np

साधारण सभा सम्बन्धि सूचना

यस बातावरण र जनस्वास्थ्य संस्था (एन्फो) को मिति २०७५ श्रावण १७ गते बसेको कार्य समितिको बैठकको निर्णय अनुसार यस सभाको २७ औं वार्षिक साधारण सभा तल उल्लेखित मिति, स्थान र समयमा हुने ब्यहोरा सम्बन्धित सम्पूर्ण सदस्य महानुभावहरूलाई जानकारी गराउँदछौं ।

कार्यक्रम:

मिति : २०७५ १०५ १२३ गते शनिवार

स्थान : Carnival Restro and Meetings तिजुलीबजार

समय : विहान १० बजे

पुनश्च: सम्पूर्ण सदस्य महानुभावहरूलाई यहाँहरू कै घर ठेगानामा पत्राचार गरिएको जानकारी गराउँदै कारणवश पत्र प्राप्त नभएमा यसै सूचनालाई आधार मानी उपस्थित भईदिनु हुन हार्दिक अनुरोध गरिन्छ ।

सदस्य सचिव
अम्बजली मानन्धर शेषा

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
व्यवस्थापन संकाय

शंकरदेव क्याम्पस

पूर्व विद्यार्थीहरूका लागि सूचना

नेपालमा वाणिज्य/व्यवस्थापन शिक्षाको विकास तथा प्रवर्द्धनमा शंकर देव क्याम्पसको अग्रणी भूमिका रहेको तथ्य सर्वविदितै छ । त्रिभुवन विश्वविद्यालय व्यवस्थापन संकाय अन्तर्गतको एक अग्रणी क्याम्पसको रूपमा रहेको यस शंकर देव क्याम्पसमा **B.B.S., M.B.S., B.B.A., B.I.M., B.B.M.** तथा **M.B.M** जस्ता शैक्षिक कार्यक्रमहरू संचालन भएको ब्यहोरा अवगत नै छ । वार्षिक ८००० (आठ हजार) को हाराहारीमा भर्ना भई अध्ययनरत रहेका र यस क्याम्पसबाट उत्पादित जनशक्ति पूर्व मेचीदेखि पश्चिम महाकाली र विदेशमा समेत रहेर देश विकासको निम्ति विभिन्न क्षेत्र तथा तहमा काम गरिसकेका र गतिरहेका छन् । यस क्याम्पसमा अध्ययन पूरा गरी रा्टि्टय तथा अन्तर्राष्ट्रियरूपमा रहेका सम्पूर्ण इच्छुक पूर्व विद्यार्थीहरूलाई सहभागी गराई व्यवस्थापन शिक्षाको उन्नयनका लागि शंकर देव क्याम्पस पूर्व विद्यार्थी समाज (Alumni) गठन गर्ने उद्देश्य रहेकोले निम्न मिति, समय र स्थानमा भेलाको आयोजना गरिएको सहर्ष जानाकारी गराउँदै यसै सूचनालाई आधार मानी यहाँहरूको गरिमामय उपस्थितिको लागि अनुरोध गर्दछु ।

मिति: २०७५ असोज २० गते, शनिबार

समय: बिहान ठीक ८:०० बजे

स्थान: शंकर देव क्याम्पस, पुतलीसडक । - क्याम्पस प्रमुख

Invitation for Sealed Bids

Sanima Bank Limited invites sealed bids from the interested licensed Network Service Providers and Internet Service Providers having five years' experience for installation, implementation and support of Intranet/Internet services at branches/counters/ATM sites and VLAN based connectivity with third party service providers having service coverage at least in Three Class 'A' banks.

The bid documents with specifications and details can be obtained during office hours till August 30, 2018 except public holidays upon payment of NPR 1,000/- non-refundable. Each bidder should submit a bid bond with validity of 90 days/cash deposit/DD/good for payment cheque equivalent to 5% of total bid amount.

The supplier should submit a copy of valid registration of VAT/PAN as applicable, evidence of tax file or tax clearance certificate up to last fiscal year, certificate of experience, network topology, guaranteed uptime, escalation matrix and support structure.

Original signed copies of all the bid documents along with a copy of related certificates should be submitted to General Service Department, in a sealed envelope by 3:00 P.M. on August 31, 2018. The bank solely reserves the right to accept partly or reject any or all bids without assigning any reason whatsoever.

SanimaBank www.sanimabank.com

P.O. Box No: 20394, 'Alakapuri', Naxal, Kathmandu | Ph No: +977-1-4428979
Fax: +977-1-4428969 | Email: sanima@sanimabank.com

जग्गा खरिद गर्ने सम्बन्धी सूचना

यस नेपाल इन्भेस्टमेन्ट बैंक लिमिटेडलाई आफ्नो कार्यालय भवन बनाउनको लागि जग्गा आवश्यक भएको हुँदा जग्गा बिक्री गर्ने इच्छुक जग्गाधनीहरूले निम्न शर्तहरूको अधीनमा रहने गरी आजको मितिदेखि ७ (सात) दिनभित्र यस बैंकको का.जि., का.म.न.पा., वडा नं. १, दरबारमार्गस्थित केन्द्रीय कार्यालयमा अवस्थित सामान्य सेवा विभागमा सिलबन्दी प्रस्तावपत्र पेश गर्नुहुन पुनः यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

शर्तहरू

- जग्गा का.जि., का.म.न.पा., पुतली सडक, कमलादी, दरबारमार्ग, नागपोखरी, कमलपोखरी, लाजिम्पट क्षेत्र अन्तर्गतको हुनुपर्नेछ ।
- जग्गाको क्षेत्रफल कम्तीमा ५ रोपनी हुनुपर्नेछ ।
- सिलबन्दी प्रस्तावपत्रका साथ बिक्री गरिने जग्गाको जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपिसहित सम्बन्धित जग्गाधनीबाटै प्रस्तावित बिक्री मूल्य समेत स्पष्ट रूपमा खुलाई प्रस्तावपत्र पेश गर्नुपर्नेछ ।
- बिक्री गरिने जग्गाको चालू आर्थिक वर्षसम्मको मालपोत, पूँजीगत लाभकर सम्बन्धित विक्रताले नै तिर्नुपर्नेछ ।
- बिक्री गरिने प्रस्तावित जग्गामा जाने बाटो स्थलगत रूपमा साथै नापी नक्सामा समेत स्पष्ट रूपमा उल्लेख भएको हुनुपर्नेछ ।
- पेश हुन आएको प्रस्तावपत्र मध्ये बैकलाई उपयुक्त लागेको एवम् चित्त बुझ्ने प्रस्तावका सम्बन्धमा थप छलफलको लागि सम्बन्धित जग्गा धनीलाई सम्पर्क गरिनेछ र बैकलाई अनुपयुक्त एवम् चित्त नबुझ्ने खालको प्रस्तावका सम्बन्धमा कुनै जानकारी दिइने वा सम्पर्क गरिनेछैन ।
- यस सम्बन्धमा थप कुनै जानकारी आवश्यक भएमा यस बैंकको का.जि., का.म.न.पा., वडा नं. १, दरबारमार्गस्थित केन्द्रीय कार्यालयमा अवस्थित सामान्य सेवा विभागमा सम्पर्क राख्नुहुन अनुरोध गरिन्छ ।

नेपाल इन्भेस्टमेन्ट बैंक लि.
NEPAL INVESTMENT BANK LTD.
Truly a Nepali Bank
(नेपाल राष्ट्र बैंकबाट 'क' श्रेणीको इजाजत प्राप्त बैंक)

प्रधान कार्यालय
दरबारमार्ग, काठमाडौं
फोन नं.- ४२२२५३०
४२२२२९९
एन्टेल्स नं.- ३७
फ्याक्स:- ४२२२३४९
४२२२९२७

नेपाल स्टक एक्सचेन्ज				
७ भदौ २०७५ को कारोबार				
कम्पनीको नाम	अघिल्लो दिनको मूल्य	अन्तिम मूल्य	कारोबार संख्या	फरक
कृषि विकास बैंक	३४४	३३५	७५०४	-९
अपी पावर लि	२६५	२६०	१७०९	-५
आरम्भ माइक्रोफाइनांस	८३९	८३६	४००	-३
अरुणभ्याली हाइड्रोपावर	१३३	१३१	५२२२	-२
एशियन लाइफ इन्स्योरेन्स	६०२	५९४	१०३०	-८
बैंक अफ काठमाडौं लि.	२७५	२७९	१४९६८	४
बरुण हाइड्रोपावर	१३१	१३१	७३०	०
डबल पावर क. लि.	४४४	४४४	१४६४	०
सेन्चुरी कमर्सियल बैंक	१६७	१६७	७६०	०
छिमेक लघुवित्त विकास बैंक	१००	१००	१४७०	०
चिलिमे हाइड्रोपावर	७२८	७१५	५०२१	-१३
सिटिजन बैंक इन्टरनेशनल	२३३	२३५	८८७४	२
सिभिल बैंक	१४७	१४८	१९४७३	१
डिप्रोक्स डेभलपमेन्ट बैंक	६४०	६४८	३५९६	८
देव विकास बैंक	१२७	१२९	३९४८	२
एम्पेस्ट बैंक लि.	६४८	६४८	५९२७	०
एम्पेस्ट इन्स्योरेन्स	१२२२	१२२९	३९१	७
एसेल डेभलपमेन्ट बैंक	३१२	३१२	४०२	०
फस्ट माइक्रोफाइनांस डेभ. बैंक लि	४०३	४०८	३४७५	५
फरवाड कम्प्युनिटी माइक्रोफाइनांस	२०६१	२०६०	७४७	-१
गण्डकी विकास बैंक	१९१	१९२	२२२८	१
गरिमा विकास बैंक	१८७	१८६	२६३२	-१
ग्लोबल आईएमई बैंक लि.	२९४	२९४	१८८०२	०
गुडविल फाइनांस	१२३	१२२	१०२२	-१
ग्रामीण विकास लघुवित्त	४६४	४५०	८१६३	-१४
गोर्खा फाइनांस	१०९	११०	४६२	१
हिमालयन बैंक	४४०	४३२	३२५९	-८
हिमालयन जनरल इन्स्योरेन्स	४२२	४१९	८७७	-३
हिमालय पावर पावर	२४०	२४५	३८०	५
आईसीएफसी फाइनांस	१४८	१४७	१७२	-१
जलविद्युत लगानी तथा विकास क.	१६१	१६०	२८०४	-१
जानकी फाइनांस	१९१	१९०	९१०	-१
जनता बैंक नेपाल लि.	१५३	१५२	६९७७	-१
ज्योती विकास बैंक	१४४	१४४	३२२५	०
कैलाश विकास बैंक	२२९	२३०	३६००	१
कालिका माइक्रोक्रेडिट	१२४५	१२४०	६१०	-५
कानमा सेवा विकास बैंक	१४१	१४२	२१४४	१
कन्काई विकास बैंक	१२३	११९	९२०	-४
कुमारी बैंक लि.	२०३	२०४	७४७१	१
लुम्बिनी बैंक	२३१	२२८	४४९६	-३
लुम्बिनी लघुवित्त	१५५	१५७	६७०	१८
लाइफ इन्स्योरेन्स	१५७९	१५६१	५४४	-१८
लुम्बिनी विकास बैंक	१५७	१५०	७०४६	-७
लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स क. लि.	४०५	४१०	२७३२	५
माछापुच्छ्रे बैंक लि.	२०३	२०१	१०८४०	-२
महालक्ष्मी विकास बैंक	१८९	१८७	४८३९	-२
मञ्जुश्री फाइनांस	१२०	१२०	२०२१	०
मेधा बैंक	१६३	१६५	४६९०	१
मेरो माइक्रोफाइनांस	९८१	१०१०	४५६	२९
मिसेरी डेभलपमेन्ट बैंक	२७०	२७०	१४४०	०
मुक्तिनाथ विकास बैंक	३७८	३७७	४५२६	-१
नबिल बैंक	१४४	१४५	४७५९	१
नेशनल हाइड्रोपावर	७८	७७	१४६८०	-१
नेशनल लाइफ इन्स्योरेन्स	७१०	७०४	१२४९	-६
नेको इन्स्योरेन्स	४०६	४०८	२२३१	२
नेपाल ब्यांलाडेव बैंक लि.	२०१	२०१	१९१००	०
नेपाल बैंक लि.	२८५	२८५	१८०५०	०
नेपाल कम्प्युनिटी डेभलपमेन्ट बैंक	१२६	१२५	२६३	-१
नेपाल क्रेडिट एन्ड कमर्स बैंक	१७८	१७८	६८०९	०
नेपाल दुरसंचार कम्पनी	७३०	७३०	५४३०	२
नेपाल इन्स्योरेन्स	४१३	४१५	१४२	२
नेपाल इन्भेस्टमेन्ट बैंक	६२७	६२६	७९७०	-१
नेपाल इन्भेस्टमेन्ट बैंक संस्थापक	४६४	४६२	१२५५	-३
नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स क. लि.	१२०	११५	९४५६	-५
नेपाल एसबीआई बैंक	४९५	४९५	६६४५	०
नेरुङ लघुवित्त	४४५	४३६	२१४३	-९
न्यानी ग्रुप	१६७	१६७	२५३	०
एनआईसी एसिया बैंक	३१४	३१३	२४७२२	-१
निर्धन उत्थान बैंक	१४			

प्रोबायोटिकका उत्पादन 'अयोग्य'

काठमाडौं (कास)- प्रोबायोटिक इन्डस्ट्रिय प्रालिबाट उत्पादित खाने तेल 'खान अयोग्य' भएको फेला परेको छ। उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्तिमन्त्री मातृका यादवले आकस्मिक निरीक्षण गर्दा उक्त उद्योगको तेल गुणस्तरहीन फेला परेको हो।

'निरीक्षणका क्रममा उद्योगबाट उत्पादित तेल, भटमास र सूर्यमुखीको प्रशोधित तेलको नमूना र उत्पादनका

निर्मित आवश्यक पर्ने अप्रशोधित तेलको नमूना संकलन गरेका थिएँ, विहीवार मन्त्रालयमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा सहसचिव एवं प्रवक्ता नवराज ढकालले भने, 'संकलित नमूना गुणस्तर तथा नापतौल विभागको प्रयोगशालामा परीक्षण गर्दा खान अयोग्य भेटियो।'

सनफलावर, भटमास र तोरीको तेल अयोग्य भएकाले थप कारवाही घि बढाएको मन्त्रालयले जनाएको

छ। 'उद्योग हेर्दा साइँ सफा थियो। कैफियत छ, जस्तो लागेको थिएँ, पत्रकार सम्मेलनमा मन्त्री यादवले भने, 'तर, परीक्षणका क्रममा कैफियत फेला पयो। उद्योगलाई उपभोक्ता संरक्षण ऐन २०५४ अनुसार कारवाहीका लागि अघि बढाएका छौँ।'

विभागका महानिर्देशक विश्ववावु पुडासैनीका अनुसार सनफलावर तेलमा एसिड भ्यालु अधिकतम ० दशमलव

४ प्रतिशत हुनुपर्नेमा ० दशमलव ६ प्रतिशत भेटिएको थियो। भटमासको तेलमा प्रिफचाकिट्रज एसिड ० दशमलव २५ हुनुपर्नेमा ० दशमलव २ मात्रै थियो। तोरीको तेलमा सफिलकेसन भ्यालु १६८ देखि १७५ हुनुपर्नेमा १९३ पाइएको थियो। चाडवाड नजिकिएकाले अनुमान थप प्रभावकारी बनाइने बताए। 'चाडवाड आएको छ। गृह, कृषि, आपूर्ति मन्त्रालयको एकबद्धता छ।'

६ वर्ष बित्यो पुल बनेन

■ जीमखहादुर सिंह

जाजरकोट- खलंगाया यातायात सञ्चालन भएको दशक बित्यो तर छिन्चु-जाजरकोट सडकको खलंगावजार जोड्ने पासागाड खोलाया पुल निर्माण हुन सकेको छैन। सडक विभागको चरम लापरवाहीले खलंगाको पासागाड पुल निर्माण ६ वर्षदेखि अलपत्र परेको हो।

परामर्शदाताले हचुवामा गरेको डिजाइनका कारण पुल निर्माण कार्य अघि बढ्न नसकेको सडक डिभिजन कार्यालय चौरजहारीका इन्जिनियर सुशील पौडेलले बताए। पुल निर्माणका लागि ३ करोड लागतमा लुम्बिनी-आशुप जेभी निर्माण सेवा काठमाडौंले टेन्का लिएको थियो। निर्माणस्थल र डिजाइनको तालमेल नमिल्दा पुल निर्माण अवरुद्ध भएको पौडेलले जनाए। रिडिजाइन नगरी पुल निर्माण गर्न असम्भव भएपछि हिलाइ भएको उनले बताए। 'पुल निर्माणस्थलको भौगोलिक अवस्था र डिजाइनले मेल नखाँदा निर्माण कम्पनीले निर्माण कार्य सुरु गर्न नसकेको हो,' पौडेलले भने, 'लागत र निर्माण कार्यको तालमेल नमिल्दा पुल निर्माण अघि बढ्न नसकेको हो।'

परामर्शदाता कम्पनीले सात लाखको लागतमा पुलको डिजाइन कार्य गरेको इन्जिनियर पौडेलको भनाइ छ। 'पुलको डिजाइन एक छ, निर्माण स्थलको लोकेसन अर्को छ,' उनले भने, 'कसरी निर्माण सुरु गर्ने?' परामर्शदाताले खोलामा ४६ मिटर लम्बाइको पुल डिजाइन गरेको छ। तर, पासागाड खोलाया सभै गर्दा निर्माण स्थलको २५ मिटरभन्दा लम्बाइ बढेन। कम लागतमा निर्माण हुने पुलका लागि बढी बजेट खेर फाल्न नहुने स्थानीयको भनाइ छ।

पाँच वर्षअघि निर्माण कम्पनीलाई साइट देखाउने क्रममा गलत डिजाइनको खुलासा भएको थियो। सडक डिभिजनले पुल निर्माणका लागि ३ करोड भुक्तानी नगर्ने भएपछि निर्माण कम्पनीले अर्को काम सुरु गरेको छैन। सडक विभागले टेन्का सम्झौताअनुरूप भुक्तानी दिने भए तत्काल कार्य सुरु गर्ने निर्माण कम्पनीले जनाएको छ। परामर्शदाताले पुलको सभै स्थलगत नगरै कार्यात्मक डिजाइन बनाएको देखिन्छ। पुलको रिडिजाइन भएर लागत यकिन नभएसम्म निर्माण कार्य अघि नबढ्ने प्राविधिकले जनाएका छन्। सडक विभागले चालु आर्थिक वर्षमा पुलको रिडिजाइन गरेर निर्माण अघि बढाउने जनाएको छ।

पुल नबन्दा वर्षौतमा यातायात अवरुद्ध हुने गरेको छ। जाजरकोट, डोल्पा र जुम्लाका यात्रुले सास्ती पाएका छन्। पासागाड खोला खलंगा बजारदेखि चार किलोमिटर दूरीमा छ। सडक विभागको लापरवाहीले ६ वर्षअघि टेन्डर भएको उक्त पुलको निर्माण सुरक्षारसमेत भएको छैन। विभागको गलत डिजाइनका कारण पासागाड खोलामा पुल निर्माण हिलाइ भएको हो। सडक विभाग र आईएमईआरसी कन्सल्टेन्सी ललितपुरको चरम लापरवाहीको कारण पुल निर्माण अलपत्र परेको हो। टेन्डर भएको २ वर्षमा निर्माण सम्पन्न गर्नुपर्ने पुलको शिथ्यान्वाससमेत नभएको स्थानीय कृष्ण मल्लले बताए। 'सडक कालोपत्रे भएकै ६ वर्ष बित्यो,' उनले भने, 'तर, पासागाडमा पुल निर्माण सुरु भएन।'

पुल नबन्दा बाढी आएको वखत रातभर सवारी साधन खोला किनारामा राखेर बस्नुपर्ने बाध्यता भएको चालक प्रकाश खत्रीले बताए। डोङ्गोको सहायताबिना यातायातका साधन खोलाबाट निकल्न नसकेको भएको खत्रीको भनाइ छ।

युनिलिभर नेपाल लिमिटेड
हेरिटेज प्लाजा, काठमाडौं।

फोन नं. ९७७-१-४१६९१५१ फ्याक्स नं. ९७७-१-४१६९१५२ पो.ब.नं. ७७६५

शेयर अभौतिकीकरण तथा बैंक खाता अध्यावधिक गर्ने सम्बन्धी सूचना

यस कम्पनीले आउँदो आर्थिक वर्ष देखि नगद लाभांश हितग्राही खाता खोली शेयर अभौतिकीकरण गरिसकेका शेयरधनी महानुभावहरूले हितग्राही खातामा उल्लेख भएको बैंक खातामा इन्टर बैंक पेमेन्ट सिस्टम (IPS) मार्फत रकम भुक्तानी गरिने हुँदा हितग्राही खाता खोलीसकेका शेयरधनीहरूले आफ्ना हितग्राही खातामा बैंक खाता उल्लेख गरी अध्यावधिक गर्नहुन अनुरोध गरिन्छ।

साथै हाल सम्म आफ्नो नाममा भौतिक (Physical) रूपमा शेयर धारण गर्नु भएका शेयर धनीहरूले हितग्राही खाता खोली आफ्नो शेयर अभौतिकीकरण गराए पश्चात मात्र लाभांश रकम प्राप्त हुने हुँदा हितग्राही खाता नभएका शेयरधनीहरूले शेयर रजिष्ट्रार सन्स्राइज क्यापिटल लिमिटेड, कमलपोखरी, काठमाडौं वा अन्य कुनै पनि निक्षेप सदस्यमा हितग्राही खाता खोल्न हुन सूचित गरिन्छ।

शेयर रजिष्ट्रार

सन्स्राइज क्यापिटल लिमिटेड
SUNRISE CAPITAL LTD.
Subsidiary of SUNRISE BANK LIMITED

पो.ब.नं. १२०५४, कमलपोखरी, काठमाडौं
फोन नं. ४४२२५५०, फ्याक्स नं. ४४२२६६८
वेबसाइट: www.sunrisecapital.com.np
इमेल: info@sunrisecapital.com.np

आवश्यकता JOB VACANCY

A well established Company is seeking for highly motivated, efficient, energetic and competent candidates having 3-4 years of experience in its related field for following posts meeting below required criteria.

Accountant

- Graduate/ Post Graduate in Finance/ Accounting.
- Sound knowledge of Swastik software, Taxation, Company Act & Stock Market.

Business Development Officer

- Graduate or Post Graduate in Marketing.
- Build relationship for Business Development in the field of Infrastructure Development, Construction & Equipment.
- Keep contact with Government Sector, International Agencies, Corporate Clients.
- Liaison with various International Manufacturers, Construction Companies and Equipment Suppliers.

Secretary

- Graduate.
- Secretarial training will be an added value.
- Must have good knowledge of Computer.
- Fluent in both English and Nepali language.

Assistant Officer

- BBA/ MBA (preferably with HR).
- Correspond with National and International Companies.
- Having a good command in English writing and speaking.
- Maintain Database & Documentation.
- Assist the Business Development Team.
- Preferably with 1-2 years of experience.
- Females are highly encouraged to apply for this post.

Please email or post your resume within 7 days to:

E-mail: info@tradelinknp.com

Post Box No. 5771, Kathmandu, Nepal

डिलरहरूको आवश्यकता

3 Wheeler को जन्मदाता इटालियन कम्पनी Piaggio (पियागियो) द्वारा उत्पादित नयाँ Apé City को नेपालका लागि आधिकारिक विक्रेता एम. वि. दुग्ड अन्तर्गत विवेक अटोमोबाइलस् प्रा. लि. ले आफ्नो वित्तीय, कुशल बजार व्यवस्थापन र वित्तीय पछि को सरल एवं सहज सेवा विस्तार गर्नका लागि नेपालका तल उल्लेखित विभिन्न सहर/ स्थानहरूमा राम्रो नेटवर्क स्थापना गर्नुभएका एव बजार विस्तार गर्न इच्छुक कम्पनी/ डिप्लर/ फर्म/ संस्था तथा व्यक्तिको आन्तरिक व्यवसायिक अनुभव, विस्तृत व्यापार योजना र वित्तीय विवरण सहित निम्न टेम्पलेटमा व्यवसायिक जानकारीका लागि सम्पर्क गर्नुहुन प्रयत्न गर्नुहोस्।

डिलरको लागि आवश्यक स्थानहरू :

- ☑ सुखड (कैलाली) ☑ बाँसगढी (बाँदरिया) ☑ कोहलपुर (बाँके) ☑ जीतपुर (काँपेलवस्तु) ☑ तुल्सीपुर(दाङ)
- ☑ भैरहवा ☑ दमौली(तनहुँ) ☑ जलेश्वर ☑ इनरवा ☑ ईटहरी ☑ दमक ☑ पर्सा
- ☑ वीरेन्द्रनगर (धनुषा) ☑ ओखलढुङ्गा ☑ चौतारा(सिन्धुपाल्चोक)

विवेक अटोमोबाइलस् प्रा.लि.
बालाजु औद्योगिक क्षेत्र, काठमाडौं, मो. : ८२०९३४९७६, ८२०९३००६३०, ८२०९३४२२५७
ई-मेल: dugarpiaggio@gmail.com

पोल्ट्री सम्मेलन हुँदै

काठमाडौं (कास)- कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालयमा कृषुरापालन सम्बद्ध वैज्ञानिकको अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन हुने भएको छ। कात्तिक ११ देखि १३ गतेसम्म चल्ने 'अन्तर्राष्ट्रिय पोल्ट्री सिम्पोजियम २०१८' मा १० देशका ५० भन्दा बढी वैज्ञानिकले भाग लिनेछन्।

DIPLOMA IN CIVIL ENGINEERING

विषयमा भर्ना सम्बन्धी सूचना

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक परिषद्, परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय सानोठिमी, भक्तपुरबाट शैक्षिक सत्र २०७५/०७६ का लागि मिति २०७५/०४/१९ गते भएको पूर्णशुल्क तथा मिति २०७५/०४/१९ गते बर्गीकृत छात्रवृत्तिको लागि भएको प्रवेश परीक्षामा समेत सामेल भई पास लिस्टमा परेका छात्रछात्राहरूले रिक्त कोटामा भर्ना हुनको लागि निवेदन दिनुहुन सूचित गरिन्छ। साथै यो निवेदन CTEVT को नियमानुसार हुने व्यहोरा समेत जानकारी गराइन्छ।

KANTIPUR COLLEGE OF TECHNICAL SCIENCE
Tokha Road, Gongabu, Kathmandu, Nepal
Phone: 01-4361809, 9848250090

के तपाईं दक्ष WELDER बन्न चाहनु हुन्छ ?

हामीलाई सम्झनुहोस्

- ☑ अत्याधुनिक औजारहरू र दक्ष तथा अनुभवी प्रशिक्षक।
- ☑ तालिम पश्चात स्वदेश तथा विदेशमा अधिकतम तलबमा रोजगारीको लागि पहल गरिने।

न्यूनतम शुल्कमा तालिम

नेपाल म्याली इन्जिनियरिङ एण्ड अटो वर्क प्रा. लि.
(Nepal Valley Engineering & Auto Works Pvt. Ltd.)
बालाजु औद्योगिक क्षेत्र, फोन नं.: ४३६२१०८, ९८१३५९६७७४

VACANCY ANNOUNCEMENT

Aryan College urgently requires qualified and experienced candidates for the following posts :

1. **Administrative Staff** - Few : BBA or BBS or BA
2. **Counciller** - Few : BIT/BCA/BBA or equivalent
3. **Front Desk Officer** - Few : +2 or equivalent
4. **Office Boy** - Few : Bike licenses holder

(Competent applicants should apply within 7 days)

Aryan School of Engineering & Management
(BE Civil, BIT, BCA & BBA)
Mid-Baneshwor, Kathmandu, Nepal
Phone : 01-4485146, 4482217
Email : info@thearyanschool.edu.np
Web : www.thearyanschool.edu.np

ADMISSION OPEN

World Class Infrastructure

BHM BBA

BACHELOR OF HOTEL MANAGEMENT BACHELOR OF BUSINESS ADMINISTRATION

Aayaam
INTERNATIONAL COLLEGE
(A Business School with new Dimension)
Affiliated To Purbanchal University

SCHOLARSHIP Available For Deserving Students

Kumaripati, Lalitpur, Nepal
Ph : 977-1- 5550778, 5537674
E : aayaamcollege@gmail.com
W : www.aayaamcollege.edu.np

Affiliated to Purbanchal University

ADMISSION OPEN

BE Civil

4 Years

BBA

4 Years

MBA

2 Years

Forms Date Submission:

Normal Rate Till:
2075/05/13

Double Rate:
2075/05/20

Note: Last date of form submission for BBA & MBA is till 2075-05-22

Central Engineering College

Head Office: BJAY BHAWAN, Ramananda Chowk-8, Janakpur, Dhanusha
Tel: 041-527336, Mob. 9854029897, 9801124336
Email: centralegg@gmail.com, www.cecenti.com

Affiliated to Purbanchal University

Admission Open

B. Sc. Nursing

4 Years

PBBN

3 Years

B. Pharmacy

4 Years
(8 Semester)

BPH

4 Years
(8 Semester)

फारम भर्ने मिति:

२०७५ साउन १८ गते देखि भाद्र १३ गते सम्म
दोब्बर दरतुरमा भाद्र २० गते सम्म

प्रवेश परीक्षा मिति: पूर्वोच्च विद्यालयको सूचना अनुसार पछि प्रकाशित हुनेछ।
नोट: बिदाको दिन पनि कलेज सुल्ला रहनेछ।

Kantipur Academy of Health Science
(Kantipur Hospital Pvt. Ltd.)
Tinkune, Kathmandu, Ph: 01-4117920, 4112146, Mob. 9810198172
www.kantipuracademy.com.np
info@kantipuracademy.com.np, frontdesk@kantipur@gmail.com

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

दरबारमार्ग विकास बोर्डको अनाधिकृत रूपमा दरबारमार्ग क्षेत्रमा भएका तारहरू हटाउने सूचना

काठमाडौंको प्रतिष्ठित क्षेत्र दरबारमार्गमा अनाधिकृत रूपमा राखिएको तारहरू हटाउन बारम्बार गरिएको आग्रहलाई बेवास्ता गरिएकोले यो समस्या निराकरणका लागि बसेको बैठकले आगामी १ हप्ताभित्र सरोकारवाला संघ संस्था वा व्यक्तिको आ-आफ्नो तारहरूको उचित व्यवस्थापन नगरे यस संस्था आफैँ उक्त अनाधिकृत रूपमा राखिएका तारहरू हटाउन बाध्य हुनेछोँ ।

सम्पर्क:
दरबारमार्ग विकास बोर्ड
श्री गुरुद्व योजना प्रमुख, मो.: ९८५१०६८२६२
श्री यज्ञ राज पाण्डे का. सचिव, मो.: ९८५१०२३०७७

CAREER OPPORTUNITY

For a Reputed 10 + 2

- ◆ **Girls Hostel Warden (Female-Residential)**
(Qualification: Bachelors)
Age: Priority for 30+
- ◆ **Academic Counselor (Female)**
(Graduate in management faculty)
- ◆ **Staff Nurse (Residential)**
(Qualification: B. SC. Nursing/ANM/CMA)

Experience : Min. 2 yrs. for all above posts.
Salary : Negotiable for deserving candidates.

Send your application with expected salary at: evisionus53@gmail.com

VACANCY ANNOUNCEMENT

PREMIER REQUIRES ADDITIONAL STAFF IN THE FOLLOWING POSITIONS

Subject	Required No.	Level	Qualification
Librarian / Language Support Teacher	1	—	Bachelor
IT Assistant	1	—	Bachelor
IT Assistant (Graphics Designer)	1	—	Bachelor
HPE Support Teacher	1	Secondary	Bachelor
English Support Teacher	1	Secondary	Bachelor
Math Support Teacher	1	Secondary	Bachelor
Grade Teacher	1	Primary	Bachelor

Premier International School
Khumaltar Height, Satdobato, 5528032, 5549849, 5549773
Note: You can either drop your CV at school reception or send an email at info@premier.edu.np, md.pa@premier.edu.np by 30th August, 2018

भर्ना खुल्यो ! भर्ना खुल्यो !!

स्नातक तहका कार्यक्रमहरूमा:

- ◆ BSc. Nsg. – ४ वर्ष
- ◆ PBBN – ३ वर्ष
- ◆ BPH – ४ वर्ष (८ सेमेस्टर)

फारम बुकाउने अन्तिम मिति: २०७५ भाद्र १३ गते बुधवार, बिउँसो १ बजेसम्म

Yeti Health Science Academy
(Affiliated to Purbanchal University & CTEVT)
कान्तिमार्ग, महाराजगञ्ज, काठमाडौं (टिचिङ्ग तथा कान्ति वाल हस्पिटलको ठीक पछाडि)
फोन: ४४२८३४९, ४४२८३४९, ४४३३५९२, ४४२०९०२ | www.yhsa.edu.np

भर्ना खुल्यो !

पूर्वोच्च विद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त यस होप इन्टरनेशनल कलेजमा शैक्षिक सत्र २०७५/७६ को लागी निम्न कार्यक्रममा भर्ना खुल्यो।

- ☑ B.Sc Nursing
- ☑ BPH
- ☑ PBBN
- ☑ B Pharmacy

फारम भर्ने अन्तिम मिति : २०७५ भाद्र १३ गते

AN ISO 9001:2015 Certified College

होप इन्टरनेशनल कलेज
सातदोबाटो, ललितपुर
फोन नं. ०१-५५५५८३६, ०१-५५५५८६७
८८५९२३४३८
www.hopecollege.edu.np | E-mail : info@hopecollege.edu.np

WE ARE HIRING

A reputed & dynamic College in Kathmandu invites application from suitable & qualified persons to fill the vacant positions :

English Faculty Member

Minimum Qualification
Master's Degree with First Division and at least 1 year's related experience

Guidance Counselor

Minimum Qualification
Bachelor's Degree in related field with at least 2 years' related experience

Note: Preference will be given to graduates from Foreign Universities with strong spoken and written English.

Admin Assistant

Minimum Qualification
At least 10+2/equivalent and 1 year's related experience

Mail with CV: vacancy.college@gmail.com

खेलकुद

सुरुआतमै हार

हंगेरीको बुडापेस्टमा जारी आइबा युथ वुमेन्स एन्ड मेन्स वर्ल्ड बक्सिङ च्याम्पियनसिपमा नेपालकी कुसुम तामाङ पहिलो खेलमै मंगोलियाकी खेलाडी डेल्लेरखानाङ खोन्जोर्जुलसंग पराजित भएकी छन् । प्रतियोगिता अगस्ट २१ देखि ३१ सम्म चल्नेछ । कुसुम आइतबार नेपाल फर्कनेछिन् ।

भारोत्तोलक विकास थापा इन्डोनेसियामा जारी १८ औं एसियाली खेलकुदमा पुरुष ७७ केजीमुनि तौल समूहमा प्रतिस्पर्धा गर्दै । तस्विर : किरण पाण्डे

श्रेष्ठ राष्ट्रिय टोलीको सहायक प्रशिक्षक

दीपक परियार

लेखनाथ- नेपाली फुटबल टिमको सहायक प्रशिक्षकमा किरण श्रेष्ठ नियुक्त भएका छन् । बंगलादेशमा आयोजना हुने साफ फुटबल च्याम्पियनसिपका लागि एन्फाले उनलाई विहीवार सहायक प्रशिक्षकमा नियुक्त गरेको हो । टिमको मुख्य प्रशिक्षकमा बालगोपाल महर्जन यसअघि नै नियुक्त भइसकेका छन् ।

पोखरामा फुटबलबाट आफ्नो खेलजीवन सुरु गरेका ४२ वर्षीय किरण यसअघि सहारा क्लबको स्थापनासँगै फुटबलमा उदाएका थिए । लिग तथा राष्ट्रिय प्रतियोगितामा ललितपुरको 'ए' डिभिजन क्लब जावलाखेल युथ क्लबबाट ०५७ देखि ०६१ सम्म खेलेका उनले उक्त टिमको कप्तानीसमेत सम्हालेका थिए । 'ए' डिभिजन क्लब बौद्ध, हिमालयन शेर्पा र सुदूरपश्चिम ११ को पनि उनले प्रशिक्षण सम्हालिसकेका छन् । उनी एसियाली फुटबल परिषद् (एएफसी) वाट 'ए' लेभल मान्यताप्राप्त प्रशिक्षक हुन् ।

उनी सहारा क्लब पोखराको टिम प्रशिक्षकका

रूपमा लामो समयदेखि कार्यरत छन् । हाल एन्फा कास्कीमा रहेर स्वयंसेवी प्रशिक्षकका रूपमा ग्रासरूट फुटबलमा समेत उनले जिम्मेवारी सम्हालि रहेका छन् । कास्की एन्फाले सञ्चालन गरेको ग्रासरूटका विभिन्न कार्यक्रममा उनले प्रशिक्षण दिइरहेका छन् ।

पोखराबाटै खेलजीवन सुरु गरेका पूर्वराष्ट्रिय खेलाडी कृष्ण थापापछि, यस क्षेत्रबाट किरणले नेपाली फुटबलमा फडको मारेका हुन् । राष्ट्रिय टोलीका पूर्वकप्तान थापा हाल एन्फाको उपाध्यक्षका रूपमा कार्यरत छन् । यसअघि पोखराका पूर्वराष्ट्रिय खेलाडी डम्बर गुरुङले राष्ट्रिय यु-१६ फुटबल टिमलाई प्रशिक्षण दिएका थिए ।

सहायक प्रशिक्षकमा नियुक्त भएकोमा श्रेष्ठले खुसी व्यक्त गरे । 'एन्फाले मलाई विश्वास गरेर ठाउँ दियो,' कान्तिपुरसँग उनले भने, 'थिति राम्रो मौकालाई खेर जान दिने छैन ।' साफ फुटबल यही भदौ १९ देखि ३० सम्म बंगलादेशको ढाकामा हुनेछ ।

छोटकरी

न्यु समिट विजयी
काठमाडौं (कास)- न्यु समिट कलेजले प्रथम त्रिभुवन विश्वविद्यालय अन्तरकलेज वीएससी सीएसआईटी बास्केटबल प्रतियोगितामा जित दर्ता गरेको छ । विहीवार उद्घाटन खेलमा न्यु समिटले सेन्ट लरेन्स कलेजलाई ६३-४५ ले हरायो । अन्य खेलमा सगरमाथा कलेज र टेक्सस कलेज विजयी रहे । १२ टोलीको सहभागिता रहेको प्रतियोगिताको विजेताले ३० हजार र उपविजेताले २० हजार रुपैयाँ पाउनेछन् ।

ग्रिनल्यान्ड सेमिफाइनलमा
काठमाडौं (कास)- ग्रिनल्यान्ड स्कुल सातौं गोल्डेनपिक अन्तरविद्यालय बास्केटबल प्रतियोगितामा जुनियर र सिनियर छात्रतर्फ सेमिफाइनलमा प्रवेश गरेको छ । जुनियरतर्फ ग्रिनल्यान्ड, आयोजक गोल्डेनपिक, नवजीवन एकेडेमी र लालीगुराँसले सेमिफाइनलमा स्थान बनाए । सिनियरतर्फ हबीज किङ्स, रिलायन्स, ग्रिनल्यान्ड र भ्याली पब्लिक सेमिफाइनल पुगे ।

एलए टेनिस जारी
काठमाडौं (कास)- ललितपुरमा जारी ११ औं एलए/जेटीआई अन्तरविद्यालय जुनियर खुला लनटेनिस प्रतियोगितामा विहीवार यु-९ ब्याडजमा दीपेश ज्ञवाली, शाश्वत बजाचार्य, योगेश ज्ञवाली, दर्शन श्रेष्ठ, ओसाड थापा, श्रीजन भट्टराई र हार्पित पन्त विजयी भएका छन् । गर्ल्स यु-१० मा टीवीएसका प्रतिष्ठा लामाले शुभताराकी अर्निका थापालाई हराइन् । यु-१२ ब्याडजमा राजीव शाहले जित दर्ता गर्दा गर्ल्स यु-१२ तर्फ मर्मा महर्जन, जेनी खडका, सुधाश्री हुँगाणा, रोशनी लिम्बू, आइसा गुरुङ र निर्मशा थाक्वा अर्को चरण प्रवेश गरे ।

स्पेनिस फुटबलर असन्तुष्ट

म्याड्रिड (बीबीसी)- स्पेनी लिगमा व्यावसायिक फुटबल खेल्नेहरूका खेलाडीले शीर्ष श्रेणीको लिग संयुक्त राज्य अमेरिकामा खेलाउने योजना कार्यान्वयन भए हडतालमा उत्रन सक्ने संकेत दिएका छन् । ला लिगाले अमेरिकी मिडिया कम्पनीसँग १५ वर्षको सम्झौता गरेपछि बुधवार खेलाडीको उच्चस्तरीय बैठक बसेको थियो ।

रियल म्याड्रिडका कप्तान सर्जियो रामोस र वासिलोनाका उपकप्तान

सर्जियो बुस्केटससहित अन्य क्लबका कप्तान सम्मिलित बैठकले लिगको निर्णयप्रति आपत्ति जनाएको छ । एएफईले खेलाडीसँग सल्लाह नगरी लिइएको यस निर्णय मान्य नहुने खेलाडीको बैठकले निष्कर्ष निकालेको छ ।

एएफई स्पेनका फुटबल खेलाडीको संस्था हो । बुधवार एएफईका अध्यक्ष डेविड अगान्जो खेलाडीहरूसँग बैठकमा थिए । बैठकमा रामोससँगै रियलका नाचो, वासिलोनाका बुस्केट्स र सर्जी

रोजर्टो, इस्पनयोलका लिओ बार्टिस्टा, भिल्लारियलका ब्लानो तथा एट्लेटिकोबाट कोके र जुआनफ्रान उपस्थित थिए ।

अध्यक्ष अगान्जोले हतारमा गरिएको निर्णयले लिगलाई समस्या पार्न सक्ने बताए । 'यो निर्णय गम्भीर रूपमा नसोचि लिइएको छ । यसले फुटबल र समर्थकभन्दा व्यापारलाई बढावा दिन्छ । हामी सम्पूर्ण क्लबलाई एकत्रित गरेर यसको विरुद्धमा उत्रनेछौं,' उनले भने, 'खेलाडीको सहमतिबिने १५ वर्ष विदेशमा

खेल सम्भव छैन । आशा छ यसबारे छिट्टै उचित निर्णय आउनेछ ।' उनले खेलाडीहरूको सेप्टेम्बरमा फेरि बैठक बस्ने बताए ।

ला लिगाले भने सम्झौता पूरा भए पनि हालसम्म कुन खेल हुने, कुन स्थानमा हुने र कुन सिजनको खेल हुने भन्ने अर्को टुंगो नलागेको बताएको छ । लिगाले बैठकबारे जानकारी पाएपछि छिट्टै एएफईसँग छलफल गरेर उचित निष्कर्ष निकाल्ने बताएको छ ।

नडसलको मिश्रित नतिजा

धुव तुलाघर

जकार्ता, इन्डोनेसिया- ब्याडमिन्टनमा नेपालले सात इभेन्टमा प्रतिस्पर्धा गर्दा दुई खेल जितेको छ । वुमेन्स सिंगल्समा नडसल तामाङले माइन्डस्मकी अब्दुल रज्जाकलाई २१-१९, २१-१५ ले पराजित गर्दै अन्तिम १६ मा स्थान पक्का गरेकी छन् । नेपालकी पहिलो वरीयताकी नडसलले अब अर्को यामागुचीसँग प्रतिस्पर्धा गर्नेछन् ।

मेन्स डबल्समा विकास श्रेष्ठ र नवीन श्रेष्ठको जोडीले सफलता पाएको थियो । उनीहरूले पहिलो खेल (राउन्ड अफ ३२) मा मंगोलियाका सुमियासुरेन र तेमुलेनलाई २१-१२, २१-१९ ले हराएर अगाडिको यात्रा तय गरे । मिक्स डबल्सको दुवै खेलमा नेपाली खेलाडी पराजित भए । नेपालका शीर्ष वरीयताप्राप्त रत्नाजित र नडसल तामाङको जोडी आयोजक इन्डोनेसियाको जोडीसँग २१-१३, २१-७ ले पराजित भयो ।

अर्को खेलमा दीपेश धामी र जेसिका गुरुङको जोडीले हडकडका ली चुन र चाउ हाईको जोडीसँग २१-११, २१-११ को सेटमा खेल गुमाएको थियो । वुमेन्स सिंगल्समै जेसिका भने थाई खेलाडी इन्तानोनसँग २१-७, २१-७ ले सहजै हारिन् ।

मेन्स डबल्समा रत्नाजित र दीपेशको जोडीले कठिन प्रतिस्पर्धाका बावजूद पाकिस्तानका रिजवान अजाम र सुलेरी कसिफ अलीको जोडीलाई २१-१९, २०-२२ ले खेल सम्पन्न थिए । वुमेन्स डबल्समै नडसल र जेसिकाको जोडी थाइल्यान्डकी जोङकोलान र रिबान्डासँग २१-७, २१-५ ले पराजित भएको थियो ।

भारोत्तोलक
एसियाडको भारोत्तोलकमा नेपाली खेलाडीले राष्ट्रिय कीर्तिमान बनाउने क्रमलाई विकास थापाले पनि निरन्तरता दिन सकेनन् । उनले पुरुष ७७ केजीमुनि तौलमा स्याचमा १ सय १३ केजी र किन एन्ड जर्कमा १ सय ३५ केजीसहित कुल २ सय

नेपालका जेसिका गुरुङ र दीपेश धामी ब्याडमिन्टन मिक्सड डबल्समा हडकडविरुद्ध खेल्दै । तस्विर : किरण पाण्डे

४८ केजी तौल उठाए । यसअघि पनि विकासको व्यक्तिगत स्कोर त्यति नै थियो । स्याचमा १ सय १८ केजीका लागि प्रयास गर्दा दुवै लिफ्टमा असफल भए । समग्रमा उनी पाँचौ स्थानमा रहे । विकास १२ औं दक्षिण एसियाली खेलकुदका रजत विजेता हुन् ।

यस तौल समूहमा कमलबहादुर अधिकारीको नाममा स्याचमा १ सय २२ र किन एन्ड जर्कमा १ सय ६२ केजीको राष्ट्रिय कीर्तिमान छ । कमलले भने यसपल्ट तौल घटाएर ६९ केजीमुनि प्रतिस्पर्धा गरेका थिए ।

गल्फ
नेपाली गल्फरले जकार्तामा पोन्डोक इन्दाह गल्फ कोर्समा जारी गल्फको पहिलो दिन खराब सुरुआत गरेका छन् । नेपालबाट शुरुबहादुर राई ९ ओभर ८१ स्कोरसहित समग्रमा ६४ औं स्थानमा छन् । टंकबहादुर कार्की १० ओभर ८२ तथा अजित विक ११ ओभर ८३ अंकसहित संयुक्त ६८ र ७१ औं स्थानमा छन् । पृथ्वी मल्ल १६ ओभर ८८ अंकसहित ८० औं स्थानमा छन् । ८६ गल्फरको सहभागिता रहेकोमा जापानका केइटा

बक्सिङको 'ड्र'
एसियाड बक्सिङअन्तर्गत नेपाली महिला बक्सरद्वय पुनम रावल र संगीता सुनुवारले सीधै क्वाटरफाइनल खेल्ने भएका छन् । विहीवार भएको 'ड्र' अनुसार महिला ६० केजीमुनिको तौल समूहमा पुनमले क्वाटरफाइनलमा चीनकी वेन्तु याङको सामना गर्नेछिन् । ५७ केजीमुनि संगीता थाइल्यान्डकी निलवान टिचासुदुपसँग खेल्नेछिन् । दुवैले एक खेल जिते कम्तीमा कांस्यपदकको हकदार हुनेछन् । बक्सिङको खेल शुरुवात सुरु हुनेछ ।

यसपालि बक्सिङमा नेपालले ८ खेलाडीलाई सहभागिता गराएको छ । महिला ५१ केजीमुनि विमला श्रेष्ठले बाई पाएकी छन् । उनले प्रिक्वाटरफाइनलमा मंगोलियाकी ओर्चिवात जागालसँग प्रतिस्पर्धा गर्नेछिन् । पुरुष ५७ केजी तौल समूहमा दीपक श्रेष्ठ बाई पाएर प्रिक्वाटरफाइनल खेल्नेछन् । उनको भिडन्त चाइनिज ताइपेईका कान चियावेइसँग हुनेछ । ५२ केजी तौल समूहमा प्रेम चौधरीले फिलिपिन्सका रोजेन लादोनसँग प्रतिस्पर्धा गर्नेछन् । बाई पाएका उनले प्रिक्वाटरफाइनलमा खेल्नेछन् ।

पुरुष ६४ केजीमुनि नेपालका भूपेन्द्र थापाको पहिलो भिडन्त जोर्डनका ओवावा अल्कास्वेससँग हुनेछ । ६९ केजी तौल समूहमा विष्णुप्रसाद घलेले कतारका थारुमल्लिङ्गसँग प्रिक्वाटरफाइनलमा प्रतिस्पर्धा गर्नेछन् । ४९ केजीमुनिको तौल समूहमा तेजबहादुर देउजाले लाओसका खेलाडी खाम्माथोनसँग प्रतिस्पर्धा गर्नेछन् ।

नाकाजिमा ४ अन्डर ६८ अंकसहित शीर्षस्थानमा छन् । पहिलो दिनको खेल सकिँदा ११ खेलाडीले मात्र अन्डर पार स्कोरमा खेल्नरहेका छन् ।

LABIM MALL

FASHION SHOW
Saturday 25 Aug
4 - 5 pm

LIVE ORCHESTRA
Friday 24 Aug
6 - 7:30 pm

KIDS PLAY ZONE
Friday/Saturday
24 - 25 Aug
12 - 3 pm

SHOP for Rs. 1000/- and get a chance to WIN EXCITING PRIZES!

goji

NEW STORES NOW OPEN AT LGF
(Lower Ground Floor)

LABIM MALL MONSOON FESTIVAL
24 - 25 August 2018

FLEA MARKET & FOOD STALLS

SAMSUNG Galaxy

Ncell
an axiata company

तेक्वान्दोको पदकविहीन ह्याट्रिक यात्रा

■ घुब तुलाधर

जकार्ता, इन्डोनेसिया- एसियाली खेलकुदमा लगातार तेक्वान्दो नेपाली तेक्वान्दो पदकविहीन भएर फर्कने भएको छ। १८ औं संस्करण जारी रहँदा विहीनार दुई नेपाली खेलाडीको खेलसँगै तेक्वान्दोको इन्डोनेसिया यात्रा सकिएको छ। एसियाली खेलकुदमा गौरवशाली इतिहास बनाएको तेक्वान्दोको खेलाडीले पहिलो तीन संस्करणमा पदक जित्न सकेनन्। सन् २०१० को ग्वाङ्झाउ र २०१० को इन्चोन एसियाडबाट पनि रिती हात फर्केको थियो। एसियाडमा नेपाली तेक्वान्दोले एक रजत र १३ कांस्यपदक जितेको इतिहास छ। जकार्ता एसियाडको पाँचौं दिन सर्किटसम्म नेपाल पदकको छेउसम्म पुग्न सकेको छैन। पदक आस गरिएको उस्तै पनि पदकविहीन भएर फर्केको छ। एसियाडमा उसुले एउटै पदक जितेको छैन। नेपालले तेक्वान्दोका १४ र उसुका १० खेलाडीलाई एसियाडमा उतारेको थियो। १ सय ८५ खेलाडीको जम्मा टोली एसियाडमा उतारेको नेपालको आस अब जुडो, बक्सिङ र कुर्गस खेलमा मात्र बाँकी छ। दक्षिण एसियाली राष्ट्र भारत र अफगानिस्तानले पदकको खाता खोलिसकेका छन्। अफगानले उसुबाट एक कांस्य जित्दा भारतले सुटिङ, कुस्ती, सेपाकटाको, टेनिस र उसुबाट पदक भित्र्याएको छ। ४ स्वर्णसहित १६ पदक जितेको भारतले सुटिङबाट सबैभन्दा बढी पदक जितेको छ। पदक तालिकामा चीन, जापान र दक्षिण कोरियाको प्रभुत्व हुँदा आयोजक इन्डोनेसिया ७ स्वर्ण जित्दै पाँचौं स्थानमा छ। विहीनार तेक्वान्दोको ६८ केजीमिन ज्ञानेन्द्र हमालले एउटा खेल जितेका थिए। अर्को खेलमा नराभरी पराजित हुन पुगे। अन्तिम १६ को पहिलो खेलमा ज्ञानेन्द्र भुटानका जिम्मे वाङचुकलाई ३९-१७ अंकले हराउँदै अन्तिम १६ मा पुगेका थिए। उनले पहिलो राउन्डमै भुटानीविरुद्ध चार ह्याम्मर किक हाने र १५-११ को अग्रता बनाए। पहिल्लो दुई राउन्डमा उनले विपक्षीलाई खासै मौका दिएनन् र खेल आफ्नो पक्षमा पारे। उनलाई क्याटरफाइनल पुग्नका लागि

भने मलेसियाका रोजाली रोजामी बाधक बने। साउथ इस्ट एसियन गेम्सका स्वर्ण तथा एसियन इन्डोर तथा मार्सल आर्टका रजत विजेता रोजालीले ज्ञानेन्द्रलाई ३०-२ को फराकिलो अंकमा हराए। एसियन च्याम्पियनसिपका वेस्ट फाइट रोजालीले उचाइको फाइदा लिँदै तेस्रो राउन्डअगाडि नै खेल जितेका थिए। महिला ४९ केजीमिन तौल समूहमा अस्मिता खड्का पनि इरानी प्रतिद्वन्द्वीसामु निरीह बनिन्। विश्व वरीयताको ३५ औं वरीयतामा रहेकी निहादले २८४ औं वरीयताकी खेलाडी अस्मितालाई पहिलो राउन्डमै ६ ह्याम्मर किक हानेर खेललाई आफ्नो पक्षमा पारिन्। निहाद एसियन च्याम्पियनसिपमा पदक जितिसकेकी खेलाडी हुन् भने अस्मिताको यो पहिलो अन्तर्राष्ट्रिय सहभागिता हो। प्रशिक्षक दीपक विष्टले विहीनारको खेलबारे भने, 'भुटानसँगको पहिलो खेलमा ज्ञानेन्द्रले जसरी खेलेका थिए, त्यसरी दोस्रो खेल खेल्न सकेनन्। पहिलोमा उनी थोरै घाइते थिए। त्यसले गर्दा पनि उनले खुलेर खेल्न सकेनन्। मलेसियाली प्रतिद्वन्द्वी अन्तर्राष्ट्रिय अनुभवी र पदकविजेता खेलाडी हुन्। उनले उचाइको एडभान्टेज लिए।' नेपालले पदक आस गरेका तेक्वान्दो र उसु दुवैको प्रतिस्पर्धा सकिएको छ। दुवै खेल पदकविहीन बने।

पौडी
राष्ट्रिय कीर्तिमानधारी शिरीष गुरुङले पनि जारी एसियाडमा आफ्नो एउटै कीर्तिमान सुधार्न सकेनन्। विहीनार पुरुष १०० फ्रिस्टाइल प्रतिस्पर्धा गरेका उनले ५७.९२ सेकेन्डमा दूरी पार गरे। जबकि उनी रियो ओलम्पिकमा आफैले बनाएको कीर्तिमान सुधार्न असफल रहे। उनले सन् २०१६ मा रियो द जेनेरोको पोखरीमा ५७.७६ सेकेन्डको कीर्तिमान बनाएका थिए। आफ्नो हिटमा पुछारमा रहेका शिरीष समग्रमा ४७ खेलाडीमध्ये ४० औं स्थानमा थिए। शिरीषले दुई दिनअघि २० मिटर फ्रिस्टाइलमा पनि गतिशो प्रदर्शन गर्न सकेनन्। इन्चोन एसियाडमा समेत सहभागिता जनाएका शिरीषको यहाँ इभेन्ट सकिएको छ। अर्को पौडीवाज टिसा शाक्यले महिला ५० मिटर ब्रेस्टस्ट्रोकको दूरी ३९.४६

तेक्वान्दोको ६८ केजीमिन तौल समूहमा नेपालका ज्ञानेन्द्र हमाल (रातो) मलेसियाका रोजाली रोजामीसँग भिड्दै। खेलमा रोजालीले ज्ञानेन्द्रलाई ३०-२ को फराकिलो अंकमा हराए। तस्विर: किरण पाण्डे

१८ औं एसियाली खेलकुद

सेकेन्डमा पार गरिन्। १०० मिटर फ्रिस्टाइलमा आफ्नो प्रदर्शन सुधारेकी टिसाले शुक्रबार ५० मिटर फ्रिस्टाइलमा प्रतिस्पर्धा गर्नुहुन्छ।

हिट चरणमा ३० खेलाडीले प्रतिस्पर्धा गर्दा उनी २६ औं स्थानमा थिइन्। ३२.३४ सेकेन्डमा दूरी पार गर्ने फाइनल चरणलाई छानिएका थिए।

कबड्डी
नेपाली टोली विहीनार पाकिस्तानसँग ३८-२० अंकले पराजित भयो। समूह 'बी' मा पाँच टोली रहेकोमा नेपालले एक खेलमात्र जित्यो। नेपालले अधिल्लो दिन मलेसियालाई हराएको थियो। नेपाल आयोजक इन्डोनेसिया, जापान र इरानसँग पराजित भयो। सबै टोलीसँग प्रतिस्पर्धात्मक खेलेको नेपाली कबड्डी २४ वर्षपछि एसियाड खेल्न जकार्ता आइपुगेको थियो। नेपालले यसअघि दुई एसियाडमा कबड्डीलाई सहभागी गराएको थियो। सन् १९९० को वेइजिङमा चौथो र १९९४ को हिरासिमा एसियाडमा पाँचौं स्थानमा रहँदै फर्केको थियो। यसपल्ट पनि वरीयता सुधार्ने लक्ष्यमा मात्र नेपाली टोली जकार्ता आएको थियो।

पेनकेक सिलत
पेनकेकमा प्रतिस्पर्धी रहेका एकैलो नेपाली खेलाडी विवेककुमार विक पनि पहिलो खेलमै पराजित भए। विहीनार अन्तिम १६ को ६० देखि ६५ केजीबीच तौल समूहमा प्रतिस्पर्धा गरेका विवेककुमारले इरानका मोहम्मद रहिमवल्लाहदजासँग हार बेहोरे। उनी ५-० अंकले पराजित भए। पेनकेक इन्डोनेसियाको परम्परागत मार्सल आर्टस हो। यसमा पनि पञ्च, किकबाट अंक लिइन्छ। एसियाली खेलकुदमा पनि यसले पहिलोपल्ट प्रवेश पाएको थियो।

आर्चरी
जीवीके आर्चरी फिल्डमा विहीनार तीन नेपाली खेलाडीले रिकभको एकल इभेन्टमा प्रतिस्पर्धा गरेका थिए। पुरुषतर्फ तिलक पुन मगरले पहिलो खेलमा भुटानका निमा वाडीलाई हराएर राम्रो सुरुआत गरे। तिलकले ६-० स्कोरले खेल जितेका थिए। अन्तिम १६ को खेलमा उनी चीनका तियान्सु जुसँग ६-४ को अन्तरमा हारे। त्यस्तै रोशन नगरकोटी श्रीलंका खेलाडी सेञ्जीव डी सिन्हासँग ६-० को

स्कोरमा पराजित भए। महिला रिकभको अन्तिम ३२ को खेलमा नेपालकी जानु अवाले हडकडकी सुक चिड लामसँग ६-२ ले हारिन्। नेपालले शनिवार पुरुष रिकभ टिममा कतारसँग खेल्नेछ। नेपाली टोलीमा तिलक, अस्मिता शेरचन र रोशन नगरकोटी छन्। आर्चरीका प्रशिक्षक रमेश सिवाकोटीले चिनियाँ खेलाडीसँग तिलकले त्यतिको खेल्नु राम्रो भए पनि जानु र रोशनले भने विगारेको बताए।

पाराम्पाइडिङ
पुरुष व्यक्तिगत एक्सेसीमा आयोजक राष्ट्रका जाफ्री मेगावाबाटले स्वर्ण जित्दा नेपालका विजय गौतमले आठौं स्थानमा रहेर खेल टुल्याए। ३३ खेलाडीले प्रतिस्पर्धा गर्दा नेपालका सुशील गुरुङ २४ औं स्थानमा रहे। यो १० राउन्डसम्म चलेको थियो। सोही इभेन्टको महिलातर्फ नेपालका त्रिशा श्रेष्ठ बोम्बेन १४ र प्रतिभा भुजेल १५ औं स्थानमा रहन सफल भए। यसमा आयोजकको स्वर्ण जित्ने आसलाई असफल पार्दै थाई खेलाडी नुनापालले स्वर्ण जितिन्। दक्षिण कोरियाकी ली दाले रजत जित्दा आयोजककी रिंकाको पोतमा कांस्यपदक परेको थियो।

स्क्वाश
नेपाली खेलाडीद्वय अरुणान्तेश्वर सिंह र अमृत थापा मगर दुवै पहिलो खेलमै पराजित भए। विहीनार जीवीकेको स्क्वाश स्टेडियममा पुरुष एकलको अन्तिम १६ खेलमा अरुणान्तेश्वर पाकिस्तानका तैयब अख्ताससँग ११-६, ११-५, ११-५ ले हारे। पाकिस्तानीले सोभो सेंटमा ३-० ले खेल्न जित्दा १८ मिनेटमात्र लगाए। अर्को खेलमा अमृत भने हडकडका हो यिन तीससँग ११-९, ११-४, ११-२ ले पराजित भए। उनीहरूले डबल्समा प्रतिस्पर्धा गर्नुहुन्छ।

स्पोर्ट्स क्लाइम्बिङ
मेन्स स्पिड क्लाइम्बिङमा आयोजकले प्रथम पदका शेरपा र प्रिनलमान श्रेष्ठ पुछारको दुई स्थानमा रहे। २७ खेलाडीको सहभागितामा १६ खेलाडी दोस्रो चरणलाई छानिए। पेम्बाले १२.०० सेकेन्ड र प्रिनलले १२.२६ सेकेन्डमा चढेका थिए। ब्यान्ड क्लाइम्बिङमा प्रिनल २१ र पेम्बा २२ औं स्थानमा रहेका थिए।

इन्डोनेसियामा जारी १८ औं एसियाली खेलकुदमा प्रतिस्पर्धा गर्न जाने नेपाली टोलीका सदस्य खेलाडी तथा अफिसियललाई विहीनार काठमाडौं जिल्ला टेलिभिजन संघले बिदाइ गरेको छ। प्रतियोगितामा पुरुषतर्फ स्यान्टु श्रेष्ठ, दीप साउन र अमरलाल मल्ल तथा महिलातर्फ नविता श्रेष्ठ, स्वेच्छा नेम्बाङ र रविना महजनले प्रतिस्पर्धा गर्नुहुन्छ। तस्विर: कान्तिपुर

ADMISSION OPENS
BIM
Last form Submission: 10th Bhadra 2075

MORGAN INTERNATIONAL COLLEGE
Basundhara, Kathmandu
Tel.: 01-4356876
01-4389516, 17, 18, 19
Web: www.morgancollege.edu.np

ADMISSION OPENS
BE Civil
BE Electrical
BBA
BHM
Last form submission: 2075-05-13
Affiliated to Purbanchal University

MORGAN ENGINEERING & MANAGEMENT COLLEGE
Basundhara, Kathmandu
Tel: 4384204, 4384181, 4354088, 4356876
Web: www.morgancollege.edu.np

ADMISSION OPEN
BE Civil
BE-IT (Information Technology)
BE Computer

► Special scholarships scheme for intelligent, female & students from scheduled cast
► +2 Science (both Biology and Physical group) / Diploma in Engineering & A level with minimum second division (45%) / C in each Subjects in new letter grading system can apply in all Programs.

Key Features:
► Paid internship & placement opportunities.
► Tie up with different professional and academic research organizations.

Everest Engineering College
(Affiliated To Pokhara University)
Sanepa-2, Lalitpur
Ph: 01-5520742
Cell: 9851140540, 9841736823
www.eemc.edu.np | admin@eemc.edu.np

Entrance Date: 13 Bhadra 2075
Time: 2 PM

बन्दैछ कान्तिपुर अब बृहत् स्मार्ट सिटी

रिङ्गरोडबाट धेरै नजिक अति सुन्दर ठाउँ

कान्तिपुर जाऔं, भविष्यको लागि स्मार्ट बस्तीमा नै घडेरी रोजौं।

नगर विकासबाट स्वीकृत प्राप्त

घडेरी किनौं आफैले घर बनाऔं, त्यो बलियो, भरपर्दो र सुपथ हुन्छ।

80 प्रतिशतसम्म कर्जा सुविधा भएको, तुरुन्त पास गर्न सकिने

20 फिटको पक्की मोटर बाटो सहित सम्पूर्ण मौक्तिक सुविधा सम्पन्न

आफ्नो इच्छा अनुसारको डिजाइनमा तुरुन्त घर निर्माण गर्न सकिने

विस्तृत जानकारीका लागि सम्पर्क:
ललितपुर, नखिपोट: ८८४९५८३६६, ८८५९०७७३३८, ८८४९५८२७९५, ८८४७८६४२५०, ८८५९९९४०६३